

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ JEREMIE.**

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

0813M016

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΥΔΙΚΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΑΘΗΝΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

«Η εργασία είναι προϊόν αποκλειστικά προσωπικής εργασίας και έχει γίνει σαφής αναφορά σε δουλειά τρίτων.»

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρακάτω εργασίας, είναι να διερευνήσει τη σχέση του χρηματοδοτικού εργαλείου JEREMIE με τον ελληνικό τραπεζικό τομέα και την συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη. Για να αναδειχθεί η σχέση αυτή, τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα απαντώνται, που δημιουργήθηκαν μέσα από έρευνα επί της βιβλιογραφίας και αναλύθηκαν, μέσω της διερεύνησης των πληροφοριών και των αριθμητικών δεδομένων που λήφθηκαν.

Αναλύοντας τα αριθμητικά δεδομένα και τις πληροφορίες, παρατηρήθηκε ότι το πρόγραμμα JEREMIE, μέσω και των δύο κύριων κατηγοριών χρηματοδοτικών εργαλείων στις οποίες διαχωρίζεται το πρόγραμμα (τραπεζικά προϊόντα επιμερισμού ρίσκου και κεφάλαια επιχειρηματικού ρίσκου-Venture Capital Funds), δεν είχε την αναμενόμενη και επιθυμητή εξέλιξη. Οι κυριότεροι από τους λόγους που υπήρξε αυτό το αποτέλεσμα, ήταν η οικονομική κρίση και η πολιτική αστάθεια που επικρατεί στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία (υπόψη ότι και τα δύο χρηματοδοτικά εργαλεία του JEREMIE συστάθηκαν και ξεκίνησαν την λειτουργία τους κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης δηλαδή το 2011-2012), όπως επίσης και το μικρό «παράθυρο» επενδύσεων διότι τα εργαλεία και τα προϊόντα τους κυκλοφόρησαν στην αγορά το 2012 και είχαν ένα μικρό περιθώριο τριών ετών για να γίνουν οι επενδύσεις, καθώς το πρόγραμμα είχε καταληκτική ημερομηνία τον Δεκέμβριο του 2015.

Το πρόγραμμα JEREMIE, παρά τη μη αναμενόμενη απορρόφηση των πόρων του, και τους περιορισμούς που είχε, συνέβαλε στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας μέσω της μόχλευσης κεφαλαίων που επενδύθηκαν, της ανακύκλωσης των πόρων του δημοσίου (εν αντιθέσει με τις επιχορηγήσεις, όπου τα χρήματα δεν επιστρέφονται), καθώς και μέσω της εισαγωγής της τεχνογνωσίας και της δημιουργίας των βάσεων και των καλών πρακτικών πάνω στα οποία θα «πατήσει» το επόμενο πρόγραμμα που θα αντικαταστήσει το υπάρχον στην επόμενη προγραμματική περίοδο.

Τέλος, βοήθησε περαιτέρω στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη καθώς και στην πολιτική συνοχής, διότι μέσω της συνεργασίας του JEREMIE με τις τράπεζες και τα venture capital funds, επενδύθηκαν χρήματα σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που ειδάλλως, είτε δεν θα επιβίωναν στην παρούσα οικονομική συγκυρία, είτε δεν θα είχαν δημιουργηθεί, με αποτέλεσμα πολλές καινοτόμες ιδέες να χαραμίζονταν, μαζί με την ελληνική επιχειρηματικότητα. Καλό θα ήταν να σημειωθεί, ότι υπάρχει μελλοντική δυνατότητα αύξησης του ποσοστού επιτυχίας του προγράμματος, διότι συγκρίνοντας το 1^ο και το 4^ο τραπεζικό προϊόν (από τα 4 που παρουσιάστηκαν με διαδοχική σειρά) παρατηρείται ότι το πρώτο, παρότι ήταν άγνωστο το 2011 οπότε παρουσιάστηκε, είχε αναλογικά περισσότερη επιτυχία από το 4^ο που παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 2013 (εν μέσω κρίσης). Αυτό δείχνει ότι σε μία οικονομικά και πολιτικά σταθερή συγκυρία, το εργαλείο έχει τη δυνατότητα να πετύχει και να συμβάλει περαιτέρω στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: χρηματοδοτικά εργαλεία, JEREMIE, πρωτοβουλία, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη, τραπεζικός τομέας, venture capital funds

ABSTRACT

Aim of the following dissertation, is the exploration of the relationship between the financial instrument JEREMIE and the Greek banking sector, and its contribution in regional development. This relationship will be established, by answering four research questions that were generated through the use of bibliography and will be answered through the analysis of further information and numerical data that were collected.

Through the analysis of numerical data and further information on the JEREMIE initiative, mainly through the two categories of financial instruments that the program is divided (funded risk sharing banking products and venture capital funds); it was observed that it did not have the expected and desirable development. The main reasons for this outcome, were the Greek economic and political crisis the past five years (note that both of the two JEREMIE financial instruments were established and fully functioning, during 2011-2012, in the beginning of the Greek crisis), as well as the small investment window defined by the Commission regulations, since the financial instruments started functioning during 2012 and they had until December of 2015 to invest.

The JEREMIE initiative, despite not achieving the expected absorption of resources and despite its limitations, it contributed in Greece's regional development. This was achieved mainly by leveraging the invested capitals and through the recycling of public funds (as opposed to grants where the funds are irreversible) and by introducing the know-how and by creating the base for best practices, that will be the stepping stone for the next initiative that will replace it in the following programming period 2014-2020.

Finally, JEREMIE assisted even more the economic and regional development as well as the cohesion policy in Greece, as through its cooperation with the banks and the venture capital funds, it invested funds in many small and medium sized enterprises which would either bankrupt due to the economic conditions, or would never get the chance to exist in the first place as they would lack the needed capital. This would result in many innovative ideas being lost along with the Greek entrepreneurship. To conclude, it is worth mentioning that there is future possibility of success for the initiative. This derives by comparing the first and the fourth JEREMIE banking products (of four which were presented in a sequential order). It is observed, that when the first banking product was introduced in 2011, even though it was still unknown to most entrepreneurs (and was introduced in the beginning of the economic crisis), was more successful than the fourth which was presented in 2013 (during the crisis). This shows, that in an economically and politically stable environment, the initiative can succeed and further contribute in economic and regional development.

KEYWORDS: financial instruments, JEREMIE, initiative, small and medium sized enterprises, economical and regional development, banking sector, venture capital funds

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για τη διεκπεραίωση της παρούσας Διπλωματικής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή, λέκτορα Βασίλη Αυδίκο, για τη συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή του στην ολοκλήρωση της.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT	4
ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	9
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	9
ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	9
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΕΝΟΤΗΤΑ 1.....	13
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	13
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	14
ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	16
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	17
Ρόλος των χρηματοοικονομικών εργαλείων	17
Περιγραφή χρηματοδοτικών εργαλείων	17
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ JEREMIE	19
Λειτουργία του JEREMIE.....	20
Ταμείο χαρτοφυλακίου του JEREMIE.....	20
Οφέλη από τη χρήση του JEREMIE.....	21
ΕΝΟΤΗΤΑ 2.....	24
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ.....	24
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	25
Ποσοτική Έρευνα.....	25
Ποιοτική έρευνα.....	25
Συνεντεύξεις.....	26
ΕΝΟΤΗΤΑ 3.....	30
ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΗΚΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEREMIE ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013;..	30
Προγραμματισμός και εφαρμογή του JEREMIE στον ελληνικό τραπεζικό τομέα κατά την περίοδο 2007-2013	33
Ανάλυση των επενδυμένων ποσών, μέσω των ελληνικών τραπεζών και του JEREMIE την περίοδο 2007-2013	41
Προγραμματισμός και εφαρμογή των JEREMIE Venture Capital Funds κατά την περίοδο 2007-2013	47
Seed Stage.....	48
JEREMIE Openfund II	48

PJ Tech Catalyst Fund.....	50
Early Stage.....	51
Odyssey Venture Partners Fund.....	51
Elikonos JEREMIE Fund	52
Ανάλυση των επενδυμένων ποσών, μέσω των Venture Capital Funds και του JEREMIE την περίοδο 2007-2013	52
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΕΙ ΤΟ JEREMIE ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020.....	56
ΒΟΗΘΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEREMIE ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ;.....	60
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ	62
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	66
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ.....	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 2.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑ ALPHA BANK	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	73
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	74

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Funded risk sharing	Χρηματοδότηση μέσω επιμερισμού κινδύνου
Venture capital funds	Κεφάλαια επιχειρηματικού ρίσκου
Digital Convergence	Ψηφιακή Σύγκλιση
Allocation	Κατανομή
Disbursement	Εκταμίευση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises
ESIF	European Structural and Investment funds
EIF	European Investment Fund
EASI	Programme for Employment and Social Innovation
Fi-Compass	Financial Instrument Compass
ICT	Information and Communication Technologies
EE	Ευρωπαϊκή Ένωση
MME	Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις
ΕΤΑΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκό Διαθρωπτικό και Επενδυτικό Ταμείο
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΣΔΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
D.C.	Digital Convergence
ΕΡΑΕ	Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Πίνακας 1 Προϊόν JEREMIE ανά τράπεζα.....	38
Πίνακας 2 Απορρόφηση κονδυλίων 1 ^{ου} Τραπεζικού προϊόντος	42
Πίνακας 3 Απορρόφηση κονδυλίων 2 ^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος	43
Πίνακας 4 Απορρόφηση κονδυλίων 3 ^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος	44
Πίνακας 5 Απορρόφηση κονδυλίων 4 ^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος.....	45
Πίνακας 6 Απορρόφηση Venture Capital funds και προγράμματος JEREMIE.....	53

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1 Λειτουργία JEREMIE στην Ελλάδα.....	30
Εικόνα 2 Προϊόντα JEREMIE	31
Εικόνα 3 Κατανομή ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα των πόρων που χρηματοδότησαν το ταμείο χαρτοφυλακίου JEREMIE.	32

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έρευνα αυτή έχει ως σκοπό την ανάλυση και την πορεία του χρηματοδοτικού εργαλείου JEREMIE στην Ελλάδα, καθώς και την επίδρασή του στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και στην ανάπτυξη την ελληνικής οικονομίας.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία είναι η νέα μορφή χρηματοδότησης επενδύσεων που προωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εισήχθηκαν, στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013 και θα λειτουργήσουν και στην επόμενη 2014-2020. Διαφέρουν αρκετά από τις προηγούμενες μορφές χρηματοδότησης, όπως οι επιχορηγήσεις (όπου τα κεφάλαια δεν επιστρέφονται), κυρίως γιατί μοχλεύουν τα δημόσια κεφάλαια και τα ανακυκλώνουν (πέραν των υπόλοιπων πλεονεκτημάτων που προσφέρουν). Το πρόγραμμα JEREMIE, όντας το χρηματοδοτικό εργαλείο που στηρίζει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες είναι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, κεντρίζει το ενδιαφέρον και χρήζει περαιτέρω ανάλυσης.

Στόχος των χρηματοδοτικών εργαλείων, είναι η οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη. Τα καινούρια χρηματοδοτικά εργαλεία προσφέρουν διάφορα πλεονεκτήματα, μέσω των οποίων βοηθούν στην περιφερειακή ανάπτυξη και την πολιτική συνοχής, πέραν της οικονομικής ανάπτυξης, διότι μοχλεύουν και ανακυκλώνουν τα κεφάλαια του δημοσίου, τα οποία μετά τις αποεπενδύσεις παραμένουν στα ταμεία του κράτους για να τα ξαναχρησιμοποιήσει όπου υπάρχει ανάγκη και μετά μπορούν να επανεπενδυθούν και σε άλλες δράσεις, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να επενδυθούν αλλιώς (πχ τομείς υγείας – νοσοκομεία). Επίσης, βοηθούν στην περιφερειακή ανάπτυξη και μέσω των υπο-εργαλείων που προσφέρουν, όπως των τραπεζικών προϊόντων επιμερισμού ρίσκου (funded risk sharing) και των κεφαλαίων επιμερισμού ρίσκου (Venture Capital Funds) βελτιώνοντας έτσι, την πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα και στηρίζοντας τις νεοϊδρυθείσες ή μη μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στη βιβλιογραφία που συλλέχθηκε και αποτελεί μια προεπισκόπηση της περιφερειακής πολιτικής και των αποτελεσμάτων της στην οικονομική ανάπτυξη. Εν συνεχεία, θα γίνει αναφορά στην πολιτική συνοχής και πως αυτή επηρεάζει την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και στις μεθόδους με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπαθεί να αμβλύνει τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών, ώστε να επιτευχθεί η πολιτική συνοχή μέσω της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Έτσι, μία αναλυτικότερη εξέταση της κατάταξης των περιφερειών όπως αυτές ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα συντελέσει στην βαθύτερη κατανόηση των λόγων που είναι δύσκολο να επιτευχθεί η πολιτική συνοχή, αλλά και των αιτιάσεων που επιβάλλουν τη βελτίωση των κανόνων που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατάταξη των περιφερειών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, η έρευνα θα επικεντρωθεί στα Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία γενικότερα αλλά και στον ρόλο δημιουργίας τους. Ειδικότερα, θα εστιάσει στην πρωτοβουλία (πρόγραμμα – χρηματοδοτικό εργαλείο) JEREMIE, τον τρόπο λειτουργίας του, την σύσταση του χαρτοφυλακίου του και στα ωφέλη που έχει.

Κατά την πορεία επισκόπησης της βιβλιογραφίας, δημιουργήθηκαν κάποια ερευνητικά ερωτήματα που χρήζουν απάντησης, γύρω από τα οποία θα επικεντρωθεί η ανάλυση της έρευνας. Τα ερωτήματα αυτά, μαζί με τα ζητήματα που τα επέβαλλαν και τις απαντήσεις τους, παρατίθενται στον σημείο των ερευνητικών ερωτήσεων.

Η αξιολόγηση των απαντήσεων των ερωτημάτων αυτών, καθιστά σημαντική την κατανόηση και παράθεση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή πληροφοριών και δεδομένων (μέσω συνεντεύξεων – ποιοτικής μεθόδου) καθώς και του τρόπου ανάλυσης των δεδομένων αυτών (ποσοτικής μεθόδου).

Έχοντας θέσει τα προς απάντηση ερευνητικά ερωτήματα, τον τρόπο συλλογής των αριθμητικών δεδομένων και των πληροφοριών καθώς και την αναζήτηση και κατανόηση της βιβλιογραφίας, τα ερευνητικά ερωτήματα θα απαντηθούν μέσω της ανάλυσης των στοιχείων που λήφθηκαν από τις συνεντεύξεις και από τις υπόλοιπες πηγές πληροφοριών καθώς και μέσω των ληφθέντων αριθμητικών δεδομένων με την χρήση πινάκων και την επεξήγηση αυτών. Η αναλυτική απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων αποσκοπεί στην βαθύτερη κατανόηση της λειτουργίας του προγράμματος JEREMIE στην Ελλάδα, καθώς και των αποτελεσμάτων που είχε στην περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Στην συνέχεια, έχοντας απαντήσει τα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα θα υπάρξει μια παρουσίαση της μορφής που ίσως έχει το επόμενο πρόγραμμα, τύπου JEREMIE, που θα αντικαταστήσει το υπάρχον, στον τρόπο λειτουργίας του, καθώς και στους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να βελτιωθεί το επόμενο πρόγραμμα συγκριτικά με το αναλυθέν.

Εν κατακλείδι, θα παρατεθούν τα συμπεράσματα που απορρέουν μέσα από την παραπάνω έρευνα και την ανάλυση της, καθώς και η βιβλιογραφία μέσω της οποίας δημιουργήθηκε η γνώση που παρουσιάστηκε. Στο τέλος της εργασίας θα υπάρχουν τα παραρτήματα στα οποία έγιναν παραπομπές κατά την διάρκεια της εργασίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Όπως είναι γνωστό, για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, πρέπει να γίνεται ανάπτυξη και σε περιφερειακό επίπεδο χρησιμοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε περιφέρειας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Ανδρικοπούλου (1995), η περιφερειακή πολιτική εστιάζει στις παρεμβάσεις που κάνει το κράτος προς τις περιφέρειές του, ώστε να μειώσει, όσο είναι εφικτό, τις περιφερειακές ανισότητες μεταξύ τους, αλλά και να αναπτύξει τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Για να γίνει σωστή εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής, πρέπει να υπάρχει κατανόηση όλων εκείνων των προβλημάτων που υπάρχουν στην κάθε περιφέρεια, καθώς και των αιτιών που τα δημιουργούν, όπως επίσης και σωστή αξιολόγηση των καταλληλότερων μέτρων για την αντιμετώπιση τους.

Δεν είναι ευκολή η διαδικασία της συγκεκριμενοποίησης των στόχων της περιφερειακής πολιτικής, τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά. Οι Πετράκος και Ψυχάρης (2004) αποτυπώνουν μερικές απόψεις που επικρατούν. Η πρώτη άποψη αντιλαμβάνεται την περιφερειακή πολιτική ως μία πολιτική ανάπτυξης με στόχο την οικονομική ανάπτυξη μίας χώρας. Κατά μια άλλη άποψη, η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών στις ευκαιρίες απασχόλησης είναι ο μόνος στόχος της περιφερειακής πολιτικής. Εν συνεχεία μια τρίτη άποψη, θέλει τον στόχο να είναι διπλό: από την μία να υπάρχει οικονομική ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο και από την άλλη να υπάρχει σαφής μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι περισσότερες όμως απόψεις καταλήγουν στο ότι η επιλογή συγκεκριμένων στόχων γίνεται βάσει των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών της κάθε χώρας ή περιφέρειας. Είναι όμως εμφανές ότι δεν είναι εφικτή η εφαρμογή της ίδιας πολιτικής σε διαφορετικές χώρες και περιφέρειες, καθώς μια πολιτική που αποδείχθηκε αποτελεσματική σε μία χώρα/περιφέρεια δεν σημαίνει ότι μπορεί να είναι το ίδιο αποτελεσματική και στις άλλες.

Το ζήτημα διογκώνεται ακόμα περισσότερο από ένα συνηθισμένο λάθος που γίνεται, το οποίο είναι η ταυτοποίηση των διοικητικών περιφερειών που δημιουργούνται για διοικητικούς λόγους, με τις πραγματικά οικονομικές περιφέρειες που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Ειδικά στην Ελλάδα, όσον αφορά και την ανάλυση σε σχέση με τις χρηματοδοτήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περιφέρειες όπως η περιφέρεια νοτίου Αιγαίου, θεωρούνται από τις πλέον αναπτυγμένες στην ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ εμπεριέχουν μεγάλες εσωτερικές αντιθέσεις μεταξύ τους, σε νησιά με μεγάλα ποσοστά φτώχειας και σε νησιά με υπερβολικά ποσοστά πλούτου (π.χ. Μύκονος, Σύρος κλπ). Το αντίστοιχο συμβαίνει και στην περιφέρεια στερεάς Ελλάδας, που έχει τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας και τις άγονες περιοχές της Ευρυτανίας και της Φωκίδας.

Από τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η περιφερειακή πολιτική χρειάζεται στοχευμένες παρεμβάσεις λαμβάνοντας υπόψη και τις ενδοπεριφερειακές αντιθέσεις, ειδικά σε χώρες όπως η Ελλάδα με τις μεγάλες μορφολογικές ανισότητες, ορεινοί όγκοι και μεγάλος νησιωτικός πληθυσμός.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Από νωρίς, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώθηκε ότι πρέπει να υπάρχει οικονομική και κοινωνική συνοχή, προκειμένου να υπάρχει οικονομική ανάπτυξη σε όλη την ευρωπαϊκή ζώνη. Ειδικότερα, όπως αναλύονται παρακάτω, έχουν ληφθεί αρκετές αποφάσεις για την εξομάλυνση των αντιθέσεων. Ξεκινώντας από τον ορισμό της ίδιας της έννοιας της συνοχής.

Κατά την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 1991 η συνοχή ορίζεται ως «μια κατάσταση στην οποία οι διαφορές μεταξύ περιοχών και ομάδων πληθυσμού στην Κοινότητα κρίνονται ως αποδεκτές από οικονομική και κοινωνική άποψη.»

Σύμφωνα με το άρθρο 174 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), (πρώην άρθρο 158 της ΣΕΚ), «... ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της, η Κοινότητα αποσκοπεί στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτουσών περιοχών ή νησιών, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών...». Στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνέχεια στο άρθρο 3 της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για την Ε.Ε. (πρώην αρθρ. 2 ΣΕΕ) ορίζεται ότι η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποτελούν έναν από τους θεμελιώδεις στόχους της Ένωσης (Μούσης 2008, 220). Η συνοχή μπορεί να ενισχυθεί μόνο μέσω της κοινωνικής και περιφερειακής πολιτικής (Γιώτη-Παπαδάκη 2004, 117).

Κατά την Γιώτη-Παπαδάκη (2004, 172), η οικονομική συνοχή μπορεί να επιτευχθεί με προσέγγιση του βασικού εισοδήματος μεταξύ των Περιφερειών. Η κοινωνική συνοχή μπορεί να επιτευχθεί μέσω του περιορισμού των ανισοτήτων που προκύπτουν από διάφορους παράγοντες, όπως η άνιση πρόσβαση στην απασχόληση, η άνιση αμοιβή και οι αδυναμίες που δημιουργούνται από τις δυνάμεις της αγοράς. Όμως, η έννοια της συνοχής δεν πρέπει να μπερδεύεται με την εναρμόνιση και την πολυμορφία, χωρίς αυτές να αποκλείονται. Η συνοχή πρέπει να αναφέρεται μόνο στις οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες.

Προς αυτή την κατεύθυνση, από τη Συνθήκη του 1986, προβλέπεται ο συντονισμός όλων των ανωτέρω οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών, ιδίως της εσωτερικής αγοράς, αλλά και η χρήση των διαρθρωτικών ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και εγγυήσεων- Τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) καθώς και η δημιουργία του Ταμείου Συνοχής¹.

Σκοπός των παραπάνω ταμείων, είναι να χρηματοδοτήσουν κατά κύριο λόγο περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή και ολόκληρα κράτη (Ταμείο Συνοχής), όπως η Ελλάδα, προκειμένου να αμβλύνουν τις ανισότητες τους.

Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, δημιουργήθηκε, για να χρηματοδοτήσει κατά κύριο λόγο τον εκσυγχρονισμό των υποδομών (δρόμοι, υποδομές υγείας, ενίσχυση επιχειρήσεων μικρών και μεγάλων) ιδιαίτερα για τις φτωχές περιφέρειες ή χώρες, περιλαμβάνει και ενίσχυση των ΜΜΕ κατά την έννοια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Οι ενισχύσεις στις ΜΜΕ δίνονται είτε με τη μορφή της κατευθείαν επιχορήγησης, είτε με τη μορφή της επιδότησης επιτοκίου, είτε με τη μορφή της δημιουργίας υποδομών που ευνοούν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων (θερμοκοιτίδες, cluster κλπ).

Από το 2007 και έπειτα, πιο συγκροτημένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εισάγει τις πρωτοβουλίες και μέσω της χρήσης των χρηματοδοτικών εργαλείων με τις διάφορες μορφές

¹ http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/regionalcohesion/article_7258_el.htm

τους (JEREMIE, JESSICA, JASMIN, JASPER) και τα χρησιμοποιεί ως μέσα που περιορίζουν τις περιφερειακές ανισότητες, καθώς και με τους διαφόρους τρόπους που θα επεμβαίνουν για να επιτευχθεί η οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ιδρύθηκε και χρηματοδοτεί, δράσεις που επικεντρώνονται περισσότερο στην κοινωνική συνοχή, αμβλύνουν δηλαδή τις κοινωνικές αντιθέσεις στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Χρηματοδοτεί κυρίως, δράσεις, επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας, δημιουργίας δεξιοτήτων σε πληθυσμούς που ζουν σε υποβαθμισμένες περιφέρειες και ενταξής τους στα νέα δεδομένα μια αναπτυγμένης οικονομίας. Καθώς και δράσεις, υποστήριξης κοινωνικών στρωμάτων που διαβιούν στα όρια της φτώχειας.

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο, στοχεύει στην χρηματοδότηση γεωργών, είτε μέσω επιδοτήσεων, είτε μέσω της χρηματοδότησης μικρών γεωργικών μονάδων, μεταποιητικού κυρίως χαρακτήρα, είτε με τη χρηματοδότηση νέων ειδών στις περιφέρειες, προκειμένου να αυξηθεί το εισόδημα του πληθυσμού και να επέλθει κοινωνική συνοχή.

Το Ταμείο Συνοχής, χρηματοδοτεί κυρίως έργα μεγάλων υποδομών (αεροδρόμια, μεγάλους αυτοκινητοδρόμους, γέφυρες, διευρωπαϊκά δίκτυα κλπ). Σημειώνεται, ότι κατά την σύσταση του Ταμείου Συνοχής, η Ελλάδα, απολάμβανε την χρηματοδότηση του ταμείου ως χώρα, διότι όλος ο μέσος όρος του Εθνικού Εισοδήματος, ήταν κάτω του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μια σημαντική παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αντιμετώπιση της χρηματοδότησης των περιφερειών, είναι και η κουλτούρα της περιφερειακής ανάπτυξης και το αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο, που υπάρχει στο κάθε κράτος, το μέγεθός του, καθώς και οι διασυνοριακές ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρώπης. Ειδικότερα για την Ελλάδα, η συγκρότηση των περιφερειών ως λειτουργικές οντότητες, είναι σχετικά πρόσφατη, ήδη στο ΕΣΠΑ 2007-2013 γίνεται μια προσπάθεια να μην ταυτίζεται η γεωγραφική περιφέρεια με την οικονομική-αναπτυξιακή περιφέρεια. Υπήρχαν δηλαδή, 5 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα της χώρας, προσπαθώντας έτσι, ιδιαίτερα τα έργα υποδομών, να χρηματοδοτηθούν διαπεριφερειακά έργα, κάτι το οποίο εγκαταλείφτηκε στην συνέχεια και ιδιαίτερα στην νέα προγραμματική περίοδο.

Για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, σύμφωνα με τους Κουρτέση και Αυδίο (2014, 26-28), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μείωσε τους συνολικούς πόρους για την πολιτική συνοχής από τα €346,5 δις στα €325 δις. Η μείωση αυτή, ποσοστιαία, είναι της τάξεως του 6,2% συγκριτικά με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, αλλά η σημασία της κίνησης αυτής μπορεί να είναι βαθύτερης σημασίας διότι δείχνει ότι μελλοντικά μπορεί να υπάρξει μια κλήση προς άλλη κατεύθυνση, αυτή της μείωσης των συνολικών πόρων μέσα σε ένα καθεστώς πολιτικής λιτότητας. Παρόλα αυτά, η πολιτική συνοχής θα συνεχίσει να παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση πολιτικών για την περιφερειακή ανάπτυξη ειδικότερα σε περιοχές όπως η Ελλάδα στις οποίες, οι επενδύσεις μέσω των διαρθρωτικών ταμείων είναι οι κύριες ενισχύσεις που λαμβάνουν οι περιφέρειες.

Συνεχίζοντας, διαπιστώθηκε, ότι στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, υπήρχε μεγάλη δυσκολία συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών που υπάγονταν στο ίδιο επιχειρησιακό πρόγραμμα με αποτέλεσμα, στην νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, να δημιουργήσουν 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα όπως και περιφέρειες. Αυτό είναι ένα μικρό παράδειγμα, που δείχνει τις δυσκολίες που προκύπτουν για την περιφερειακή χρηματοδότηση της ανάπτυξης, ιδιαίτερα σε χώρες που δεν υπάρχει κουλτούρα συνεργασίας μεταξύ των τοπικών κοινωνιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην προσπάθειά της να αμβλύνει τις αντιθέσεις μεταξύ των περιφερειών, έχει δημιουργήσει ταμεία, χρηματοδοτικά εργαλεία και υποδομές προκειμένου να πετύχει τη συνοχή μεταξύ των περιφερειών. Οι δυσκολίες είναι μεγάλες, διότι πέρα από την οικονομική ανισότητα υπάρχουν και ιδιαιτερότητες όπως η κουλτούρα της κάθε χώρας, η διασυννοριακή της επικοινωνία, κ.λπ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία και τις θεωρίες της περιφερειακής ανάπτυξης, προσπαθεί να ιεραρχήσει τις περιφέρειες της, προκειμένου η χρηματοδότηση από τα ταμεία να είναι ανάλογη του επιπέδου διαβίωσης. Η παραπάνω διαδικασία, όπως είναι φανερό, είναι δυναμική και πρέπει να προσαρμόζεται, σύμφωνα με τις νέες θεωρίες για περιφερειακή ανάπτυξη και σύμφωνα με την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είτε σε επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης είτε σε επίπεδο νέων συνθηκών που δημιουργούνται με την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε νέα κράτη μέλη.

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, προσπαθεί να κατατάξει προς χρηματοδότηση τις περιφέρειες, με κάποιους γενικά αποδεκτούς κανόνες, χρησιμοποιώντας κατά κύριο λόγο, στατιστικά δεδομένα για τις περιφέρειες, τη χωρική τους κατανομή λαμβάνοντας υπόψη και τη συνεχή διεύρυνση της.

Σύμφωνα με την Ανδρικοπούλου (1995), πρώτα εργαλεία στην κατάταξη, αποτελούν τα στατιστικά δεδομένα. Η Ε.Ε. χρησιμοποιεί εν προκειμένω τα στατιστικά δεδομένα που συγκεντρώνονται κατά τις περιοδικές εθνικές εκθέσεις για την κατάσταση των περιφερειών καθώς και το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ως δείκτη του επιπέδου ανάπτυξης. Έπειτα, γίνεται αναγωγή των δεικτών στον αντίστοιχο συνολικό μέσο όρο των κρατών της Ε.Ε. και προκύπτει η κατάταξη της θέσης των χωρών αλλά και των περιφερειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των στοιχείων που συλλέγουν οι εθνικές στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών θεωρείται δεδομένη, κατά τεκμήριο. Ωστόσο, ανεξαρτήτως του συστήματος καταγραφής, κάποιο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας είναι πολύ πιθανό ότι δεν καταγράφεται, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της παραοικονομίας. Αποτέλεσμα αυτού, να υπάρχει ένας αριθμός περιφερειών που να εμφανίζει μειωμένο εισόδημα σε σχέση με άλλες, και συνεπώς, να κατατάσσονται ως υπανάπτυκτες μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και η κατάταξή τους να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Συνεχίζοντας, σαν δεύτερες, αναφέρει τις χωρικές διαιρέσεις των περιφερειών. Η συγκεκριμένη διαίρεση σε περιφέρειες καθώς και η χωρική μονάδα μέτρησης, επηρεάζουν τον τρόπο που εμφανίζονται οι ανισότητες και η έκταση των περιφερειακών προβλημάτων. Το μέγεθος κάθε περιφέρειας, η επιφάνεια της, αλλά και ο συνολικός αριθμός των περιφερειών, συνιστούν τις βασικές μονάδες βάσει των οποίων γίνονται οι μετρήσεις και άρα επηρεάζουν και το αποτέλεσμα αυτών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί την επονομαζόμενη «NUTS», δηλαδή την διαίρεση των περιφερειών σε τρία επίπεδα. Σύμφωνα με το NUTS κάθε κράτος μέλος υποδιαιρείται σε ένα σύνολο περιφερειών επιπέδου 1, η κάθε μία από τις οποίες υποδιαιρείται σε ένα σύνολο περιφερειών επιπέδου 2, οι οποίες με τη σειρά του υποδιαιρούνται σε ένα σύνολο περιφερειών επιπέδου 3. Η πρακτική αυτή όμως έχει δύο σημαντικά προβλήματα: Αρχικά, δεν υπολογίζει τις διαφορές στην έκταση και τον πληθυσμό των περιφερειών και εν συνεχεία, τις διαφοροποιήσεις που έχει κάθε κράτος ως προς την διοικητική και θεσμική οργάνωση των περιφερειών, καθώς δεν υπάρχουν σε όλα τα

επίπεδα αντίστοιχες περιφερειακές αρχές με προγραμματικές και διοικητικές αρμοδιότητες. Η ανάλυση αυτή, λοιπόν, δεν υπολογίζει την ανομοιογένεια στο εσωτερικό των περιφερειών, ούτε τη διαφορά στο μέγεθός τους. Συνεπώς, όταν εμφανίζονται έντονες ανισότητες στο εσωτερικό των περιφερειών, οι δείκτες δεν εκφράζουν παρά τους μέσους όρους.

Τέλος, τρίτη κατηγορία αποτελούν οι διαδοχικές διευρύνσεις της Ε.Ε. Είναι προφανές ότι ο συνολικός χώρος αναφοράς και οι εκάστοτε μεταβολές τους, αποτελούν έναν ακόμη παράγοντα που επηρεάζει το αποτέλεσμα των στατιστικών στοιχείων. (Ανδρικοπούλου 1995, 78-84). Οι διευρύνσεις μεταβάλλουν τον συνολικό μέσο όρο και έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της θέσης των περιφερειών. Κατά συνέπεια, μία διαχρονική διερεύνηση της εξέλιξης των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης της Ε.Ε. καθίσταται αδύνατη, εφόσον ο συνολικός χώρος έχει μεταβληθεί επανειλημμένα από κοινού με τους μέσους όρους των δεικτών.

Η κατάταξη των περιφερειών, όπως συμπεραίνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι πολύ δύσκολη, διότι η διεύρυνση σε ανομοιογενείς οικονομικά χώρες, καθώς και η αναστροφή της ανάπτυξης σε ορισμένες άλλες, δημιουργούν στατιστικά πλούσιες περιφέρειες, χωρίς όμως να ανταποκρίνονται στο πραγματικό επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού. Η κατεύθυνση, επομένως, των πόρων των ταμείων, δεν ανταποκρίνεται στο πραγματικό οικονομικό επίπεδο διαβίωσης των πολιτών. Αυτό είναι ένα θέμα που πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα, διότι μπορεί να αντιστρέψει την τάση για συνοχή μεταξύ των περιφερειών και να διευρύνει το χάσμα ανάμεσα σε πλούσιες και φτωχές περιφέρειες.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία και η ενίσχυση των ΜΜΕ μέσω αυτών, θεωρούμε ότι μπορεί να περιορίσουν το παραπάνω χάσμα, εάν συνδυαστεί με οριζόντιες πολιτικές μεταξύ των χωρών, όπως φορολογία, επίπεδο μισθών κλπ.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Ρόλος των χρηματοοικονομικών εργαλείων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δημιουργώντας τα διαθρωτικά ταμεία και χρησιμοποιώντας τα, μέσω έργων υποδομών και δράσεων κοινωνικής συνοχής, καθώς και μεγάλων διευρωπαϊκών δικτύων, επιδιώκει να περιορίσει τις περιφερειακές ανισότητες. Είναι σαφές βεβαίως, ότι κύριος παράγοντας που περιορίζει τις ανισότητες είναι και η οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών. Η οικονομική ανάπτυξη, στηρίζεται κατά κύριο λόγο στις ΜΜΕ. Στρατηγικός, επομένως, στόχος, είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στράφηκε από νωρίς, μέσω των διαθρωτικών ταμείων της και κυρίως του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ενισχύοντας κυρίως μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που είναι ο κορμός της απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι ενισχύσεις αυτές, έγιναν είτε με άμεσες επιχορηγήσεις, είτε με τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων.

Περιγραφή χρηματοδοτικών εργαλείων

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: τις εγγυήσεις (Guarantees), τα δάνεια επιμερισμού ρίσκου (Risk sharing loans-όλες οι μορφές δανείου συμπεριλαμβανομένων των μικρό-δανείων) και τα εργαλεία συν-επένδυσης (Equity

financing-συμμετοχικά σχήματα επενδύσεων). Πολλές φορές μπορεί να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά και οι μορφές τους παραλλάσσουν, προκειμένου να επεκταθεί το εύρος της εφαρμογής τους. Πιο συγκεκριμένα, οι κατηγορίες χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν χρησιμοποιηθεί στην Ευρώπη με τη μορφή κρατικής ή κοινοτικής ενίσχυσης είναι:

- **Εγγυήσεις:** βασικό τους προτέρημα είναι ότι επιτρέπουν, ως εργαλεία, την πρόσβαση των δικαιούχων σε τραπεζικά προϊόντα με όρους σαφώς καλύτερους, ειδικά όσον αφορά στις απαιτούμενες εξασφαλίσεις. Είναι εργαλεία υψηλής μόχλευσης και τυγχάνουν εφαρμογής σε όλους τους τομείς και σε όλα τα τραπεζικά προϊόντα. Χρησιμοποιούνται, είτε ως εγγύηση μέρους ενός χαρτοφυλακίου (First loss portfolio guarantee), είτε ως άμεση εγγύηση των δανείων ή άλλων προϊόντων που παρέχει ο χρηματοδοτικός οργανισμός.
- **Μικρό-δάνεια:** κατά κύριο λόγο στοχεύουν στην κοινωνική συνοχή και αφορούν περισσότερα άτομα που απειλούνται από τη φτώχεια και την ανεργία και επιθυμούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, συνεπώς συνιστούν εργαλεία κοινωνικού χαρακτήρα. Συνδυάζουν μικρά ποσά δανείου (έως 25.000 ευρώ) με την εκπαίδευση για παράδειγμα των ωφελούμενων / αυτοαπασχολούμενων επιχειρηματιών. Όπως απορρέει από τα παραπάνω, η αξιολόγηση του δικαιούχων των μικρό-δανείων δεν είναι παρόμοια με τα κριτήρια χορήγησης πιστώσεων που εφαρμόζονται από τα τραπεζικά συστήματα, αλλά έχουν κριτήρια κοινωνικού και πολιτικού χαρακτήρα. Άλλωστε, το σύννηθες είναι να παρέχονται από εξειδικευμένους, μη τραπεζικούς οργανισμούς.
- **Δάνεια επιμερισμού ρίσκου:** τα χρηματοδοτικά εργαλεία αυτά επιτρέπουν ουσιαστικά στους τελικούς δικαιούχους την πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό με καλύτερους όρους, όπως χαμηλότερα επιτόκια. Η χρηματοδότησή τους συνήθως είναι συνδυαστική, αφενός από κρατική ή κοινοτική ενίσχυση και αφετέρου με δάνειο από τον ενδιαμέσο φορέα (τράπεζα). Με την χρήση δανείων επιμερισμού του ρίσκου εξασφαλίζεται η χρηματοδότηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διαφορετικά δεν θα πληρούσαν τα απαιτούμενα τραπεζικά κριτήρια. Η εξασφάλιση πρόσβασης σε δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους επιτρέπει, στις εν λόγω επιχειρήσεις, να μειώσουν το κόστος του κεφαλαίου τους, με συνέπεια να ενισχύεται η ανάπτυξη και επέκταση της δραστηριότητάς τους.
- **Κεφάλαια συν-επένδυσης:** ως χρηματοδοτικά εργαλεία, συντελούν στη δημιουργία επενδυτικών ταμείων τα οποία εν συνεχεία ενισχύουν επιχειρήσεις στις οποίες και συμμετέχουν ως εταίροι, καθώς παρέχουν ρευστότητα ενώ αποκτούν μετοχικό κεφάλαιο. Στόχος των συγκεκριμένων εργαλείων αποτελούν κυρίως επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών. Διαχωρίζεται σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το επίπεδο ωριμότητας της επένδυσης/προϊόντος (seed capital – εάν υπάρχει μόνο η ιδέα, venture capital - εάν υπάρχει το προϊόν)².

Η εισαγωγή και χρήση της χρηματοδότησης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων χρησιμοποιείται κατά τις τελευταίες τρεις προγραμματικές περιόδους με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Η χρήση τους όμως είχε παραμείνει περιορισμένη κατά τις περιόδους 1994-1999 και 2000-2006. Κατά την περίοδο 2000-2006, η συνολική χρηματοδότηση έφτασε τα €1,3δισ. Αντίθετα, την περίοδο 2007-2013, η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων επεκτάθηκε σημαντικά, με τη συνολική

² http://www.sesma.gr/fileadmin/documents/Xrimatodotika_ergaleia_SESMA_PwC_SESMA_fin.pdf

χρηματοδότηση να αγγίζει τα 11,6 δις ευρώ. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της εισαγωγής των ανωτέρω πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Αυτά, δημιούργησαν την νέα σειρά χρηματοδοτικών εργαλείων, προσανατολισμένων στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, την στήριξη των ΜΜΕ, την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τέλος της αστικής ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέπτυξε από κοινού με τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, τέσσερις κοινές πρωτοβουλίες οι οποίες εντάχθηκαν στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Οι δύο εξ αυτών, αφορούν την προώθηση μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής (JEREMIE και JESSICA), ενώ οι λοιπές δύο αποτελούν μέσα παροχής τεχνικής βοήθειας (JASPER και JASMIN).

Ειδικότερα, η εργασία αυτή, θα μελετήσει την πρωτοβουλία JEREMIE, η οποία ενισχύει τις ΜΜΕ, χρησιμοποιώντας τα προαναφερθέντα χρηματοδοτικά εργαλεία. Χρησιμοποιώντας ως ενδιάμεσο τον τραπεζικό τομέα και τους ιδιώτες επενδυτές, στοχεύει στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ JEREMIE

Το χρηματοοικονομικό εργαλείο JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises - ελληνικά: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Μικρές και τις Μεσαίες Επιχειρήσεις), όπως ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο επενδύσεων (EIF), αποτελεί μία πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την οποία ανέπτυξε από κοινού με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETAΕ), το οποίο ανήκει στον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Το JEREMIE αποσκοπεί στην βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ (μικρών και μεσaiών επιχειρήσεων) σε χρηματοδότηση διαμέσου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων και γι' αυτό το σκοπό προωθεί τη χρήση μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής.³

Συγκεκριμένα, παρέχει στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τη δυνατότητα να διαθέτουν μέρος των ενισχύσεων που λαμβάνουν από τα διαρθρωτικά της ταμεία, ως χορηγούμενες χρηματοδοτήσεις, υπό τη μορφή συμμετοχών σε ίδια κεφάλαια, δανείων ή εγγυήσεων απευθυνόμενων σε ΜΜΕ, μέσω ενός ανακυκλούμενου Ταμείου Χαρτοφυλακίου, το οποίο έχει μορφή «ομπρέλας» (umbrella fund), συμπεριλαμβάνει δηλαδή διάφορα επιμέρους κεφάλαια. Η διαχείριση των εν λόγω χρηματοδοτήσεων, γίνεται μέσω των εθνικών και περιφερειακών Διαχειριστικών Αρχών των κρατών-μελών της Ε.Ε. Σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως ΜΜΕ νοούνται, οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών κατώτερο των 50 εκατομμυρίων ευρώ ή ισολογισμό του οποίου το συνολικό ύψος δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.⁴

Το JEREMIE χρησιμοποιεί μέρος των συνολικών χρηματοδοτήσεων από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία, ως επένδυση σε ανακυκλούμενα μέσα, όπως το ταμείο κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, οι δανειοδοτήσεις ή οι εγγυήσεις. Τα ταμεία αυτά μπορούν να υποστηρίξουν τις ΜΜΕ με διάφορους τρόπους. Αρχικά, συμβάλουν τόσο στην ίδρυση νέων όσο και στην επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων. Επίσης, διευκολύνουν την πρόσβαση

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#1

⁴ http://www.eib.org/attachments/thematic/jeremie_leaflet_2012_el.pdf

των ΜΜΕ σε επενδυτικά κεφάλαια, γεγονός που εξασφαλίζει αλλά και διευρύνει την παρουσία τους στην αγορά, αφού τους δίνεται η δυνατότητα να εκσυγχρονιστούν, να αναπτύξουν νέα προϊόντα ακόμα και να μεταβάλλουν τις δραστηριότητες, τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς. Επιπλέον εξυπηρετούν τη μεταφορά τεχνολογίας και καινοτομίας στην μικρομεσαία επιχειρηματικότητα καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των παραγωγικών δομών και τέλος τις παραγωγικές επενδύσεις που δημιουργούν και εξασφαλίζουν θέσεις εργασίας διαρκείς και βιώσιμες.^{5 6}

Λειτουργία του JEREMIE

Βάση της λειτουργίας του χρηματοοικονομικού αυτού εργαλείου είναι η καταβολή συνεισφορών από το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) σε ταμεία δανειοδοτήσεων, εγγυήσεων και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου προκειμένου να επενδυθούν σε επιχειρήσεις, είτε με τη μορφή δανείων και εγγυήσεων, είτε με τη μορφή εισφοράς κεφαλαίου. Στη συνέχεια, οι αποδόσεις που προκύπτουν από τη χρήση των ανωτέρω κεφαλαίων επανεπενδύονται σε επιχειρήσεις, αποτελώντας ουσιαστικά μία «δεξαμενή κονδυλίων». Τα κονδύλια αυτά μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν αρκετές φορές, ανακυκλώνοντας ουσιαστικά τις ίδιες δημόσιες χρηματοδοτήσεις, μοχλεύοντας κεφάλαια και αυξάνοντας, τόσο τη βιωσιμότητα, όσο και τα αποτελέσματα που αποφέρουν οι διατιθέμενοι σε ΜΜΕ δημόσιοι πόροι.

Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα εναλλακτικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος στις Διαχειριστικές Αρχές οι οποίες δύνανται να αποφασίσουν τη διοχέτευσή τους μέσω Ταμείων Συμμετοχών (ΤΣ). Η σύσταση αυτών των ταμείων αποβλέπει στην επένδυση σε διάφορα επενδυτικά ταμεία, γεγονός το οποίο προσφέρει το πλεονέκτημα της ανάθεσης της εκτέλεσης ορισμένων εκ των εργασιών που απαιτεί η εφαρμογή του JEREMIE σε έμπειρους επαγγελματίες, έχοντας μάλιστα προαιρετικό χαρακτήρα.⁷

Ταμείο χαρτοφυλακίου του JEREMIE

Για την εφαρμογή του JEREMIE τα κράτη μέλη δημιουργούν σε εθνικό επίπεδο ένα Ταμείο Χαρτοφυλακίου, η χρηματοδότηση του οποίου προκύπτει από τα διαρθρωτικά ταμεία. Κατά τη νομοθεσία σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. {(ΕΚ) 1083/2006 και Κανονισμός Εφαρμογής 1828/2006} η διαχείριση του εν λόγω ταμείου ασκείται από το ΕΤΑΕ ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η διαχείριση μπορεί να ανατεθεί από τις διαχειριστικές αρχές:

- απευθείας στο ΕΤΑΕ
- σε εθνικό οργανισμό
- σε χρηματοπιστωτικό οργανισμό μέσω σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατόπιν διαγωνισμού.

Η ευελιξία αυτή παρέχει δυνατότητα ανάθεσης σε κατάλληλους επαγγελματίες ορισμένων εκ των καθηκόντων σχετικά με την εφαρμογή του JEREMIE όπως την επιλογή των κριτηρίων για τις πραγματοποιούμενες επενδύσεις, την αξιολόγηση αλλά και την παροχή υποδείξεων στις επιχειρήσεις καθώς και τη διαπραγμάτευση των συμβατικών ρυθμίσεων. Τέλος,

⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#2

⁶ http://www.eib.org/attachments/thematic/jeremie_leaflet_2012_el.pdf

⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#3

επιτρέπει την παρακολούθηση των επιδόσεων του Ταμείου Χαρτοφυλακίου και την υποβολή σχετικών αναφορών.

Με κριτήριο το εκάστοτε εθνικό νομικό πλαίσιο, καθώς και την πολυπλοκότητα του κάθε Ταμείου, η σύσταση των Ταμείων Χαρτοφυλακίου είναι δυνατή ως χωριστή χρηματοοικονομική μονάδα διαχειριζόμενη από τον διαχειριστή του Ταμείου Χαρτοφυλακίων εξ ονόματος της Διαχειριστικής Αρχής αλλά και ως ανεξάρτητη νομική οντότητα (οντότητα ειδικού σκοπού). Επιπλέον, η Διαχειριστική Αρχή δικαιούται να συστήσει ένα Επενδυτικό Συμβούλιο μέσω του οποίου δύναται να επηρεάζει, τόσο τη στρατηγική, όσο και τη λήψη αποφάσεων του Ταμείου Χαρτοφυλακίου.

Καθήκοντα του διαχειριστή του Ταμείου Χαρτοφυλακίου αποτελούν:

- ο καθορισμός της δομής των επενδύσεων και η επιλογή των ενδιάμεσων φορέων
- η διαχείριση και παρακολούθηση των επενδύσεων καθώς και η υποβολή εκθέσεων
- η προσέλκυση κοινοπραξίας επενδυτών
- η στενή συνεργασία με τις εθνικές ή περιφερειακές αρχές

Τέλος, το Ταμείο Χαρτοφυλακίου, συνάπτει εταιρικές σχέσεις με ευρύ φάσμα τοπικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών που σχετίζονται με τις ΜΜΕ, όπως φορείς χρηματοδότησης ΜΜΕ, σχήματα παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων ή δανείων, φορείς μεταφοράς τεχνολογίας, οργανισμούς μικροχρηματοδότησης, τράπεζες και ταμεία εγγυήσεων γεγονός που επιβάλλει η λειτουργία του υπό τη μορφή «umbrella fund». Κατ' ουσία, το Ταμείο Χαρτοφυλακίου παρέχει σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, όπως τους παραπάνω, κεφάλαια τα οποία εν συνεχεία χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας και της ανάπτυξης ΜΜΕ.⁸

Οφέλη από τη χρήση του JEREMIE

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα κύρια οφέλη του JEREMIE είναι τα εξής:

- Βιωσιμότητα: Βάση του χρηματοοικονομικού εργαλείου αυτού αποτελεί η παροχή επιστρεπτέων επιχορηγήσεων και ενισχύσεων σε επιχειρήσεις οι οποίες αναμένεται να αποφέρουν αποδόσεις, με τις οποίες θα εξοφληθούν οι επενδυτές των αρχικών κεφαλαίων. Συνεπώς, από τη βάση του αποτελεί μια λύση εναλλακτική και περισσότερο βιώσιμη και εναρμονισμένη με τις σύγχρονες συνθήκες σε σύγκριση με τις παραδοσιακά παρεχόμενες ενισχύσεις.
- Ευελιξία: Η πρωτοβουλία JEREMIE παρουσιάζει αυξημένη ευελιξία, τόσο όσον αφορά τη δομή, όσο και την ίδια τη χρήση των κεφαλαίων, η οποία μπορεί να προσαρμοστεί στις ειδικές ανάγκες που ανακύπτουν βάσει των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών κάθε χώρας και περιφέρειας. Οι συνεισφορές από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα στο Ταμείο Χαρτοφυλακίου JEREMIE είναι επιλέξιμες για ενδιάμεσες πληρωμές από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το γεγονός προσφέρει στις Διαχειριστικές Αρχές περισσότερη ευελιξία στη διάθεση και τη διαχείριση των πόρων αυτών.

⁸ http://www.eib.org/attachments/thematic/jeremie_leaflet_2012_el.pdf

- Ταμείο χαρτοφυλακίου: Η σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου για τη διαχείριση των διαθέσιμων επιχορηγήσεων βοηθά στην κατανομή των πόρων στα διάφορα προϊόντα με τρόπο ευέλικτο, ανάλογο της εκάστοτε ζήτησης. Επιπλέον, η δομή του Ταμείου υπό μορφή «ομπρέλας» («umbrella fund») επιμερίζει τον κίνδυνο και τις αναμενόμενες αποδόσεις.
- Ανακύκλωση των κεφαλαίων: Βασικό όφελος του Ταμείου Χαρτοφυλακίου είναι ο ανακυκλούμενος χαρακτήρας των κεφαλαίων βάση της παρακάτω διαδικασίας: το Ταμείο λαμβάνει από τους ενδιαμέσους φορείς τις αποπληρωμές, οι οποίες εν συνεχεία επενδύονται ξανά στον τομέα των ΜΜΕ. Η ανακύκλωση αυτή επιτρέπει την αδιάκοπη χρηματοδότηση των ΜΜΕ μέσω των διαθρωτικών ταμείων, σε αντίθεση με την περίπτωση της χρηματοδότησης μέσω επιχορηγήσεων.
- Μόχλευση: Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του JEREMIE αποτελεί το γεγονός ότι είναι ελκυστικό για συμμετοχή σε χρηματοπιστωτικούς φορείς, τόσο σε επίπεδο Ταμείου Χαρτοφυλακίου, με την παροχή πρόσθετων κεφαλαίων από άλλους χρηματοπιστωτικούς φορείς, αλλά και σε επίπεδο χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς είναι δυνατό να αποτελέσουν προϊόν συγχρηματοδότησης δημόσιου ή τον ιδιωτικού τομέα, π.χ. σε συνεργασία με την ΕΤΕΠ. Αποτέλεσμα της μόχλευσης είναι η υποστήριξη μεγαλύτερου αριθμού επιχειρήσεων καθώς ο συνδυασμός των διαθρωτικών ταμείων με τις συμπληρωματικές πηγές χρηματοδότησης ουσιαστικά αυξάνει τους πόρους.
- Εμπειρογνωμοσύνη: Η πρωτοβουλία JEREMIE επιτρέπει στις Διαχειριστικές Αρχές την αξιοποίηση της εμπειρίας και της γνώσης του ιδιωτικού αλλά και του τραπεζικού τομέα. Με αυτό τον τρόπο αναβαθμίζεται η αποδοτικότητα των επενδύσεων τους στις ΜΜΕ. Επιπλέον, η εμπειρία του ETAE η σχετική με τη διαχείριση του Ταμείου Χαρτοφυλακίου, μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα στην αξία των χρηματοδοτήσεων στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες καθώς στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη, που πάσχουν σε επίπεδο τεχνογνωσίας και χρειάζονται τόσο μεταφορά αυτής όσο και επιπλέον ενίσχυση των ικανοτήτων τους. Σε όσες περιφέρειες η διαχείριση του JEREMIE ασκείται από άλλο οργανισμό, το ETAE έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει παράλληλα ως σύμβουλος και να προσφέρει άλλου τύπου υπηρεσίες, όπως διενέργεια αξιολογήσεων και παροχή δεύτερης γνώμης, δημιουργία χρηματοοικονομικών οχημάτων κ.λπ.
- Εταιρικές σχέσεις: Στο πλαίσιο του εργαλείου JEREMIE, διευκολύνεται η συνεργασία χωρών, περιφερειών, ΕΤΕ, CEB, άλλων τραπεζών και επενδυτών καθώς η εταιρική σχέση μεταξύ της Κοινότητας, της ΕΤΕ και της CEB αποτελεί βασικότατο παράγοντα αυτής, μπορεί μάλιστα να λειτουργήσει ως ισχυρότατος καταλύτης προκειμένου να αυξηθεί η προσβασιμότητα των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση για επιχορηγήσεις.

Συμπερασματικά, το χρηματοοικονομικό εργαλείο JEREMIE αποτελεί ένα ευέλικτο, ανακυκλούμενο, αποτελεσματικό και βιώσιμο μέσο παροχής χρηματοδότησης στον τομέα των ΜΜΕ, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί σε επίπεδο περιφερειών και σε επίπεδο κρατών μελών και να επισφραγίσει μία μακροπρόθεσμη συνεργασία με τους εγχώριους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τους.^{9 10}

⁹ http://www.eib.org/attachments/thematic/jeremie_leaflet_2012_el.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#4

Το JEREMIE στην Ελλάδα, συγκροτήθηκε από πόρους τομεακών και περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, που οδήγησε στη σύσταση ενός ταμείου χαρτοφυλακίου, τα κονδύλια του οποίου, θα χρησιμοποιούνταν μέσω προϊόντων επιμερισμού ρίσκου, μικρο-δανείων και κεφαλαίων επιχειρηματικού ρίσκου (venture capital) αλλά και την συνδρομή ιδιωτών επενδυτών.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Έχοντας κατανοήσει από την βιβλιογραφία, τον τρόπο λειτουργίας του προγράμματος JEREMIE στην Ελλάδα, δημιουργούνται κάποια ερωτήματα τα οποία χρήζουν περαιτέρω έρευνας και απάντησης. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα, εστιάζουν κυρίως:

- Πώς προγραμματίστηκε και πώς εφαρμόστηκε το πρόγραμμα JEREMIE στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2007-2013;

Η απάντηση αυτής της ερώτησης στοχεύει στην ανάδειξη του τρόπου λειτουργίας του προγράμματος στην Ελλάδα. Πώς λειτούργησε όσον αφορά τις τράπεζες, ποιά ήταν τα προϊόντα που προσφέρθηκαν από την κάθε τράπεζα και πότε. Πως λειτούργησε όσον αφορά τα venture capital funds, τι ακριβώς είναι αυτά, ποιά είναι και σε ποιές κατηγορίες διαχωρίζονται. Με την ολοκλήρωση της έρευνας, θα υπάρξει βαθύτερη γνώση και κατανόηση του προγράμματος.

- Ποιά ήταν τα ποσά που δόθηκαν τελικά μέσω του προγράμματος JEREMIE από τα τραπεζικά προϊόντα, όσο και από το JEREMIE Venture Capital Funds;

Αυτό το ερώτημα θα αναδείξει τα ποσά που επενδύθηκαν μέσω του προγράμματος κατά την διάρκεια λειτουργίας του και πότε δόθηκαν αυτά τα ποσά και σε πόσες επιχειρήσεις. Θα απαντηθεί κατά την διάρκεια της επερχόμενης ανάλυσης και συνδυαστικά με την προηγούμενη ερώτηση. Με βάση την κατανόηση του προγράμματος και των αριθμητικών δεδομένων θα είναι εφικτή και η απάντηση της επόμενης ερώτησης.

- Με βάση την σημερινή κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, ήταν επιτυχημένο το πρόγραμμα JEREMIE στην Ελλάδα ή όχι;

Έχοντας αναλύσει τα αριθμητικά δεδομένα και κατανοήσει την λειτουργία του προγράμματος και έχοντας υπόψη την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας από την αρχή της οικονομικής κρίσης θα είναι εφικτή η δημιουργία μίας εμπεριστατωμένης άποψης, για το εάν το πρόγραμμα ήταν επιτυχημένο ή όχι στην χώρα μας.

- Βοηθά το πρόγραμμα JEREMIE τις διαδικασίες άρσης των περιφερειακών ανισοτήτων;

Μετά την ζύμωση των ανωτέρω γνώσεων, θα απαντηθεί και το ερώτημα εάν ήταν ή όχι αποτελεσματικό το πρόγραμμα JEREMIE, στις διαδικασίες μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων στην Ελλάδα.

Συνεχίζοντας, θα παρουσιαστεί ο τρόπος με τον οποίο συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν οι πληροφορίες και τα αριθμητικά δεδομένα, που συντέλεσαν στην ανάλυση της έρευνας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι ερευνητικές μεθοδολογίες διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες. Στις ποιοτικές και στις ποσοτικές. Κάθε μία από τις δύο μεθοδολογίες έχει να κάνει με διαφορετικούς στόχους και επιδιώξεις που έχει κάθε ερευνητής. Οι ποιοτικές μέθοδοι εστιάζουν στην συλλογή και ανάλυση του είδους και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εξεταζόμενου φαινομένου (Kvale, 1996 σελ 67) . Αντίθετα, οι ποσοτικές μέθοδοι έρευνας εστιάζουν στην ποσότητα εμφάνισης του εξεταζόμενου φαινομένου. Οι δύο μέθοδοι αλληλοσυμπληρώνονται και επιτρέπουν μια σφαιρικότερη προσέγγιση του θέματος ενώ ταυτόχρονα δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να προσεγγίσει ένα ερευνητικό πεδίο και να επικεντρωθεί σε αυτό.

Ειδικότερα, στην συγκεκριμένη έρευνα έγινε εστίαση στην ποιοτική μέθοδο και την συλλογή δεδομένων μέσω αυτής. Η ποσοτική έρευνα, χρησιμοποιήθηκε, για την ανάλυση των αριθμητικών δεδομένων που λήφθηκαν από την ποιοτική.

Ποσοτική Έρευνα

Ο Ματζουκας (2007, 2-3) αναφέρει πως η ποσοτική έρευνα χαρακτηρίζεται από την επιδίωξη ενός ερευνητή να συλλέξει δεδομένα και να τα μετατρέψει σε αριθμητικά ή στατιστικά στοιχεία, ώστε συγκρίνει διάφορες μεταβλητές και να καταλήξει σε αντικειμενικές επεξηγήσεις για τα αποτελέσματα και τις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών αυτών, που θα αποτελούν μια αντικειμενική και γενική θεωρία για το φαινόμενο της έρευνας. (Parahoo 2006, Sarantakos 1998)

Η ποσοτική έρευνα εδώ θα εστιαστεί στην συλλογή πρωτογενών ποσοτικών δεδομένων και την επεξεργασία τους (μετατροπή τους σε δείκτες, κ.λπ.) τα οποία λήφθηκαν μέσω της ποιοτικής έρευνας και συγκεκριμένα μέσω της χρήσης των συνεντεύξεων που ακολούθησε.

Ποιοτική έρευνα

Κατά την ποιοτική μέθοδο ο ερευνητής ενημερώνεται για το θέμα, παρατηρεί και σημειώνει τα ζητήματα στα οποία θέλει να εμβαθύνει. Στη συνέχεια, παίρνει συνεντεύξεις, κρατά σημειώσεις των λεγομένων, περιγράφει και προχωρεί στην ερμηνεία των φαινομένων, όπως ακριβώς έχουν. Χαρακτηριστικό της ποιοτικής μεθόδου είναι ότι ενεργοποιεί τον ερευνητή και τον κρατά σε εγρήγορση, καθώς είναι απαραίτητη η χρήση όλων των στοιχείων με τα οποία έρχεται σε επαφή. Τέτοια στοιχεία που συναντά ο ερευνητής κατά την ερευνητική διαδικασία είναι τα σχόλια όσων σχετίζονται με το συγκεκριμένο αντικείμενο αλλά και άλλα γεγονότα που υποπίπτουν στην αντίληψή του, όπως ο τρόπος που τα υποκείμενα κάθονται, μιλούν και εκφράζονται. (Eisner, 1991 217).

Αφού συλλέξει τα δεδομένα, ο ερευνητής προσπαθεί να τα ερμηνεύσει, προσπάθεια στη οποία βοηθά η περαιτέρω αναζήτηση βιβλιογραφίας, αλλά και η συνεργασία με άλλους ερευνητές του κλάδου. Ο ερευνητής, οφείλει να αντιμετωπίσει εσωτερικά ζητήματα, καθώς αντιλαμβάνεται υποκειμενικά την παρουσία των πραγμάτων, να διαχωρίσει τα σημαντικά στοιχεία και το πλαίσιο του θέματος όσο αντικειμενικότερα μπορεί, καθώς αναλαμβάνει να συνδυάσει με τρόπο λογικό και δομημένο τα δεδομένα, τα στοιχεία και τις καταστάσεις. (Eisner, 1991, 36). Τέλος, το σημαντικότερο στοιχείο των ποιοτικών μεθόδων, είναι ότι

ακολουθούν μια φυσιολογική ροή καθώς, κατά κύριο λόγο, κατευθύνονται από τον ερευνητή.

Συνεντεύξεις

Ένα από τα βασικά εργαλεία της ποιοτικής μεθόδου αποτελεί η ανώνυμη προσωπική συνέντευξη. Ουσιαστικά αποτελεί την επικοινωνία μεταξύ προσώπων, τα οποία επικοινωνούν μεταξύ τους με στόχο την παροχή και την απόσπαση πληροφοριών σχετικών με το ζήτημα της έρευνας. Τον ρόλο του καθοδηγητή αναλαμβάνει ο ερευνητής. (Cohen και Manion, 1992, 307-308). Η συνέντευξη αποτελεί έναν έμμεσο τρόπο συλλογής πληροφοριών αναφορικά με τις αντιλήψεις και τις γνώσεις των ερωτώμενων. Χαρακτηριστικό είναι, ότι ο διάλογος λαμβάνει χώρα μεταξύ ατόμων κατ' ουσία ξένων μεταξύ τους. (Rubin και Rubin, 1995, 2)

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι ο ερωτών οφείλει να έχει ως θεμελιώδη αρχή του την καλή και ευγενή ακρόαση του ερωτηθέντος, ακόμα και των υποκειμενικών του θέσεων, τις οποίες οφείλει να τον ενθαρρύνει να εκφράσει. Η θέση αυτή αποτελεί τη μοναδική οδό μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η γνώση. (Kvale, 1996, 128).

Κατά τον Φίλια (1993, 129), οι συνεντεύξεις διακρίνονται σε:

- Δομημένες. Σε αυτές, ζητείται από τον ερωτώμενο, να απαντήσει σε προκαθορισμένες ερωτήσεις, των οποίων ο αριθμός και το περιεχόμενο είναι προκαθορισμένα.
- Μη δομημένες. Σε αυτές η συζήτηση είναι κατά μια έννοια ελεύθερη, αλλά η ελευθερία αυτή σχετίζεται με τη φύση της συζήτησης, το θέμα που ερευνάται και το βαθμό της δόμησης των ερωτήσεων. Οι μη δομημένες συνεντεύξεις διακρίνονται σε εντοπισμένες και μη εντοπισμένες. Μία συνέντευξη θεωρείται ως εντοπισμένη όταν ο ερωτών, κινεί την συζήτηση προς συγκεκριμένη κατεύθυνση, ορμώμενος από γεγονότα που ανέφερε ο ίδιος ο ερωτώμενος.
- Άμεσες και έμμεσες. Στις άμεσες και τις έμμεσες συνεντεύξεις ο διαχωρισμός γίνεται αρχικά από την πλευρά του ερευνητή και κατά συνέπεια και από την πλευρά του ερωτώμενου. Αναφέρεται στο σκοπό για τον οποίο πραγματοποιείται η συνέντευξη.
- Επαναλαμβανόμενες. Αυτές γίνονται συνήθως σε γκρουπ ανθρώπων (Panel). Ονομάζονται έτσι γιατί χρειάζεται να επαναληφθούν αρκετές φορές μέχρι να καταλήξει η έρευνα στη συλλογή των δεδομένων και στα συμπεράσματα της. Τα άτομα που επιλέγονται έχουν ορισμένα κοινά κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά.
- Κλινικές
- Σε βάθος

Κατά την Κυριαζή, η άμεση συνέντευξη ταυτίζεται με τη συνέντευξη σε βάθος, η οποία, αφορά ένα σύνολο γενικών ερωτήσεων σε θέματα που ο ερευνητής έχει προαποφασίσει, αλλά τα οποία δεν τα θέτει με συγκεκριμένη σειρά, και τον κύριο ρόλο τον κατέχει ο ερωτώμενος, με την παρουσία του ερευνητή ως βοηθητική και διακριτικά καθοδηγητική (Κυριαζή, 1998, 122).

Η ίδια διακρίνει άλλα τρία είδη συνεντεύξεων: την τυποποιημένη συνέντευξη, την ελεύθερη ή μη τυποποιημένη και την τηλεφωνική.

Αναμφίβολα όμως, πολλές συνεντεύξεις συντίθενται από μέρη αυστηρά προσχεδιασμένα και από μέρη μη προσχεδιασμένα, τα οποία συνδέονται αρμονικά και συνυπάρχουν. (Rubin και Rubin 1995, 5)

Κατά τη χρήση αυτής της ερευνητικής μεθόδου, ο ερευνητής έρχεται αντιμέτωπος και με τα μειονεκτήματα της. Πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην θέση βεβαιωμένων ερωτήσεων από τον ερωτώντα, καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος ανακριβών αποτελεσμάτων ή παραπλανητικών πληροφοριών. Για αυτό, ο ερευνητής οφείλει να λαμβάνει υπόψη του και τις επιπτώσεις της δικής του συμπεριφοράς, διότι είναι δυνατό να απομακρυνθεί από τις θέσεις του ερωτώμενου αλλά και τις δικές του. (Antaki και Rapley, 1996).

Μετά τη μελέτη των παραπάνω θεωριών, της σχετικής βιβλιογραφίας και από τη διερεύνηση των δεδομένων της έρευνας, επιλέχθηκαν τα παρακάτω βήματα για την συλλογή των στοιχείων της ποιοτικής έρευνας.

Αρχικά έπρεπε να οριστεί ο αριθμός συνεντεύξεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν και στη συνέχεια να γίνει η αναζήτηση και η επιλογή των ιδανικών ατόμων που θα παρείχαν τις περισσότερες και χρησιμότερες πληροφορίες χωρίς να επέλθει ο «πληροφοριακός κορεσμός». Δηλαδή, χωρίς να ληφθούν από όσες συνεντεύξεις γίνουν, λίγο-πολύ οι ίδιες πληροφορίες και κατά συνέπεια να οδηγήσουν στα ίδια ή σε πολύ παρόμοια συμπεράσματα.

Η πρώτη κίνηση, ήταν να επιδιώξω μία συνέντευξη με κάποιο μέλος του European Investment Fund στην Ελλάδα, το οποίο οργάνωσε και διαχειρίζεται το πρόγραμμα JEREMIE στην χώρα μας. Η αναζήτηση για το ιδανικό άτομο (εφ εξής Πληροφορητής Α) έγινε, μέσω του διαδικτύου και επετεύχθη μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας, στην οποία ανέφερα ποιός είμαι, τι ερευνώ και για ποιον λόγο ζητώ τη συμβολή του στην έρευνά μου.

Η συνάντηση, επιτεύχθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2015 όπου συναντήθηκα με τον πληροφορητή Α. Όνομα, ιδιότητα, τομέας και αξίωμα του ατόμου δεν θα αναφερθούν για λόγους εμπιστευτικότητας.

Έχοντας συντάξει τα ερευνητικά ερωτήματα (μέσω ενός δομημένου ερωτηματολογίου), τα οποία απέρρεαν από τις γνώσεις που είχα λάβει από την ενασχόληση μου με το πρόγραμμα JEREMIE, μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης, δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις που θα χρησίμευαν στην συλλογή πληροφοριών και στην καθοδήγηση της συζήτησης. Εν συνεχεία, ορίστηκε το σημείο και η ημερομηνία συνάντησης η οποία έλαβε χώρα την 15 Οκτωβρίου 2015, στα γραφεία του EIF στην Αθήνα και διήρκησε περίπου μια ώρα.

Εξαρχής, ακολούθησα τις οδηγίες και την διαδικασία μιας σωστής συνέντευξης και παρείχα διαφωτιστικά στοιχεία για τους σκοπούς της συνέντευξης και τον λόγο για τον οποίο επιλέχθηκε ο Πληροφορητής Α, ώστε να μειωθεί οποιαδήποτε επιφυλακτικότητα και ανησυχία υπήρχε. Σε εκείνο το σημείο, συζητήθηκε και το ζήτημα της ανωνυμίας του συγκεκριμένου προσώπου (το οποίο επιθυμούσε να τηρηθεί ανωνυμία) και εξασφαλίστηκε η συναίνεση του συμμετέχοντα για την καταγραφή των δεδομένων μέσω δικών μου γραπτών σημειώσεων, καθώς δεν επιθυμούσε την ηχογράφηση της συζήτησής μας. Επίσης, δόθηκε και η υπόσχεση ότι οποιαδήποτε άποψη δεν επιθυμούσε ο πληροφορητής Α να δημοσιοποιηθεί, δεν θα δημοσιοποιούνταν. Έχοντας συμφωνήσει στα ανωτέρω, ξεκινήσαμε την συνέντευξη.

Κατά τη διεξαγωγή της συνέντευξης, υπήρχε φιλικό κλίμα και από τις δύο πλευρές με έμφαση στην άντληση όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών μέσω πολλαπλών

ερωτήσεων, με ειλικρινείς και πλήρεις απαντήσεις. Ο όγκος των πληροφοριών ήταν μεγάλος αλλά παρόλα αυτά κάποιες ερωτήσεις δεν απαντήθηκαν, διότι είτε περιείχαν στοιχεία τα οποία δεν μπορούσαν να αποκαλυφθούν, είτε ο πληροφορητής Α δεν γνώριζε την απάντησή τους.

Χαρακτηριστική ήταν η ύπαρξη ευελιξίας καθότι έγιναν τροποποιήσεις σε ερωτήματα, αλλά απαντήθηκαν και κάποια ερωτήματα τα οποία ήταν συναφή με το θέμα και τα οποία δεν είχαν δημιουργηθεί πρωτότερα, πάντα τηρώντας το πλαίσιο των ερευνητικών ερωτήσεων και των θεματικών αξόνων που είχαν τοποθετηθεί στην αρχή. Κατά την διάρκεια της συνέντευξης, δεν υπήρξαν απρόβλεπτα γεγονότα και κύλησε ομαλά.

Τα θετικά που αντληθήκαν από την συνέντευξη ήταν αρκετά. Υπήρξε μια βαθύτερη κατανόηση και πληροφόρηση για την λειτουργία του προγράμματος σε όλους τους τομείς του, διορθώσεις σε λανθασμένες πληροφορίες που είχα λάβει από πολλές και διάφορες εισερχόμενες πηγές και κατανόηση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που έχει το πρόγραμμα.

Το αρνητικό, ήταν ότι το EIF δεν μπορούσε να παράσχει καθόλου αριθμητικά στοιχεία, για τα ποσοστά των επενδύσεων που έγιναν στην Ελλάδα, τον αριθμό των επιχειρήσεων που έλαβαν κλπ, διότι δεν επιτρέπεται από το καταστατικό του.

Όμως, ο πληροφορητής Α του EIF με έφερε σε επαφή με στέλεχος του Υπουργείου Ανάπτυξης και της Αρχής Συντονισμού (εφ' εξής Πληροφορητής Β) με το οποίο θα γινόταν η δεύτερη συνέντευξη, με σκοπό την περαιτέρω πληροφόρηση και συλλογή άλλων επιτρεπόμενων πληροφοριών και αριθμητικών στοιχείων. Κατά την διάρκεια της δεύτερης συνέντευξης, μου παρασχέθηκαν όσα αριθμητικά δεδομένα ήταν δυνατόν να δημοσιοποιηθούν και τα οποία θα παρατεθούν στη συνέχεια της έρευνας. Τα παραπάνω στοιχεία θα επεξεργαστούν και θα παρατεθούν μέσω ποσοτικής ανάλυσης .

Στην δεύτερη συνέντευξη, χρησιμοποιήθηκε και πάλι δομημένο ερωτηματολόγιο και ακολουθήθηκαν τα ίδια βήματα με την προηγούμενη. Με τον πληροφορητή Β του Υπουργείου, υπήρξε τηλεφωνική επαφή για τον ορισμό της ημερομηνίας της συνεντεύξεως, η οποία έλαβε χώρα στις 5 Νοεμβρίου 2015 και διήρκεσε περίπου δύο ώρες.

Στη συνέντευξη αυτή όμως, εστίασα περισσότερο στην συλλογή αριθμητικών στοιχείων αλλά και εγγράφων, όπως εγκύκλιοι δημοσιευμένοι στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και Κανονισμοί για τους οποίους δεν γνώριζα ή είχαν παραλειφθεί. Υπήρξε καθοδήγηση και από τον πληροφορητή Β, ο οποίος μου παρείχε όσα στοιχεία ήταν επιτρεπτό να δημοσιευθούν.

Πολλά από τα αρχεία που υπάρχουν, περιέχουν στοιχεία τα οποία είναι εμπιστευτικά και απόρρητα μεταξύ του EIF και των αρχών των κρατών μελών, και δημοσιοποιείται ένα μικρό μέρος αυτών, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η ακριβής γνώση των οικονομικών στοιχείων που θα οδηγούσαν σε απολύτως ασφαλή και ξεκάθαρη εικόνα για τα αποτελέσματα του προγράμματος.

Επίσης, για μεγαλύτερη κατανόηση των χρηματοδοτικών εργαλείων έλαβα μέρος σε ένα σεμινάριο που διοργανώθηκε από το Financial Instrument Compass (Fi-Compass) που αποτελεί μια μοναδική πλατφόρμα για την παροχή συμβουλών σχετικά με χρηματοδοτικά εργαλεία και μέσα, που επιβλέπονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό και Επενδυτικά Ταμείο (European Structural and Investment funds - ESIF) και τις μικρο-χρηματοδοτήσεις στα πλαίσια του Προγράμματος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (Programme for Employment and Social Innovation - EASI).

Το Fi-Compass υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίζει τις Διαχειριστικές Αρχές του ESIF, τις παροχές μικρο-χρηματοδότησης της EASI καθώς και άλλους ενδιαφερόμενους, παρέχοντας πρακτική τεχνογνωσία και εργαλεία μάθησης για τα χρηματοδοτικά μέσα. Η υποστήριξη παρέχεται μέσω εγχειριδίων, ενημερωτικών δελτίων, e-learning, σεμιναρίων και εκδηλώσεων δικτύωσης.

Το σεμινάριο με τίτλο “Advancing with ESIF financial instruments and EASI microfinance (Financial instruments delivering ESI Funds)” που έλαβε χώρα στις 3 Δεκεμβρίου 2015 στο Radisson Blu Park Athens Hotel, αποτέλεσε πηγή περαιτέρω πληροφόρησης και ενημέρωσης για τα JEREMIE Venture Capital Funds, για το JESSICA Fund και τις παροχές των μικρο-χρηματοδοτήσεων του EASI. Εκτός του ότι αποτέλεσε πηγή επιπλέον πληροφοριών για το JEREMIE, διεύρυνε τους ορίζοντες και ανέδειξε τα θετικά, τα αρνητικά καθώς και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν και άλλα εργαλεία στη Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, για την σωστότερη συλλογή στοιχείων ανέτρεξα στα site των τραπεζών που εμπλέκονται καθώς και στα site των venture capital funds στα οποία βρέθηκαν αρκετές χρήσιμες πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν κατά την ανάλυση.

Εν κατακλείδι, χρησιμοποίησα την ποιοτική έρευνα και κυρίως της συνεντεύξεις, διότι ταίριαζαν περισσότερο στο είδος της αναζήτησης και εύρεσης των στοιχείων και πληροφοριών που επιθυμούσα, καθώς και γιατί, μέσα από την επαφή με ανθρώπους που γνωρίζουν το αντικείμενο, μπόρεσα να εμβαθύνω την κατανόηση μου στα χρηματοδοτικά εργαλεία και κυρίως στο JEREMIE, όπως επίσης και να βρω στοιχεία οικονομικά και αριθμητικά που ειδάλλως δεν θα ήταν εφικτό. Τέλος, η χρήση της ποσοτικής μεθόδου, ήταν καθοριστικής σημασίας, αφού χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των αριθμητικών δεδομένων που λήφθηκαν από τις συνεντεύξεις.

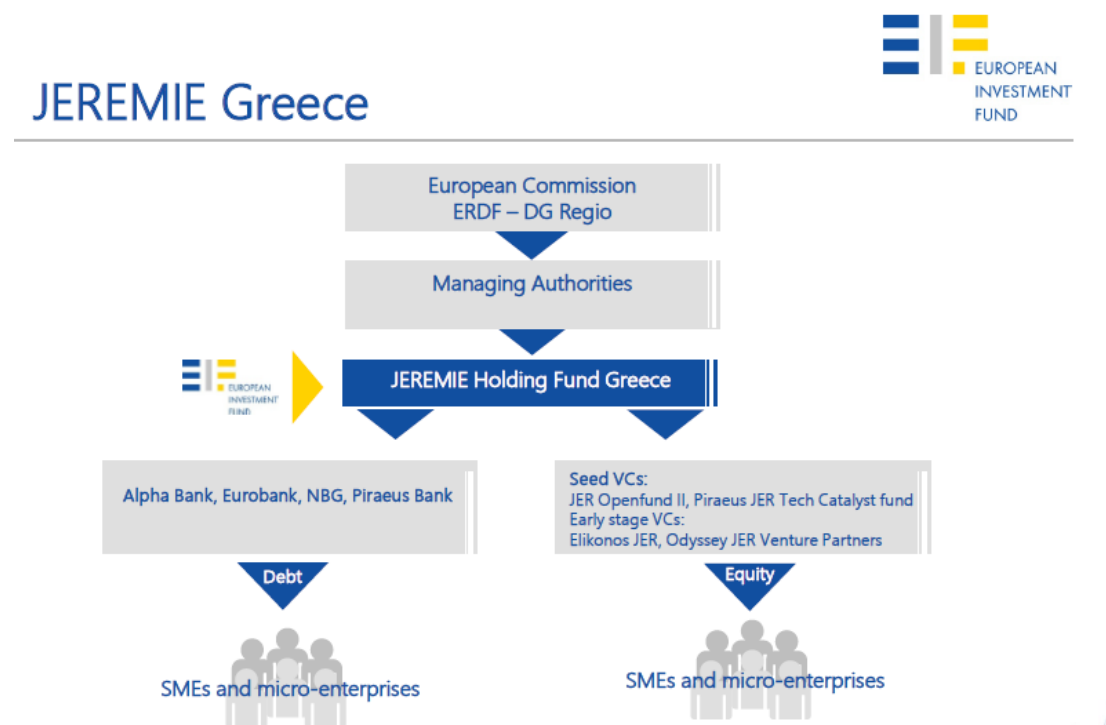
Έχοντας εξερευνήσει τον τρόπο συλλογής των στοιχείων, στο επόμενο τμήμα θα ξεκινήσει η ανάλυση των πληροφοριών και των αριθμητικών δεδομένων που συλλέχθηκαν.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΗΚΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEREMIE ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013;

Σε αυτό το τμήμα της έρευνας θα αναλυθεί ο τρόπος λειτουργίας του προγράμματος και τα αποτελέσματά του. Στην Ελλάδα, λειτούργησαν μόνο δύο εκ των τριών χρηματοδοτικών εργαλείων της κοινοτικής πρωτοβουλίας JEREMIE. Λειτούργησαν οι δανειοδοτήσεις των τραπεζών μέσω επιμερισμού του επιτοκίου και τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (JEREMIE Venture Capital funds). Οι εγγυήσεις μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου JEREMIE, που ήταν το τρίτο είδος και σκοπός τους θα ήταν η παροχή εγγυήσεων, είτε του μέρους ενός χαρτοφυλακίου (First loss portfolio guarantee), είτε άμεση εγγύηση δανείων ή άλλων προϊόντων που παρείχε ο χρηματοδοτικός οργανισμός, θεωρήθηκε ότι δεν θα είχε αποτέλεσμα στην χώρα μας και για αυτό δεν σχεδιάστηκε, ούτε χρησιμοποιήθηκε.

Εικόνα 1 Λειτουργία JEREMIE στην Ελλάδα

Πηγή: SITE FI-COMPASS¹¹

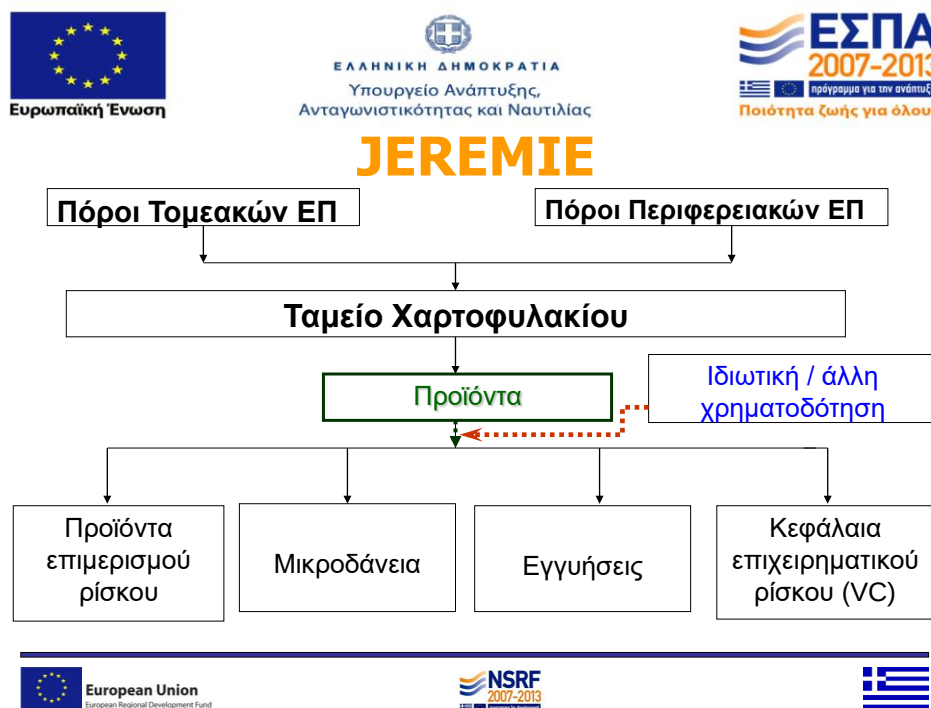
Στην παραπάνω εικόνα 1 του Fi-Compass, φαίνεται αυτό που προαναφέρθηκε ότι τα χρήματα του JEREMIE, θα διατεθούν μέσω των δύο χρηματοδοτικών εργαλείων. Οι

¹¹ https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/presentation_20151203_Athens_esif_Eirini_Botonaki.pdf

δανειοδοτήσεις των τραπεζών μέσω επιμερισμού του επιτοκίου και τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (JEREMIE Venture Capital funds).

Ο τρόπος συγκέντρωσης των πόρων του ΕΣΠΑ για την δημιουργία ταμείου χρηματοφυλακίου του JEREMIE, καθώς και οι 4 κατηγορίες στις οποίες θα μπορούσαν να κατευθυνθούν, απεικονίζεται στον παρακάτω σχεδιάγραμμα ροών.

Εικόνα 2 Προϊόντα JEREMIE

Πηγή: Παρουσίαση «Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής για ΜΜΕ», Πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

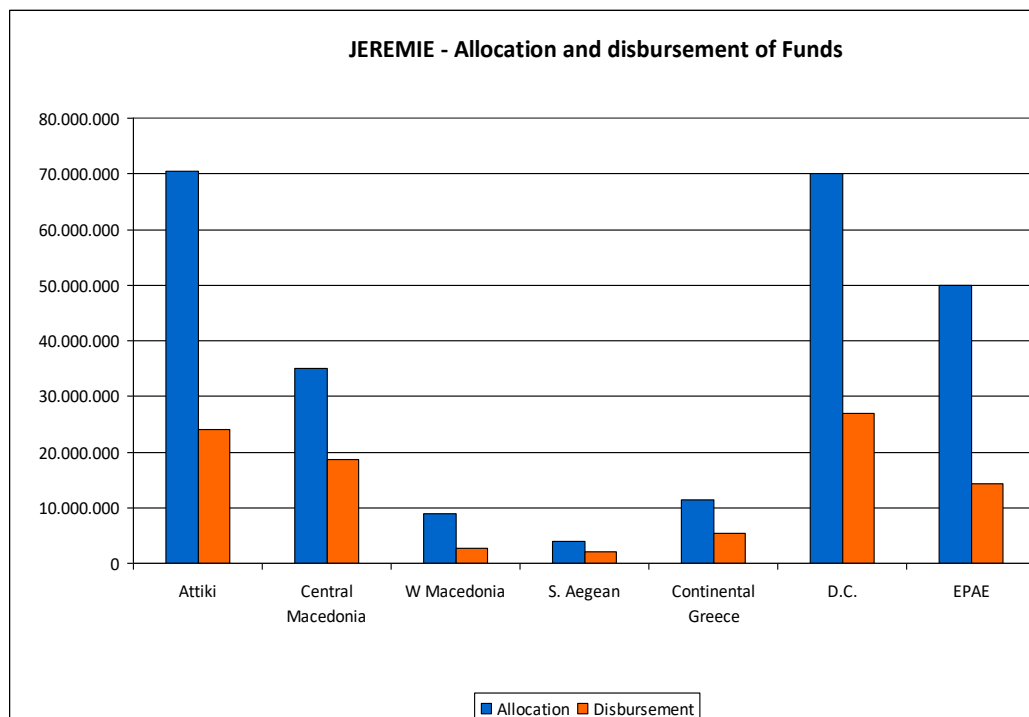
Από την προηγούμενη αναφορά επισημαίνεται ότι δεν επιλέχθηκε από την χώρα η χρησιμοποίηση των εγγυήσεων.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η συνολική δημόσια δαπάνη του ταμείου χαρτοφυλακίου JEREMIE και η τελική εκταμίευση (με ημερομηνία 31/07/2014) ανά περιφέρεια και επιχειρησιακό πρόγραμμα:

Εικόνα 3 Δημόσια δαπάνη και εκταμίευση ανα περιφέρεια και ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση και ΕΠ Ανταγωνιστικότητα.

• Regional Implementation of JEREMIE

Στοιχεία 31/07/2014

Πηγή: Παρουσίαση «Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής για ΜΜΕ», Πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Το συνολικό δημόσιο ποσό που δαπανήθηκε για το JEREMIE ήταν €250 εκ. και οι πόροι δεσμεύτηκαν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, το επιχειρησιακό πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Τα στοιχεία για τις δεσμεύσεις όπως φαίνεται και στον πίνακα είναι με 31/07/2014 το οποία είναι τα πιο πρόσφατα που μπόρεσαν να συγκεντρωθούν, αλλά δείχνουν την τάση υλοποίησης του έργου.

Με την υπ' αριθ. 39481/ΕΥΣ 5227 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1751/Β/01-09-2008 έγινε η σύσταση ταμείου Χαρτοφυλακίου (Κεφαλαίου) με την επωνυμία «Ταμείο Κεφαλαίου JEREMIE», το οποίο σε πρώτη φάση συγκέντρωσε κεφάλαια δημόσιας δαπάνης €100εκ. (allocation), τα οποία κατανεμήθηκαν ως εξής: Αττική (Attiki) €25.5 εκ, Κεντρική Μακεδονία €15 εκ. (Central Macedonia), Δυτική Μακεδονία €4.5 εκ. (West Macedonia), Νότιο Αιγαίο €1 εκ. (S.

Aegean), Στερεά Ελλάδα €4 εκ. (Continental Greece). Τα χρήματα κεφάλαια εντάχθηκαν στον άξονα προτεραιότητας Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα (Digital Convergence –D.C.). Επίσης €50εκ. εντάχθηκαν στο Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΡΑΕ) άξονας προτεραιότητας 2, «Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος».

Σε δεύτερη φάση, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 48384/ΕΥΘΥ 2090 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία τροποποιήθηκε η ως άνω υπ' αριθ. 39481/ΕΥΣ 5227/2008 (ΦΕΚ 1751/ Β/1.9.2008) ΚΥΑ περί σύστασης Ταμείου Χαρτοφυλακίου (Κεφαλαίου) με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ JEREMIE», αυξήθηκε το ποσό κατά €150 εκ. τα οποία κατανεμήθηκαν ως εξής: Αττική (Attiki) €45 εκ., Κεντρική Μακεδονία €20 εκ. (Central Macedonia), Δυτική Μακεδονία €4.5 εκ. (West Macedonia), Νότιο Αιγαίο €3 εκ. (S. Aegean), Στερεά Ελλάδα €7.5 εκ. (Continental Greece). Τα χρήματα κεφάλαια εντάχθηκαν στον άξονα προτεραιότητας Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα (Digital Convergence –D.C.). Επίσης περαιτέρω €70εκ. εντάχθηκαν στην Ψηφιακή Σύγκλιση, άξονας προτεραιότητας 1, «Βελτίωση της Παραγωγικότητας με Αξιοποίηση των ΤΠΕ».

Συνολικά, το σύνολο των ποσών που κατανεμήθηκαν σε κάθε περιφέρεια και ΕΠ είναι: Αττική (Attiki) €70.5 εκ., Κεντρική Μακεδονία €35 εκ (Central Macedonia), Δυτική Μακεδονία €9 εκ., Νότιο Αιγαίο €4 εκ. (S. Aegean), Στερεά Ελλάδα €11.5 εκ. (Continental Greece). Με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα να χρηματοδοτείται με €50εκ., και το επιχειρησιακό πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση να χρηματοδοτείται με €70εκ.

Τα ποσά που φαίνεται ότι εκταμιεύτηκαν (disbursement) είναι με ημερομηνία 31/07/2014 και μπορούν να παρέχουν μία μικρή εικόνα της εκταμίευσης ανά περιφέρεια και ΕΠ.

Κατωτέρω, θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν τα αποτελέσματα και των δύο χρηματοδοτικών εργαλείων της κοινοτικής πρωτοβουλίας JEREMIE που χρησιμοποιήθηκαν στην Ελλάδα. Δηλαδή, θα αναλυθούν διακριτά η χρηματοδότηση που έγινε μέσω τραπεζών, καθώς και η χρηματοδότηση που έγινε μέσω venture capital funds.

Προγραμματισμός και εφαρμογή του JEREMIE στον ελληνικό τραπεζικό τομέα κατά την περίοδο 2007-2013

Το 2008, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της κυβερνήσεως, τεύχος δεύτερο, υπ αριθμόν φύλλου 1751, άρθρο 1, παράγραφος 1, η σύσταση ταμείου χαρτοφυλακίου με την επωνυμία JEREMIE το οποίο θα βοηθούσε στην ανάπτυξη και τόνωση της οικονομίας. Ξεκίνησε με κρατικό κεφάλαιο €100.000.000, το οποίο το 2010 τροποποιήθηκε και έλαβε άλλα €150.000.000. Τα χρήματα αυτά, λήφθηκαν από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδος. Δημιουργήθηκε σύμβαση μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και του EIF για την τιμολόγηση των υπηρεσιών (cost letter) και έτσι το EIF ξεκίνησε την διαδικασία υποβολής προϊόντων για την επένδυση των χρημάτων αυτών. Πριν τη δημιουργία των προϊόντων αυτών, το EIF έπρεπε να προβεί σε μία ανάλυση ελλείψεων (gap analysis) για να προσδιορίσει τα είδη των προϊόντων που είχε ανάγκη η χώρα, η οποία δεν έγινε διότι τελικά εφαρμόστηκαν βέλτιστες πρακτικές από άλλες χώρες που είχαν ήδη χρησιμοποιήσει το εργαλείο JEREMIE. Το EIF δημοσίευσε προκήρυξη ώστε να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους οι τράπεζες που θα ήθελαν να λάβουν μέρος στην πρωτοβουλία.

Από την έρευνα πρόκυψε ότι για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE δημιουργήθηκαν τέσσερα τραπεζικά προϊόντα, τα οποία παρουσιάστηκαν διαδοχικά προς το ελληνικό δημόσιο, και τα οποία αφορούσαν μόνο την συνεργασία του JEREMIE με τις τράπεζες.

1. Το πρώτο προϊόν, ήταν τα επενδυτικά δάνεια με χρηματοδότηση μέσω επιμερισμού κινδύνου (funded risk sharing), δηλαδή το 50% του δανείου παρείχε το χαρτοφυλάκιο του JEREMIE (που διαχειριζόταν το EIF από χρήματα που είχε μαζέψει το ελληνικό δημόσιο) και 50% η κάθε τράπεζα. Ο στόχος ήταν η παροχή €120.000.000 στην αγορά (€60.000.000 χρήματα της πρωτοβουλίας JEREMIE και €60.000.000 μέσω τραπεζών – διαιρεμένα αναλογικά σε κάθε τράπεζα). Στόχος ήταν η χρηματοδότηση Μικρομεσαίων και Μεσaiών Επιχειρήσεων οι οποίες θα επένδυαν, για εκσυγχρονισμό ή επέκταση σε τομείς όπως η βιομηχανία, το περιβάλλον, οι υπηρεσίες, οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας κλπ.

Το προϊόν ήταν έτοιμο τον Σεπτέμβριο του 2010 και βγήκε στην αγορά τον Φεβρουάριο του 2011. Το ανώτατο ποσό του δανείου ανά επιχείρηση ανερχόταν στο ποσό €100.000, συγχρηματοδοτούμενο ισόποσα από την κάθε τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Η Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank επιλέχθηκαν κατόπιν διαγωνισμού από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων για την παροχή τραπεζικής εξυπηρέτησης που αφορά στη διακίνηση κεφαλαίων στην Ελλάδα του προγράμματος JEREMIE.(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 2009) Στο διαγωνισμό συμμετείχαν και άλλες Ελληνικές και Ευρωπαϊκές Τράπεζες που έχουν παρουσία στην Ελλάδα.

2. Το δεύτερο προϊόν, ήταν μικρο-δάνεια στα οποία ο συνολικός δανεισμός μέσω του προγράμματος έφτανε στα €25.000 (ALPHA BANK 2013). Ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης JEREMIE ανερχόταν σε €30.000.000 (με άλλα τόσα χρήματα από τραπεζικό δανεισμό). Απευθυνόταν σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες ήθελαν να εκσυγχρονιστούν ή να επεκταθούν και να αναπτυχθούν. Το πρόγραμμα αυτό λειτούργησε μόνο από την Alpha Bank τον Ιανουάριο 2012 και είχε καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων την 31/08/2012 με την προϋπόθεση ότι ο προϋπολογισμός του προγράμματος δεν θα είχε ήδη εξαντληθεί.
3. Το τρίτο προϊόν, ήταν παρόμοιο με το πρώτο. Αφορούσε επενδυτικά δάνεια με χρηματοδότηση μέσω επιμερισμού κινδύνου (funded risk sharing) και κεφαλαίων κίνησης. Στόχευε στην χρηματοδότηση επιχειρήσεων, που ασχολούνταν με τον κλάδο της Πληροφορικής και των Τεχνολογιών Επικοινωνίας (ICT - Information and Communication Technologies). Αφορούσε την υλοποίηση επενδύσεων ή παροχή κεφαλαίων κίνησης ειδικού σκοπού, ενώ παρεχόταν και σε επιχειρήσεις ανεξαρτήτως κλάδου, που είχαν σκοπό να κάνουν επενδύσεις σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης JEREMIE ήταν €90.000.000 (και τα ανάλογα από τραπεζικό δανεισμό). Με την χρηματοδότηση από το χαρτοφυλάκιο του JEREMIE ανά επιχείρηση να κυμαίνεται από € 25.000 έως €500.000 (συν το αντίστοιχο ποσό από την δανειοδότηση). Σε αυτό το προϊόν είχαν λάβει μέρος η Εθνική τράπεζα, η Alpha Bank και η Εμπορική τράπεζα τον Φεβρουάριο 2012.
4. Το τέταρτο προϊόν, στόχευε σε χρηματοδοτήσεις που αφορούν τόσο σε Κεφάλαιο Κίνησης, όσο και σε Επενδύσεις - επενδυτικά δάνεια (εξοπλισμός, εγκαταστάσεις, δίκτυα διανομής κλπ.) μέσω χρηματοδότησης επιμερισμού κινδύνου (funded risk

sharing). Ο αρχικός προϋπολογισμός ήταν €29.000.000 και έφτασε τώρα στα €100.900.000. Αρχικά, σε αυτό το προϊόν έλαβε μέρος η Eurobank στη συνέχεια συμμετείχαν και η Εθνική τράπεζα η Alpha Bank και η τράπεζα Πειραιώς. Η λειτουργία του προγράμματος ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2013. Όταν τέθηκε σε λειτουργία αυτό το προϊόν, τα τρία προηγούμενα έπαψαν να λειτουργούν και τα εναπομείναντα ποσά αποδεδεσμεύτηκαν και ενσωματώθηκαν σε αυτό.

Σύμφωνα με αυτό το προϊόν, παρέχεται στις επιχειρήσεις δανειοδότηση από €0 έως €500.000 με οποιαδήποτε από τις 2 μορφές δανείου αλλά και δυνατότητα ένταξης κάθε επιχείρησης και στα δύο είδη προνομιακών δανείων. Ως αποτέλεσμα, εάν μια επιχείρηση πληροί τις προϋποθέσεις, μπορεί να δανεισθεί με το μέγιστο ποσό και των δύο δανείων, δηλαδή συνολικά €1.000.000 από τις τράπεζες και €1.000.000 από το χαρτοφυλάκιο του JEREMIE, δηλαδή μπορεί να ενισχυθεί με ποσό έως €2.000.000 συνολικά.

Το τέταρτο τραπεζικό προϊόν είναι αυτό που χρήζει περαιτέρω ανάλυσης καθώς αποτελεί το προϊόν που λειτουργεί ακόμα και μέσω αυτού θα κατανοηθεί πως λειτουργεί το JEREMIE σε συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα στην Ελλάδα.

Σε αυτό όπως προαναφέρθηκε, έχουν λάβει μέρος οι τέσσερις συστημικές τράπεζες της Ελλάδας, που σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού χορηγούν συγχρηματοδοτούμενα δάνεια «JEREMIE» με προνομιακούς όρους για την ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω:

- Κεφαλαίων Κίνησης, για τα οποία το ύψος χρηματοδότησης κυμαίνεται από €10.000 έως €500.000 και αφορά την κάλυψη:
 - Γενικών εξόδων της επιχείρησης, μισθολογικό κόστος, δαπάνες ΔΕΚΟ κ.λπ.
 - Αυτοτελών επιχειρηματικών αναγκών που σχετίζονται με τον εμπορικό/συναλλακτικό κύκλο της επιχείρησης (αγορά πρώτων & βοηθητικών υλών, αγαθών, υπηρεσιών και εμπορευμάτων συμπληρωματικών πρώτων υλών και υλικά συσκευασίας στοκ εμπορευμάτων κλπ)
 - Οποιοσδήποτε άλλες δαπάνες προκύπτουν από το συναλλακτικό κύκλωμα της επιχείρησης και που στοχεύουν στην ίδρυση, ενίσχυση και ανάπτυξη της.
- Επενδυτικών Δανείων, για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων, το ύψος χρηματοδότησης κυμαίνεται από €10.000 έως €500.000 και αφορά δαπάνες για:
 - Δημιουργία - Διαμόρφωση - Ανακαίνιση κτιριακών εγκαταστάσεων
 - Δαπάνες για επενδύσεις σε πάγια ή άυλα πάγια
 - Μηχανήματα και εξοπλισμός
 - Αγορά λογισμικών

Το 50% του δανείου που προέρχεται από πόρους του ΕΣΠΑ είναι άτοκο. Κάθε επιχείρηση δύναται να ενταχθεί, υπό προϋποθέσεις, και στα δύο είδη προνομιακών δανείων. Και για τα δύο είδη δανείων JEREMIE, ως επιλέξιμες νοούνται οι ανεξόφλητες τιμολογημένες δαπάνες που σχετίζονται με τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Το μέγιστο ποσό δανείου ισχύει αθροιστικά για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα δάνεια “JEREMIE Γενικής Επιχειρηματικότητας” που έχει δυναμικά εξασφαλίσει μια επιχείρηση στην Ελλάδα.

Το προϊόν αφορά κυρίως επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην:

- Μεταποίηση
- Εμπόριο
- Υπηρεσίες
- Τουρισμό
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ICT)

Τα δάνεια αποπληρώνονται με μηνιαίες, τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες χρεολυτικές ή τοκοχρεωλυτικές δόσεις (ανάλογα την τράπεζα) και παρέχονται με σταθερό επιτόκιο που επιβαρύνει τον πελάτη, το οποίο διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα, λαμβανομένου υπόψη ότι το 50% του συγχρηματοδοτούμενου δανείου JEREMIE προέρχεται από το ΕΣΠΑ και είναι άτοκο [*πλέον εισφοράς του Ν.128/75 (0,60%), η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του δανείου] για όλη τη διάρκεια του δανείου.

Παρέχεται περίοδος χάριτος μέχρι 24 μήνες (για επενδυτικά δάνεια) και 12 μήνες (για κεφάλαιο κίνησης) η οποία μπορεί να διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα. Παρέχει επίσης τη δυνατότητα πρόωρης, μερικής ή ολικής αποπληρωμής χωρίς καμία επιβάρυνση π.χ. ποινή πρόωρης προεξόφλησης. (Κατά την συγγραφή της συγκεκριμένης έρευνας, δεν είναι εφικτό να επιβεβαιωθεί αν ισχύει η πρόωρη αποπληρωμή λόγω του ελέγχου κεφαλαίων - capital controls).

Τα δάνεια JEREMIE θα διαρκούν, από 1 έως 4 έτη για τα Κεφάλαια Κινήσεως (συμπεριλαμβανομένης περιόδου χάριτος κεφαλαίου έως 12 μήνες) και από 3 έως 10 έτη για τα Επενδυτικά Δάνειά (συμπεριλαμβανομένης περιόδου χάριτος κεφαλαίου έως 24 μήνες). Υπάρχουν επίσης έξοδα δανείων, τα οποία κυμαίνονται στο 1,5% του ποσού του δανείου με ανώτατο ποσό των €400 ή των €500 (ανάλογα την τράπεζα και το ποσό δανειοδότησης).

Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που αποκλείονται από τον κανονισμό ΕΚ 1407/2013 (de minimis).

Μη επιλέξιμες είναι εν προκειμένω οι προβληματικές επιχειρήσεις, καθώς και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται:

- Στους τομείς της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- Στην πρωτογενή παραγωγή αγροτικών προϊόντων
- Στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων
 - Όταν το ποσοστό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς
 - Όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσης της εν μέρει ή εξ' ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- Δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με εξαγωγές, ιδίως δε αυτές που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με τις τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με τη συνήθη εξαγωγική δραστηριότητα στις επιχειρήσεις και στις δαπάνες που αποκλείονται από τον κανονισμό ΕΚ 1407/2013 (de minimis)
- Στον τομέα του άνθρακα
- Δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων και στις δαπάνες που αποκλείονται από τον κανονισμό ΕΚ 1407/2013 (de minimis)
- Εξόφληση υποχρεώσεων από υφιστάμενο δανεισμό

- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, στις περιπτώσεις που μπορεί να ανακτηθεί ακόμα και αν δεν ανακτάται
- Σε παράνομες οικονομικές δραστηριότητες
- Σε δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο διχογνωμίας από ηθική άποψη, όπως πειράματα σε ζώα κ.λπ.
- Στην επεξεργασία, παραγωγή - διανομή και εμπορία καπνού και ποτών
- Υλικά πολέμου παντός τύπου (όπλα, πυρομαχικά, στρατιωτικός εξοπλισμός)
- Κλάδος τεχνολογιών: έρευνα και ανάπτυξη εφαρμογών που σχετίζονται
 - Με προγράμματα που στοχεύουν να υποστηρίξουν οποιαδήποτε δραστηριότητα από τους εξαιρούμενους τομείς
 - Τζόγο, διαδικτυακό καζίνο,
 - Εισροή σε δίκτυα ή κατέβασμα ηλεκτρονικών δεδομένων
- Τυχρά παιχνίδια και σχετικός εξοπλισμός
- Σε δραστηριότητα με περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες δεν μπορούν να περιοριστούν ή αναβαθμιστούν
- Σε αμιγώς χρηματοοικονομικές ή real estate δραστηριότητες, όταν αναλαμβάνονται ως επενδυτική δραστηριότητα ή για την παροχή καταναλωτικής χρηματοδότησης.¹²
13 14

Όσον αφορά την υποβολή αιτήσεως στο JEREMIE, εκτός από τα οικονομικά στοιχεία που απαιτούνται από την κάθε Τράπεζα για την αξιολόγηση και έγκριση του δανείου, προσκομίζονται επιπλέον δικαιολογητικά. Ενδεικτικά παρέχονται οι φόρμες με τα δικαιολογητικά για την τράπεζα Πειραιώς και Alpha Bank στα: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 & 2 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ALPHA BANK

Ως καταληκτική ημερομηνία εκταμίευσης των δανείων η κάθε τράπεζα έχει ορίσει μια συγκεκριμένη, με την προϋπόθεση ότι ο προϋπολογισμός του προγράμματος, ανά γεωγραφική περιοχή, δεν θα έχει εξαντληθεί νωρίτερα. Σε συνέντευξη που μου παραχώρησε ο πληροφορητής Β που συμμετέχει στη διαχείριση του προγράμματος, αναφέρθηκε ότι υπάρχει ενδεχόμενο παράτασης της εν λόγω προθεσμίας.

Θα ακολουθήσει περαιτέρω ανάλυση για τα χρήματα που διατέθηκαν σε κάθε προϊόν.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά την έρευνα διαπιστώθηκε ότι κάθε μια τράπεζα είχε μερικές διαφορές στην παροχή του 4^{ου} προϊόντος. Για την καλύτερη κατανόηση και στα πλαίσια της ανάλυσης της έρευνας συντάχθηκε ο παρακάτω πίνακας, στον οποίο φαίνεται:

- Στην οριζόντια διάταξη φαίνεται η κάθε εμπλεκόμενη τράπεζα.
- Στην κάθετη διάταξη φαίνονται οι βασικές συνιστώσες της χρηματοδοτικής παρέμβασης

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι (μικρές) διαφοροποιήσεις των προϊόντων JEREMIE ανάμεσα στις τέσσερις τράπεζες.

¹² <http://www.piraeusbank.gr/el/Epiheiriseis-Epaggelmaties/Epiheirimatika-Daneia/Kefalaio-Anaptyksis/jeremie-sinchrimatodotoumena-daneia/Xrimatodotika-proionta-den-theorountai-epileximes-oidapanes>

¹³ <https://www.nbg.gr/el/business/co-funded-loans/subsidized-loans/jeremie-entrepreneurship-co-funded-loans>

¹⁴ <http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=1209&mid=545&lang=gr>

Πίνακας 1 Προϊόν JEREMIE ανά τράπεζα

Πίνακας 1 Προϊόν JEREMIE ανά τράπεζα					
		EUROBANK	ALPHA BANK	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΥΠΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ		Χρεολυτικό	Χρεολυτικό ή τοκοχρεολυτικό	Τοκοχρεολυτικό	Χρεολυτικό ή τοκοχρεολυτικό
ΠΟΣΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	Κεφάλαιο Κίνησης	έως €500.000	από €10.000 έως Ευρώ 2.000.000*	έως Ευρώ 2.000.000**	από €5.000 έως €500.000
	Επενδύσεις	έως €500.000	από €10.000 έως Ευρώ 2.000.000*	έως Ευρώ 2.000.000**	από €10.000 έως €500.000
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	Κεφάλαιο Κίνησης	έως 10 έτη	έως 120 μήνες	από 1 έως 4 έτη συμπεριλαμβανομέ νης περιόδου χάριτος κεφαλαίου έως 12 μήνες.	από 18 έως 60 μήνες
	Επενδύσεις	έως 10 έτη	έως 120 μήνες	από 3 έως 10 έτη συμπεριλαμβανομέ νης περιόδου χάριτος κεφαλαίου έως 24 μήνες.	από 36 έως 120 μήνες
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ		Μέχρι το 1/3 της συνολικής διάρκειας του δανείου, μέγιστο 24 μήνες	Μέχρι το 1/3 της συνολικής διάρκειας του δανείου	Για επενδυτικά δάνεια μέχρι 24 μήνες & Για κεφάλαιο κίνησης μέχρι 12 μήνες	Για δάνεια παγίων: 12 μήνες, με καταβολή μόνο τόκων Για κεφαλαίο κίνησης: 6 μήνες, με καταβολή μόνο τόκων

ΕΞΟΔΑ ΔΑΝΕΙΟΥ		1,5% επί του ποσού του δανείου με maximum €400	• Ευρώ 250 για Δάνεια ύψους έως €100.000 • Ευρώ 350 για Δάνεια ύψους έως €250.000 • Ευρώ 400 για Δάνεια ύψους έως €350.000 • Ευρώ 500 για Δάνεια ύψους έως €2.000.000	1,5% επί του ποσού του δανείου με ανώτατο ποσό € 400	από €75 έως €500, ανάλογα με το ύψος του δανείου. Εισπράττονται στην πρώτη εκταμίευση.
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		Μηνιαίες ή τριμηνιαίες δόσεις	Μηνιαίες ή τριμηνιαίες δόσεις	Τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες δόσεις. Με δυνατότητα πρόωρης μερικής ή ολικής αποπληρωμής χωρίς επιβάρυνση	-
ΕΠΙΤΚΟΚΙΟ		-	Ξεκινούν από 2,95% έως 5,45% (πλέον εισφοράς του Ν.128/75 0,60%, η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του δανείου), λόγω της συγχρηματοδότησης με το ΕΤΠΑ*** μέσω ΕΣΠΑ και διαμορφώνονται ανάλογα με τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις και την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης.	Σταθερό έως 4,2% για όλη τη διάρκεια του δανείου (πλέον εισφοράς του Ν.128/75 0,60%, η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του δανείου)	Ξεκινούν από 3,00% (πλέον εισφοράς του Ν.128/75 0,60%, η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του δανείου) λόγω της συγχρηματοδότησης με το ΕΤΠΑ*** μέσω ΕΣΠΑ και διαμορφώνονται ανάλογα με τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις και την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	-	Καταληκτική ημερομηνία ολικής εκταμίευσης δανείου, έως 31.05.2016 εκτός εάν ο προϋπολογισμός του Προγράμματος εξαντληθεί νωρίτερα.	Καταληκτική ημερομηνία εκταμίευσης δανείων, έως 30.11.2015 υπό την προϋπόθεση ότι ο προϋπολογισμός του Προγράμματος, ανά γεωγραφική περιοχή, δεν έχει εξαντληθεί νωρίτερα	Λήξη προθεσμίας υποβολής αιτημάτων: Μπορείτε να υποβάλλετε το αίτημά σας έως 31.07.2015 και μέχρι εξαντλήσεως των κεφαλαίων
*Η ALPHA BANK παρουσιάζει το μέγιστο σύνολο χρημάτων που μπορεί να ληφθεί. Λαμβάνει την περίπτωση, στην οποία μία επιχείρηση, θα λάβει το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης και για τα δύο δάνεια (€500.000 έκαστο), μαζί με το αντίστοιχο ποσό χρηματοδότησης από το JEREMIE.				
**Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ παρέχει το μέγιστο σύνολο χρημάτων που μπορεί να ληφθεί. Λαμβάνει την περίπτωση, στην οποία μία επιχείρηση, θα λάβει το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης και για τα δύο δάνεια (€500.000 έκαστο), μαζί με το αντίστοιχο ποσό χρηματοδότησης από το JEREMIE.				
***Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης				
Βιβλιογραφία: EUROBANK Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα JEREMIE. http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=1209&mid=545&lang=gr (15/12/2015)				
Βιβλιογραφία: ALPHA BANK ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΈΩΣ ΕΥΡΩ 2.000.000. http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=14309&la=1 (15/12/2015)				
Βιβλιογραφία: ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Δράση «JEREMIE»: Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια Γενικής Επιχειρηματικότητας. http://www.piraeusbank.gr/el/epiheiriseis-epaggelmaties/epiheirimatika-daneia/kefalaio-anaptyksis/jeremie-sinchrinatodotoumena-daneia (15/12/2015)				
Βιβλιογραφία: ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια JEREMIE για Γενική Επιχειρηματικότητα. https://www.nbg.gr/el/business/co-funded-loans/subsidized-loans/jeremie-entrepreneurship-co-funded-loans (15/12/2015)				

Πηγή: Διαδικτυακοί τόποι τραπεζών EUROBANK, ALPHA BANK, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ^{15 16 17 18}

¹⁵ <http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=1209&mid=545&lang=gr>

¹⁶ <http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=14309&la=1>

¹⁷ <http://www.piraeusbank.gr/el/epiheiriseis-epaggelmaties/epiheirimatika-daneia/kefalaio-anaptyksis/jeremie-sinchrinatodotoumena-daneia>

¹⁸ <https://www.nbg.gr/el/business/co-funded-loans/subsidized-loans/jeremie-entrepreneurship-co-funded-loans>

Όπως παρατηρείται από τον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχουν πολλές διαφορές μεταξύ των προσφερόμενων υπηρεσιών από την κάθε τράπεζα για το συγκεκριμένο προϊόν. Οι διαφορές εστιάζονται στους τρόπους πληρωμής των υποχρεώσεων, στην καταληκτική ημερομηνία ολικής εκταμίευσης δανείου, στα επιτόκια όπου παρατηρείται ότι το υψηλότερο επιτόκιο το έχει η τράπεζα Πειραιώς και το χαμηλότερο η Alpha Bank και στα έξοδα δανείου όπου οι διαφορές είναι μικρότερες έως μηδαμινές. Τέλος, καλό θα ήταν να σημειωθεί ότι δεν βρέθηκαν στοιχεία για το επιτόκιο και την καταληκτική ημερομηνία από την Eurobank και ο τρόπος πληρωμής των υποχρεώσεων από την Εθνική τράπεζα.

Ανάλυση των επενδυμένων ποσών, μέσω των ελληνικών τραπεζών και του

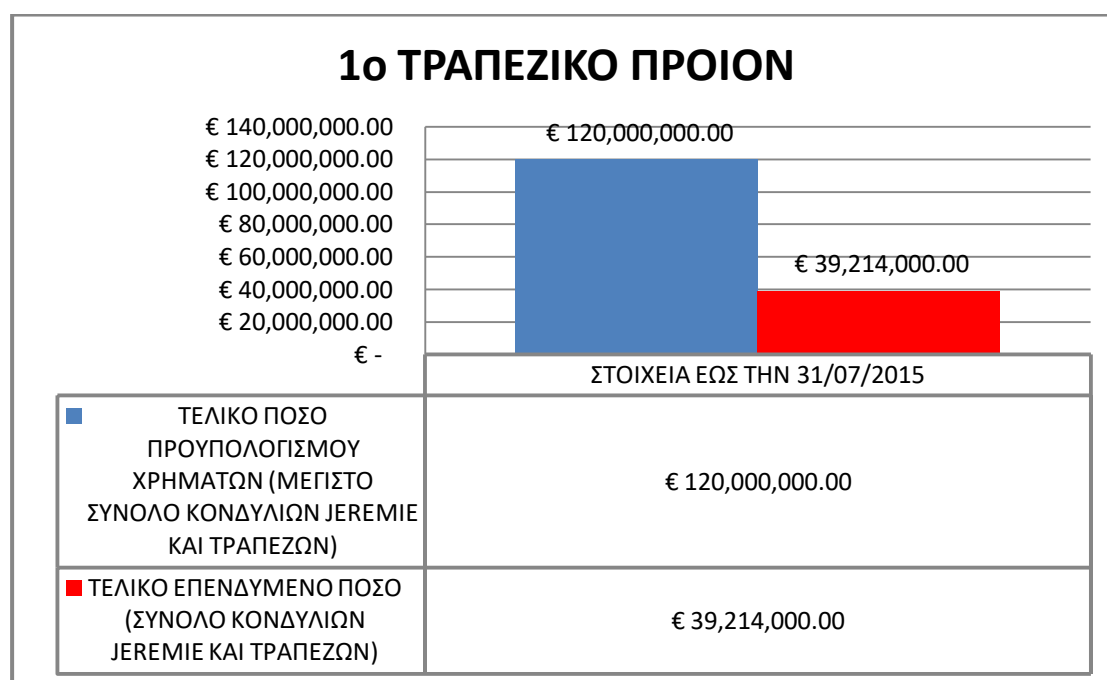
JEREMIE την περίοδο 2007-2013

Προτού ξεκινήσει μια πιο αναλυτική ματιά στα τραπεζικά προϊόντα και τα αποτελέσματα αυτών, καλό θα ήταν να σημειωθεί ο λόγος για τον οποίο τα αριθμητικά δεδομένα που λήφθηκαν ήταν περιορισμένης έκτασης. Το EIF σαν θεσμός και ως διαχειριστής του προγράμματος JEREMIE έχει μια αυστηρή πολιτική για την αποκάλυψη οποιουδήποτε είδους δεδομένων. Ακόμα και στα δεδομένα που παρέχει στο υπουργείο και σε οποιουδήποτε άλλους φορείς, τα περισσότερα έγγραφα είναι εμπιστευτικά και απόρρητα και απαγορεύεται η δημοσιοποίησή τους. Ο λόγος για τον οποίο γίνεται αυτό, δεν είναι γνωστός. Επίσης, όπως αναφέρθηκε πριν, μέσω του EIF δεν είναι εφικτό να ληφθεί κανενός είδους δεδομένο ή αρχείο και για αυτό σε απευθύνουν στο υπουργείο για να μοιραστούν εκείνοι ότι επιτρέπεται.

Όπως προαναφέρθηκε, οι 4 μεγάλες ελληνικές τράπεζες τόσο κατά την έναρξη όσο και κατά την διάρκεια του προγράμματος JEREMIE, παρουσίασαν τα 4 προϊόντα που παρείχαν. Τα αριθμητικά δεδομένα λήφθηκαν μετά από συνέντευξη με τον Πληροφορητή Β και αφορούν στοιχεία έως την 31/07/2015 (αυτό αφορά κυρίως το 4^ο προϊόν, το οποίο βρίσκεται ακόμη σε λειτουργία, καθώς τα άλλα συμπτύχθηκαν για να δημιουργηθεί εκείνο, συνεπώς τα στοιχεία, ίσως να έχουν διαφοροποιηθεί ελάχιστα).

Τα αριθμητικά δεδομένα που λήφθηκαν από τον Πληροφορητή Β, κατηγοριοποιήθηκαν σε πίνακες, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της έρευνας. Επιλέχθηκε να παρουσιαστούν ανά τραπεζικό προϊόν, υπό μορφή στηλών. Η πρώτη στήλη (μπλε), αναφέρεται στο μέγιστο τελικό ποσό του προϋπολογισμού των χρημάτων που είχε προγραμματιστεί να επενδυθούν (το σύνολο των κονδυλίων του JEREMIE και των τραπεζών) και στην δεύτερη στήλη (κόκκινο) το τελικό ποσό που επενδύθηκε – απορροφήθηκε (το σύνολο των κονδυλίων του JEREMIE και των τραπεζών). Τέλος, στον πίνακα του 4^{ου} τραπεζικού προϊόντος υπάρχει μια τρίτη στήλη (πράσινη) η οποία παρουσιάζει το αρχικό ποσό προϋπολογισμού των χρημάτων που είχε προγραμματιστεί να επενδυθούν (το σύνολο των κονδυλίων του JEREMIE και των τραπεζών).

Στους παρακάτω πίνακες καταγράφεται η απορρόφηση των χρημάτων του κάθε προϊόντος:

Πίνακας 2 Απορρόφηση κονδυλίων 1^{ου} Τραπεζικού προϊόντος

Πηγή: Αριθμητικά δεδομένα πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Το πρώτο τραπεζικό προϊόν το οποίο βγήκε στην αγορά τον Φεβρουάριο του 2011, είχε προϋπολογισμό €120.000.000 και σκοπό να διαθέσει στην αγορά €60.000.000 κεφάλαια JEREMIE και €60.000.000 μέσω τραπεζικού δανεισμού (διαιρεμένα μεταξύ Εθνικής τράπεζας και Alpha Bank – €30.000.000 η κάθε μία). Θα τα παρείχε μέσω επενδυτικών δανείων και κεφαλαίων κίνησης.

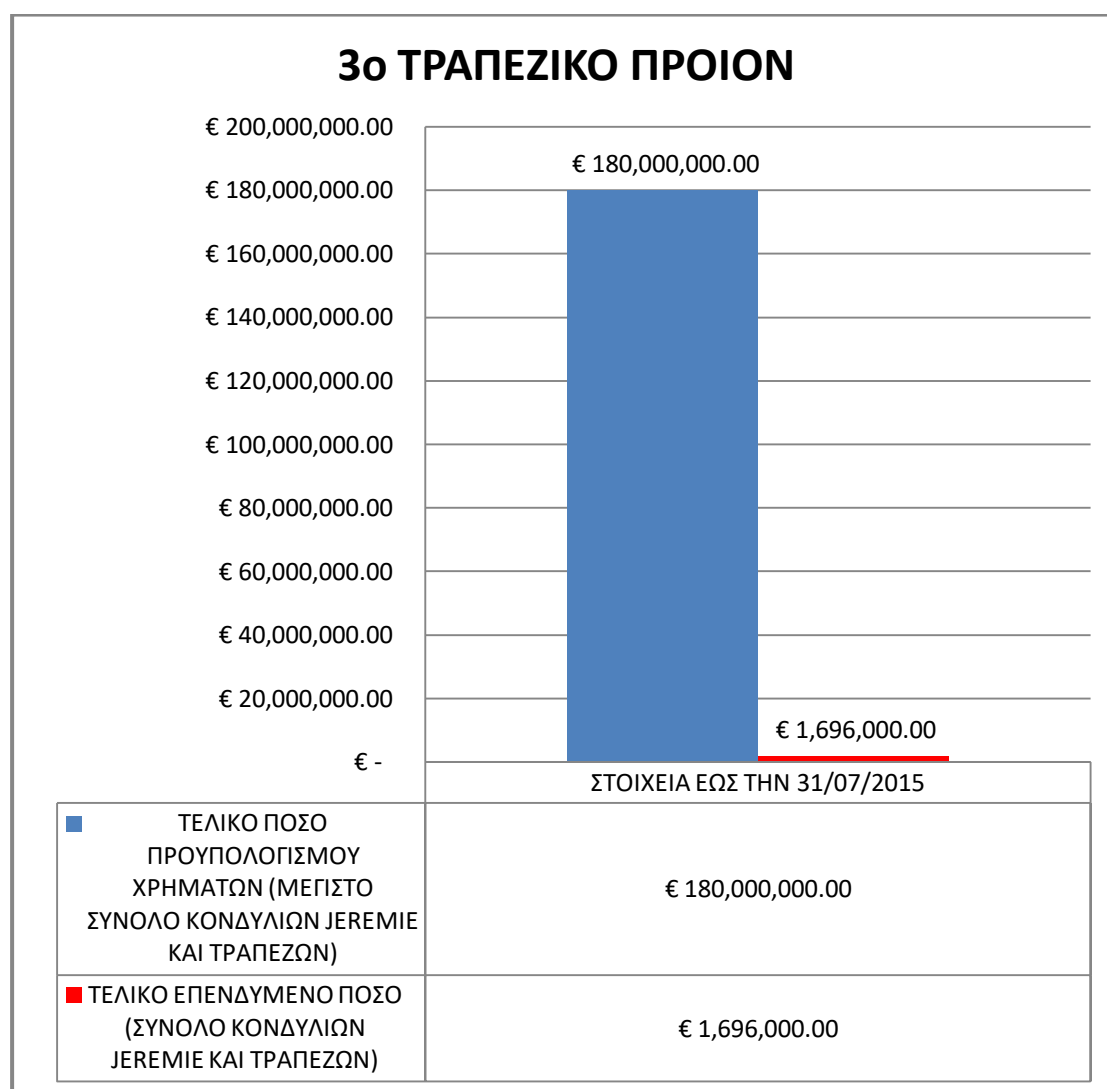
Από τον συνολικό προϋπολογισμό των €120.000.000 δόθηκαν και από τις 2 τράπεζες, μαζί με τα κεφάλαια JEREMIE, €39.214.000 σε 1328 επιχειρήσεις (μεγαλύτερο ήταν το ποσοστό επιτυχίας της Εθνικής τράπεζας χωρίς να γίνεται διευκρίνιση του ποσοστού).

Πίνακας 3 Απορρόφηση κονδυλίων 2^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος

Πηγή: Αριθμητικά δεδομένα πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Το δεύτερο προϊόν λειτούργησε μόνο μέσω της Alpha Bank, από τον Ιανουάριο του 2012 έως τον Αύγουστο του 2012. Το προϊόν παρείχε μικρο-δάνεια έως €25.000. Είχε προϋπολογισμό €60.000.000, €30.000.000 μέσω JEREMIE και €30.000.000 μέσω της Alpha Bank.

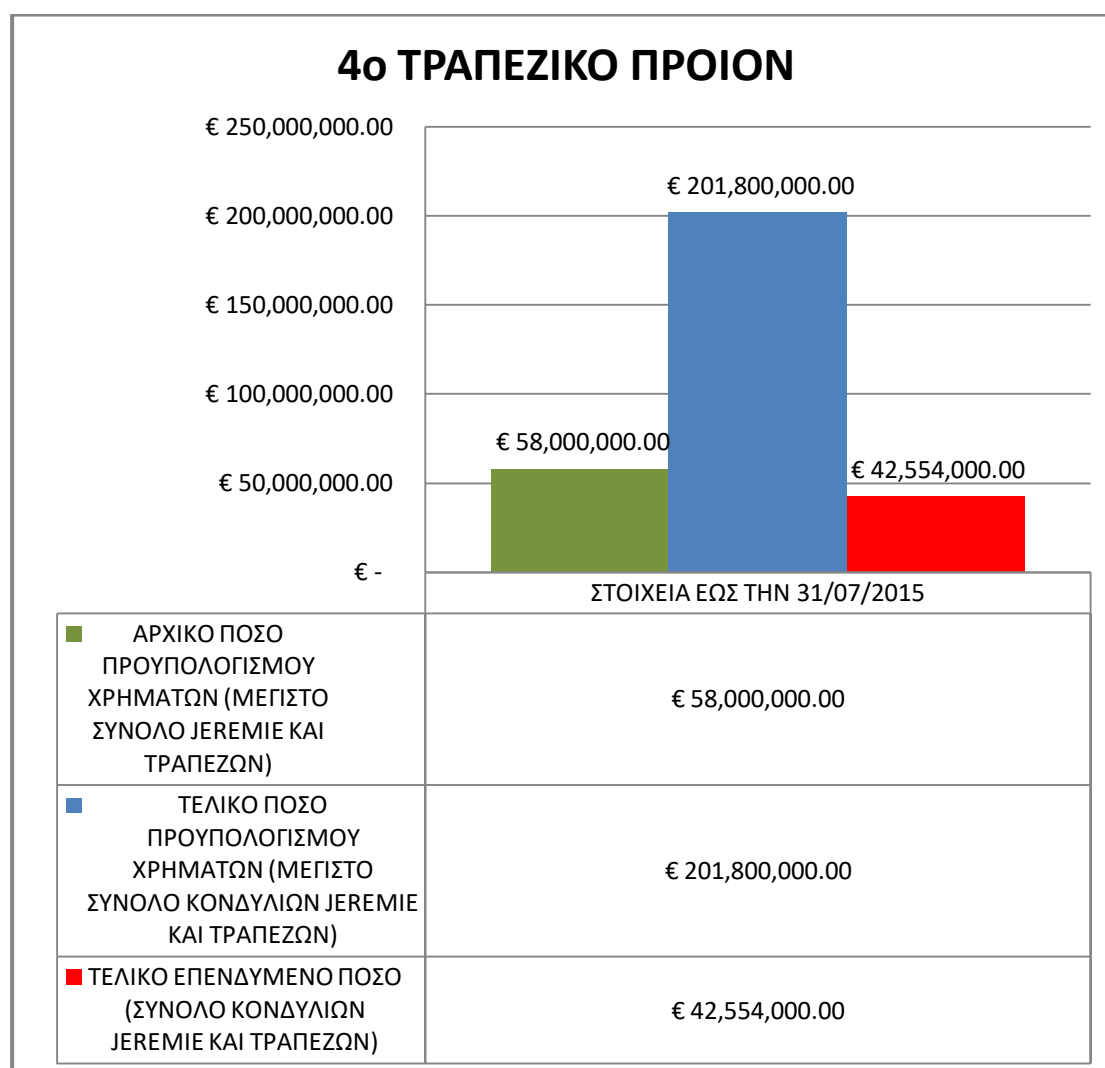
Μέχρι το τέλος του προϊόντος, εκταμιεύτηκαν μόνο €1.588.000 σε 167 επιχειρήσεις.

Πίνακας 4 Απορρόφηση κονδυλίων 3^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος

Πηγή: Αριθμητικά δεδομένα πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Το τρίτο προϊόν είχε αρχικό προϋπολογισμό €180.000.000 (€90.000.000 μέσω του προγράμματος JEREMIE και άλλα τόσα μέσω τραπεζικού δανεισμού). Λειτουργήσε από τον Φεβρουάριο του 2012 μέχρι και τον Απρίλιο του 2013, οπότε παρουσιάστηκε το 4^ο προϊόν. Έλαβαν μέρος η Εθνική τράπεζα, η Εμπορική και η Alpha Bank.

Από τα €180.000.000 του προϋπολογισμού, εκταμιεύτηκαν μόνο €1.696.000 σε 33 επιχειρήσεις.

Πίνακας 5 Απορρόφηση κονδυλίων 4^{ου} Τραπεζικού Προϊόντος

Πηγή: Αριθμητικά δεδομένα πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Το 4^ο προϊόν το οποίο λειτουργεί μέχρι και τις 31/21/2015 (εαν δεν υπάρξει παράταση) και μέχρι εξάντλησης κεφαλαίων ξεκίνησε με προϋπολογισμό €58.000.000 (€29.000.000 μέσω του προγράμματος JEREMIE και άλλα τόσα μέσω τραπεζικού δανεισμού). Μέχρι την 31/07/2015 ο προϋπολογισμός είχε φτάσει στα €201.800.000 (€100.900.000 μέσω του προγράμματος JEREMIE και άλλα τόσα μέσω τραπεζικού δανεισμού).

Όταν δημιουργήθηκε το 4^ο προϊόν μεταφέρθηκαν σε αυτό κάποια από τα εναπομείναντα κεφάλαια των προηγούμενων τριών. Παρείχε, επενδυτικά δάνεια και κεφάλαια κίνησης μέχρι €500.000 (μέσω JEREMIE, πλέον άλλα τόσα από δανεισμό) με την δυνατότητα χορήγησης και των 2 ειδών δανείου υπό προϋποθέσεις.

Το 4^ο προϊόν μέχρι την 31/07/2015 έχει δώσει €42.554.000 δάνεια σε 763 επιχειρήσεις.

Όπως παρατηρούμε από τους παραπάνω πίνακες, το χρηματοδοτικό εργαλείο JEREMIE στα προϊόντα που παρείχε μέσω των τραπεζών δεν είχε την αναμενόμενη εξέλιξη. Υπήρξε ανταπόκριση, αλλά σε μικρότερο βαθμό του αναμενόμενου. Παρότι παρείχε χαμηλά επιτόκια στις επιχειρήσεις, η οικονομική κατάσταση της χώρας και η οικονομική αβεβαιότητα των τελευταίων χρόνων αποτέλεσαν τροχοπέδη στην εφαρμογή του προγράμματος. Αξιοσημείωτο είναι, ότι στην αρχή της οικονομικής κρίσης και στο 1^ο προϊόν τα κονδύλια που επενδύθηκαν ήταν τα υψηλότερα αναλογικά με το 2^ο και το 3^ο προϊόν που εφαρμόστηκαν ταυτόχρονα με την πολιτική λιτότητας. Επιπλέον, αναλογικά, το 1^ο προϊόν είχε μεγαλύτερη επιτυχία και από το 4^ο το οποίο έχει διαρκέσει περισσότερο αλλά επηρεάζεται και εκείνο από την οικονομική και πολιτική αστάθεια.

Είναι εμφανές από τα στοιχεία, ότι κατά την διάρκεια της αρχής της οικονομικής κρίσης, που δεν είχαν ακόμα φανεί τα σημάδια κόπωσης και φόβου από την κοινωνία, το JEREMIE ήταν αποδοτικότερο (λαμβάνομένου υπόψη, ότι ήταν η πρώτη φορά που τέτοιου είδους πρόγραμμα εφαρμόστηκε στην Ελλάδα), επίσης είναι εμφανές ότι σε ένα σταθερότερο περιβάλλον οικονομικά και πολιτικά, έχει αρκετές πιθανότητες επιτυχίας.

Τέλος, καλό θα ήταν να σημειωθεί ότι η οικονομική κρίση επηρέασε και την λήψη αποφάσεων από τις τράπεζες, οι οποίες με την σειρά τους επηρέασαν την έγκριση δανείων, διότι ως ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ίδιες, και με ήδη αρκετά ελλείμματα στους ισολογισμούς τους, ήθελαν να είναι εξασφαλισμένες ως προς τα χρήματα που έδιναν. Σύμφωνα με τον πληροφορητή Β, μετά το δημοψήφισμα και την επιβολή των capital controls τα ποσοστά απορρόφησης των τραπεζικών προϊόντων μειώθηκαν ακόμη περισσότερο. Η οικονομική κατάσταση των περισσότερων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ήταν κρίσιμη, με αποτέλεσμα η έγκριση των δανείων να είναι δυσκολότερη. Αυτό παρατηρείται ειδικότερα στο 2^ο πρόγραμμα, το οποίο αναφερόταν στα μικρο-δάνεια και κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες ήδη δυσκολεύονταν αρκετά, όπως επίσης και στο 3^ο που τοποθετήθηκε μέσα στο βαθύτερο κομμάτι της οικονομικής κρίσης της χώρας. Οι τράπεζες βοήθησαν στην ανάπτυξη της χώρας σε μικρότερο βαθμό από ότι θα μπορούσαν, διότι η οικονομική κατάσταση δεν τους το επέτρεψε. Σύμφωνα με τον πληροφορητή Α το JEREMIE θεωρείται επιτυχημένο στην Ελλάδα και αυτό διότι μέσω της συνεργασίας του JEREMIE και των τραπεζών, έλαβαν δάνεια έστω και αυτές οι μικρές – μεσαίες επιχειρήσεις που ειδάλλως δεν θα λάμβαναν (καθώς δεν μπορούσαν να επωμιστούν το βάρος των υψηλών επιτοκίων), με αποτέλεσμα μερικές από αυτές να σταματούσαν να λειτουργούν. Φυσικά υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση και τα αποτελέσματα ειδικότερα στο 1^ο και 4^ο προϊόν είναι ενθαρρυντικά, καθώς σε μία σταθερότερη οικονομικά αλλά και πολιτικά συγκυρία, με λιγότερη αβεβαιότητα σίγουρα θα ευδοκιμήσουν.

Προγραμματισμός και εφαρμογή των JEREMIE Venture Capital

Funds κατά την περίοδο 2007-2013

Σκοπός των τεσσάρων funds είναι να παρέχουν τη γνώση, την εμπειρία, το παγκόσμιο δίκτυο, και κυρίως το απαραίτητο κεφάλαιο για να συμβάλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης των επιλεγμένων εταιρειών.

Τα Venture capital funds είναι μία ανερχόμενη εναλλακτική λύση στην παροχή ρευστότητας σε επιχειρήσεις, η οποία, μπορεί εν δυνάμει, να παίξει έναν σημαντικό ρόλο στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με την δυσχερή οικονομική κατάσταση. Στόχος των funds, είναι να εντοπίσουν και να διερευνήσουν τις ευκαιρίες που θα προκύψουν σε αυτό το περιβάλλον και κυρίως να επενδύσουν σε αυτές. Για να επιτευχθεί αυτό θα παρέχουν την γνώση, την εμπειρία, το παγκόσμιο δίκτυο, και κυρίως το απαραίτητο κεφάλαιο για να συμβάλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης των επιλεγθεισών εταιρειών.

Επενδύουν σε εταιρείες που βοηθούν στην προώθηση της καινοτομίας, τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα και κυρίως ειδικεύονται στον τομέα της τεχνολογίας των επικοινωνιών και πληροφοριών (Information and Communication Technology - ICT). Με αυτό τον τρόπο τα VC funds, θα συμμετέχουν ενεργά στην αναζωογόνηση και επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας, παρέχοντας ρευστότητα και καθοδήγηση, για να μετατρέψουν την μοναδική ιδέα σε ευκαιρία για ανάπτυξη. Τα τέσσερα funds έχουν περιθώριο μέχρι το τέλος του 2015 για να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους.

Τα τέσσερα funds χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

1. Seed stage: Στα οποία δεν χρειάζεται να υπάρχει κάποιο προϊόν για να γίνει επένδυση. Η ιδέα αρκεί. Σε αυτήν ανήκουν το Jeremie Openfund II και το PJ Tech Catalyst Fund .
2. Early stage: Στα οποία πρέπει να υπάρχει ήδη ένα προϊόν. Σε αυτήν ανήκουν το Elikonos JEREMIE Fund και το Odyssey Venture Partners Fund.

Η διάρκεια των funds είναι 10 χρόνια. Στο τέλος της δεκαετίας που θα πωληθούν οι επενδύσεις ή θα υπολογιστεί η αξία τους στο χρηματιστήριο θα είναι εφικτή η αποτίμηση της επιτυχίας, ή όχι, του προγράμματος.

Είναι ταμεία ιδιωτικού δικαίου και παρακολουθούνται από το Ευρωπαϊκό ταμείο επενδύσεων.

Τα τέσσερα funds χρηματοδοτούνται κατά 70% με πόρους διαρθρωτικών ταμείων μέσω του προγράμματος JEREMIE και κατά 30% από ιδιώτες επενδυτές και κάνουν επενδύσεις κατά κύριο λόγο από €25.000 έως €750.000. Υφίσταται και η δυνατότητα συν-επένδυσης σε επιχειρήσεις. Τα funds κατάφεραν να συγκεντρώσουν τα κεφάλαια για τη σύστασή τους μέσα στο 2012, δηλαδή μέσα στην καρδιά της ελληνικής οικονομικής κρίσης. Ο σχεδιασμός τους ξεκίνησε από τον Μάρτιο του 2011 και ξεκίνησαν την λειτουργία τους τον Φεβρουάριο του 2013.

Στην συνέχεια, θα παρατεθούν τα δύο funds που χρηματοδοτούν επενδύσεις στο seed stage και στην συνέχεια τα δύο funds που χρηματοδοτούν επενδύσεις στο early stage.

Seed Stage

JEREMIE Openfund II

Το Jeremie Openfund II έχει σαν αποστολή, τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιτυχημένων εταιρειών τεχνολογίας. Συνεργάζεται με πρωτοπόρες εταιρείες τεχνολογίας αξιοποιώντας λογισμικό, κινητές πλατφόρμες και το διαδίκτυο. Επενδύουν σε εταιρείες που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, αλλά και στις διεθνείς αγορές. Το Openfund penfund χρησιμοποιεί την τεχνολογία για την δημιουργία αξίας αξιοποιώντας την καινοτομία σε προϊόντα, υπηρεσίες ή επιχειρηματικά μοντέλα στα οποία είναι απαραίτητη.

Το Openfund II ξεκίνησε με κεφάλαια €10 εκατομμυρίων, αύξησε σε €11,7 εκ. και πρόσφατα αύξησε τα συνολικά υπό διαχειριζόμενα κεφαλαία από 11,7 εκατ. σε 15,1 εκατ. Ευρώ.¹⁹

Το Openfund έχει συσταθεί για να παρέχει στους επιχειρηματίες ό,τι απαιτείται για να δημιουργηθεί και να αναπτυχθεί μια επιτυχημένη εταιρεία τεχνολογίας και συνεργάζεται στενά με την κάθε επενδυτική ομάδα της κάθε εταιρείας υποστηρίζοντάς την στην επίτευξη των στόχων της, γρήγορα και αποτελεσματικά καθώς και την παροχή ρευστότητας όταν οι στόχοι επιτυγχάνονται.

Το Openfund παρέχει στους επιχειρηματίες όλα τα απαραίτητα εφόδια για την εκκίνηση της επιχείρησης. Μέσω της συνεχούς διαβούλευσης με τους επιχειρηματίες σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, παρέχει βοήθεια στη δόμηση των εφαρμογών, στην βέλτιστη παρουσίαση του προϊόντος και παρέχει καθοδήγηση στα πρώτα τους βήματα. Συμβάλει επίσης, σε οποιαδήποτε διοικητικά, νομικά ή λογιστικά θέματα παρουσιαστούν στην πορεία. Το Openfund όμως δεν είναι θερμοκοιτίδα.

Μέσω των συνεργατών του Openfund και του εκτεταμένου δικτύου που έχει, παρέχει ένα αξιόπιστο δίκτυο επαφών, με σκοπό την βοήθεια των επιχειρηματιών κυρίως σε θέματα που έχουν να κάνουν με θέματα προσλήψεων, εταιρικών σχέσεων και των σχέσεων με τους επενδυτές κλπ. Ουσιαστικά δημιουργεί όλες τις χρήσιμες διασυνδέσεις μεταξύ των επενδυτών με όποιους χρειάζεται.

Εκτός από το ποσό που παρέχει το Jeremie Openfund II, μέσω του εύρους δικτύου παρέχει στους επιχειρηματίες πρόσβαση σε μια ποικιλία από τοπικά και διεθνή κεφάλαια μέσω τοπικών και θεσμικών επενδυτών. Θέλει έτσι να καταστήσει απλούστερη την συγκέντρωση κεφαλαίων για τις επιτυχημένες εταιρείες του χαρτοφυλακίου της.

Το Openfund επενδύει με βάση τρία κριτήρια:

¹⁹ <http://startupper.gr/%CE%B4%CE%B5%CF%8D%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B7-%CE%B1%CF%8D%CE%BE%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-openfund-ii/>

1. Η ομάδα

Οι επιχειρηματίες πρέπει να σχηματίσουν πλήρως δεσμευμένες ομάδες σε αυτό που κάνουν, υποστηρικτικές ομάδες που να κατανοούν και την οικονομία και την τεχνολογία. Απαραίτητη είναι και η ύπαρξη εμπειρίας στον κλάδο στον οποίο θα λειτουργούν.

2. Αγορά

Η αγορά στην οποία θα απευθυνθεί η επένδυση πρέπει να είναι επαρκώς μεγάλη και ταχέως αναπτυσσόμενη για να είναι επιτυχημένη η παράδοση του προϊόντος, διότι οτιδήποτε λιγότερο πιθανώς δεν θα είναι αρκετό για να κινήσει το ενδιαφέρον των επιχειρηματιών όσο και των επενδυτών.

3. Προϊόν

Επενδύει σε ομάδες που επιδιώκουν να λανσάρουν καινοτόμα προϊόντα λογισμικού που λειτουργούν μέσω του διαδικτύου ή μέσω κινητών πλατφορμών

Το χαμηλότερο ποσοστό επένδυσης είναι €50.000 με τις αποτιμήσεις των επενδύσεων να ξεκινάνε συνήθως από €500.000. Για το seed stage η αποτίμηση της επένδυσης υπολογίζεται με βάση προηγούμενες επιδόσεις και τις μελλοντικές δυνατότητες της επιχείρησης. Το Openfund δεν υπογράφει έγγραφα μη δημοσιοποίησης των συμφωνιών. Τέλος, δέχεται ομάδες μεγαλύτερες του ενός ατόμου.²⁰

Το Jeremie Openfund II έχει χρηματοδοτήσει αρκετές startup επιχειρήσεις. Μερικά από τα πιο γνωστά παραδείγματα είναι:

Η Workable η οποία συστάθηκε πριν από 3 χρόνια στην Αθήνα και βοηθά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (MME) να διαχειρίζονται την πρόσληψη υπαλλήλων με απλά εργαλεία, προωθώντας τις κενές θέσεις στο διαδίκτυο σε απευθείας σύνδεση, δίνει την δυνατότητα θεώρησης των υποψηφίων και οργάνωσης συνεντεύξεων. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν σήμερα τα δύο τρίτα του συνόλου των νέων προσλήψεων στις ΗΠΑ, ενώ στην Ευρώπη οι αριθμοί είναι ακόμη υψηλότεροι.

Η εφαρμογή χρησιμοποιείται από εκατοντάδες επιχειρήσεις σε 39 χώρες. Το 60% από αυτές στη Βόρεια Αμερική. Με πελάτες όπως οι Transferwise, η Commerzbank, η Marks & Spencer και Mercer Foods, καθίσταται γρήγορα ως ένα προτιμώμενο εργαλείο πρόσληψης για τις ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες αλλά ταυτόχρονα ωφελεί και την αγορά των μικρών επιχειρήσεων. Η Workable ξεκίνησε με έδρα την Αθήνα και το Λονδίνο με μία ομάδα 20 ατόμων.²¹ Η αρχική επένδυση ήταν €300.000 που αυξήθηκε στις €750.000. Στις 29 Σεπτεμβρίου 2015, η Workable ανακοίνωσε πως στον δεύτερο γύρο χρηματοδότησης εξασφάλισε χρηματοδότηση \$27 εκατομμυρίων. Σήμερα έχει υπερδιπλασιάσει το προσωπικό της στα 48 άτομα.²² Σύμφωνα με πληροφορίες από το συνέδριο για τα χρηματοδοτικά εργαλεία στον τρίτο γύρο εξασφάλισε χρηματοδότηση €34 εκ.

²⁰ <http://www.theopenfund.com>

²¹ <http://www.theopenfund.com/portfolio/workable>

²² <http://theopenfund.com/blog/workable-series-b/>

Το Forky δημιούργησε μια υπηρεσία που επιτρέπει στους πελάτες να παραγγείλουν μεταξύ 2 πιάτων, σαλάτα, ψωμί και επιδόρπιο που αλλάζουν κάθε μέρα. Μόλις γίνει η παραγγελία, ένα σύστημα logistics αναλαμβάνει την παράδοση από πόρτα σε πόρτα σε λιγότερο από 15 ' με παρακολούθηση της πορείας της παραγγελίας σε πραγματικό χρόνο μέσω του site, από τη στιγμή που φεύγει από το κατάστημα. Μέσα στο 2015 επεκτάθηκε καθώς άνοιξε άλλο ένα κατάστημα και επίσης προσφέρει φαγητό δύο φορές την ημέρα, πέραν του μεσημεριανού μενού (12:00 έως 17:00) προσφέρει και απογευματινό (από τις 19:00 έως τις 23:00). Το Forky συγκέντρωσε χρηματοδότηση €800.000.^{23 24}

PJ Tech Catalyst Fund

Το PJ Tech Catalyst Fund ιδρύθηκε το 2012 και διαχειρίζεται ένα κεφάλαιο €15 εκατομμυρίων. Είναι ένα ταμείο επιχειρηματικού κεφαλαίου που επενδύει σε εταιρείες στις οποίες δεν υπάρχει έτοιμο προϊόν αλλά η ιδέα (seed stage), και δίνει έμφαση στον τομέα της τεχνολογία των επικοινωνιών και πληροφοριών (Information and Communication Technology - ICT) και υποστηρίζει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Το PJ Tech Catalyst Fund, είναι το μόνο fund άμεσα συνδεδεμένο με τραπεζικό ίδρυμα καθώς υποστηρίζεται από την Τράπεζα Πειραιώς. Έτσι παρέχει πρόσβαση στους πελάτες του, σε μια πληθώρα επιλογών για συνεργασία σε οποιονδήποτε τομέα.

Το PJ Tech Catalyst Fund, έχει επενδύσει στην παροχή ένα ευρέως συνόλου γνώσεων και εμπειριών για να κάνει πραγματικότητα το όραμα κάθε εταιρείας. Παρέχει διεθνή και τοπική εμπειρία από διακεκριμένους οργανισμούς, εταιρείες, και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις που μπορεί να φέρει μια διαφορετική οπτική γωνία για την επιχείρησή σας.

Το PJ Tech Catalyst Fund επενδύει σε εταιρείες που βρίσκονται στο seed stage και συγκεκριμένα σε τομείς της τεχνολογίας που ασχολούνται με cloud computing, Big Data, ERP Υποδομών, Βιοπληροφορική, Αγρο-τεχνολογίας, Fintech, Shipping-tech. Τέλος, για να επενδύσει, πρέπει να υπάρχει μια ισχυρή και έμπειρη ομάδα διαχείρισης, απόδειξη της ύπαρξης του προϊόντος, η αγορά πρέπει να είναι ελκυστική, και να υπάρχει η ικανότητα να προσελκύσει διεθνείς επενδυτές. Το PJ Tech επενδύει σε νεοσύστατες επιχειρήσεις οποιουδήποτε μεγέθους, μέσω των ιδίων κεφαλαίων και των μετατρέψιμων ομολογιών. Μέχρι τώρα έχει επενδύσει σε 11 επιχειρήσεις, 10 εκ των οποίων λαμβάνουν το 80% των κερδών από διεθνής αγορές, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί και δεύτεροι γύροι χρηματοδότησης σε τέσσερις από αυτές.^{25 26}

Μερικοί από τους πιο γνωστούς πελάτες του PJ Tech Catalyst Fund που έλαβαν και τις μεγαλύτερες χρηματοδοτήσεις είναι:

Η Intale που έχει αναπτύξει και εμποροποιήσει το i-kiosk, μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα λογισμικού, διαχείρισης λιανικής πώλησης για μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης (π.χ. περίπτερα, μίνι μάρκετ, μανάβικα, παντοπωλεία, αρτοποιεία,

²³ <http://theopenfund.com/blog/forky-hyperfast-food-seed/>

²⁴ <http://www.theopenfund.com/portfolio/forky>

²⁵ <http://www.pjtechcatalyst.com/companies.html>

²⁶ <http://startupper.gr/%CF%83%CE%B5-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AE-%CF%84%CE%BF-pj-tech-catalyst-fund/>

κ.λπ.). Το i-kiosk της Intale, βελτιώνει τις καθημερινές λειτουργίες των ιδιοκτητών καταστημάτων, καθώς μέσω της αρχιτεκτονικής του ενοποιεί και αναλύει τις πληροφορίες για τις πωλήσεις σε επίπεδο καταστήματος για να δώσει μια βαθύτερη ματιά στην λειτουργία της αγοράς. Το i-kiosk είναι το πιο δημοφιλές PoS (point of sale) λογισμικό για μικρά καταστήματα στην Ελλάδα, καθώς είναι εγκατεστημένο σε περισσότερα από 300 καταστήματα. Έχει συγκεντρώσει χρηματοδότηση €750.000.²⁷

Και η Radiojar που έχει αναπτύξει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για τη δημιουργία και διαχείριση ιστοσελίδων για ραδιοφωνικούς σταθμούς. Η τεχνολογία αυτή παρέχει μια ολοκληρωμένη λύση περιλαμβάνοντας όλα τα εργαλεία αυτοματισμού και ελέγχου και τις υπηρεσίες συνεχούς ροής που απαιτούνται για τη λειτουργία ενός ραδιοφωνικού σταθμού στο Διαδίκτυο. Έχει συγκεντρώσει χρηματοδότηση €617.000.²⁸

Early Stage

Odyssey Venture Partners Fund

Το Odyssey Venture Partners Fund επενδύει στην ελληνική τεχνολογία επικοινωνίας και πληροφοριών, startup επιχειρήσεων που απευθύνονται και στις διεθνείς αγορές. Ειδικεύονται σε επιχειρήσεις που βρίσκονται στο early stage, δηλαδή σε επιχειρήσεις που έχουν ήδη ένα από προϊόν. Τις βοηθά να έρθουν σε επαφή με πελάτες και επενδυτές από όλο τον κόσμο και βοηθούν επιχειρήσεις που είναι στο seed stage να αποδείξουν ότι η ιδέα τους λειτουργεί και να δημιουργήσουν ένα κοινό πελατών

Το Odyssey Venture Partners Fund είναι το μεγαλύτερο ταμείο επιχειρηματικού κεφαλαίου που εστιάζετε αποκλειστικά στον τομέα της τεχνολογίας, επικοινωνίας και πληροφοριών. Έχει γραφεία στην Ελλάδα και το Silicon Valley. Όπως και τα υπόλοιπα μέσω ενός δικτύου υποστήριξης προσφέρει πρόσβαση σε όλους τους επενδυτές, τους συνεργάτες και συμβούλους του.)

Εστιάζει κυρίως στους ανθρώπους και την ομαδική εργασία και τους θεωρεί το κορυφαίο επενδυτικό κριτήριο για την επιτυχία της κάθε ιδέας. Κυρίως εστιάζει σε ιδέες της τεχνολογίας που συνδέονται με το νέο υπολογιστικό περιβάλλον και ειδικότερα, όπως αυτό ορίζεται από το cloud computing, στην τοποθέτηση στην παγκόσμια σκηνή, multi-media, και τη σύγκλιση πολλαπλών συσκευών, τις μεθόδους ανάπτυξης λογισμικού ανοικτού κώδικα καθώς και τις εφαρμογές για τα έξυπνα τηλέφωνα. Ακόμα, μέσω των νέων τεχνολογιών επαναπροσδιορίζουν αγορές/βιομηχανίες λανσάροντας νέες τεχνολογίες για την βελτιστοποίηση διαδικασιών και την δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος.²⁹ Το Odyssey έχει κάνει λιγότερες επενδύσεις συγκριτικά με το PJ Tech και το Openfund που απευθύνονται σε seed stage προϊόντα, αλλά έχει χρηματοδοτήσει με μεγαλύτερα ποσά επένδυσης. Οι γνωστότερες επενδύσεις που έχουν γίνει είναι των eConais με επένδυση €1,7 εκ. Swapdom με €1,5 εκ. και Travelplanet24 με €1,5 εκ (συνεπένδυση συνόλου €3,5 εκ. μαζί με το elikonos).

²⁷ <http://www.pjtechcatalyst.com/company-2.html>

²⁸ <http://www.pjtechcatalyst.com/company-4.html>

²⁹ <http://odysseyvp.com/>

Elikonos JEREMIE Fund

Το elikonos jeremie fund, είναι ένα επενδυτικό ταμείο το οποίο στηρίζει και χρηματοδοτεί εταιρείες που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο (early stage) και κινούνται γύρω από τον ευρύτερο χώρο των νέων τεχνολογιών. ιδρύθηκε το 2009, παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες κυρίως στους τομείς της εταιρικής χρηματοδότησης, των επενδύσεων και της στρατηγικής ανάπτυξης χωρίς όμως να αποκλείει άλλους τομείς. Ως προς τις επενδύσεις, το elikonos δίνει κριτήρια σε τρία κυρίως πράγματα: α) τους ανθρώπους που θα λάβουν μέρος στο κάθε εγχείρημα, β) την ικανότητα μίας ιδέας να αναπτυχθεί κλιμακωτά χωρίς να χρειάζεται σημαντική αύξηση πόρων και γ) την δυνατότητα ταχείας κερδοφορίας καθώς το χρονικό διάστημα των 10 χρόνων για την επένδυση και την αποεπένδυση είναι αρκετά σύντομο.^{30 31}

Το elikonos αποτελεί το fund με τις λιγότερες σε αριθμό επενδύσεις αλλά ταυτόχρονα είναι και το πιο επιθετικό. Οι μεγαλύτερες επενδύσεις που έχει κάνει είναι του Travelplanet24 €2 εκ. (συνεπένδυση συνόλου €3,5 εκ. μαζί με το odyssey), Olive media €1,7εκ. και deliveras.gr €350.000.

Ανάλυση των επενδυμένων ποσών, μέσω των Venture Capital Funds και του

JEREMIE την περίοδο 2007-2013

Εν συνεχεία, θα ακολουθήσει μια ανάλυση με βάση τα αριθμητικά δεδομένα τα οποία λήφθηκαν μετά την συνέντευξη με τον πληροφορητή Β και είναι στοιχεία μέχρι την 31/07/2015. Ο συνολικός αριθμός των επενδύσεων μέχρι τις 31/07/2015 ήταν 52 επενδύσεις σε 49 επιχειρήσεις καθώς 3 επιχειρήσεις έχουν λάβει συγχρηματοδοτήσεις από 2 JEREMIE funds.

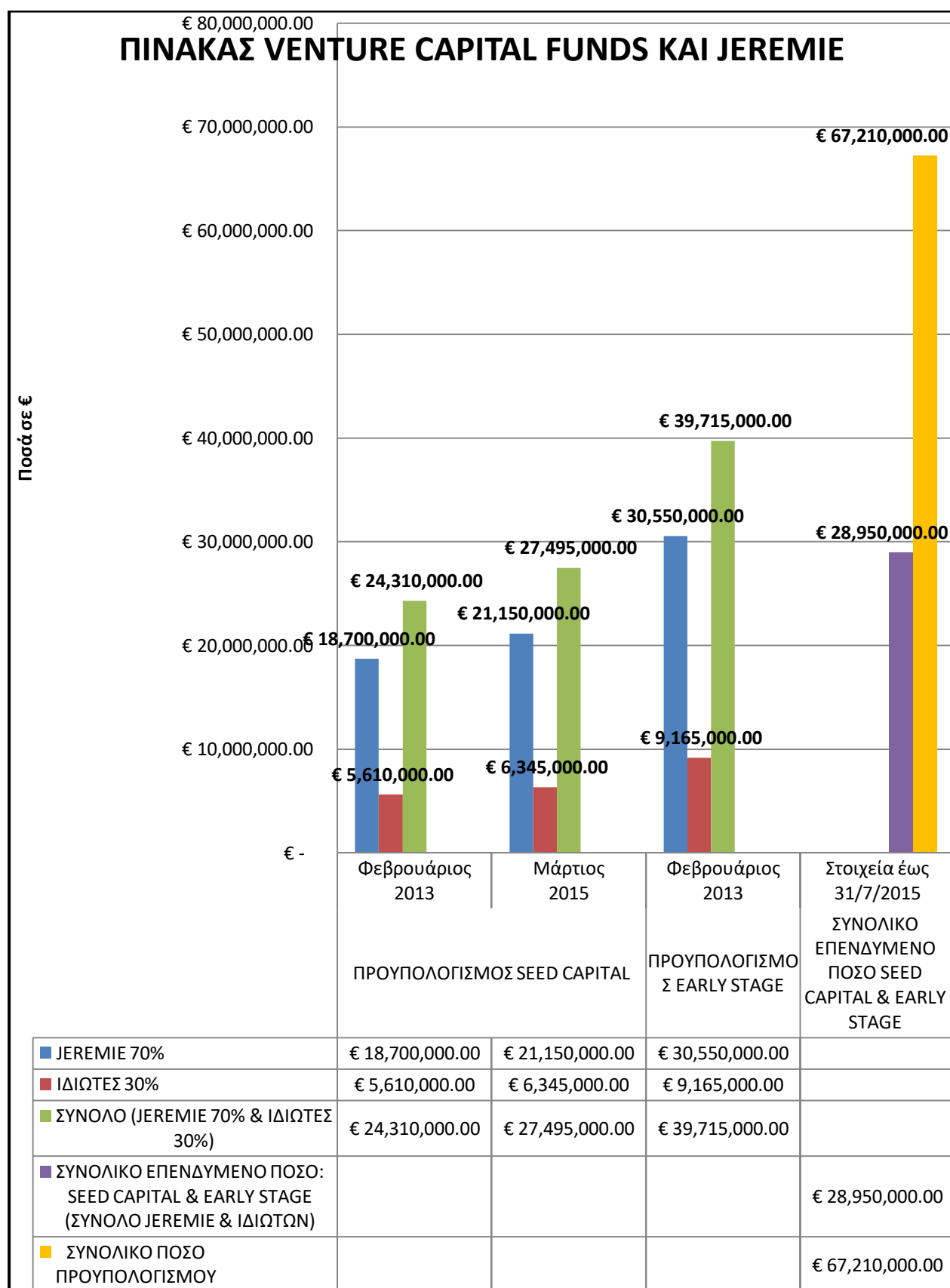
Τα αριθμητικά δεδομένα που λήφθηκαν από τον Πληροφορητή Β, κατηγοριοποιήθηκαν σε πίνακες, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της έρευνας. Επιλέχθηκε να παρουσιαστούν συνολικά και για τις δύο κατηγορίες, υπό μορφή στηλών. Αυτό συνέβη, διότι τα συνολικά επενδυμένα ποσά δεν ήταν δυνατό να παρασχεθούν για κάθε κατηγορία και για κάθε fund ξεχωριστά. Οι μπλε στήλες αναφέρονται στα σύνολα των χρημάτων που παρείχε σαν επένδυση το JEREMIE μέσω του EIF (70% της επένδυσης) και με στις κόκκινες στήλες τα ποσά που δύναται να επενδυθούν από ιδιώτες (30% της επένδυσης) και με πράσινο το άθροισμά τους, δηλαδή το μέγιστο σύνολο των εν δύναμη επενδύσεων (100%). Στη μοβ στήλη αναγράφεται το ποσό που επενδύθηκε τελικά, από το σύνολο των τεσσάρων funds (δηλαδή και από τις δύο κατηγορίες seed stage και early stage) και στην τελευταία πορτοκαλί στήλη αναγράφεται το μέγιστο ποσό που μπορούσε να επενδυθεί και από τις δύο κατηγορίες.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα σύνολα των επενδύσεων από τα 4 funds (διότι δεν μπορούσαν να παράσχουν στοιχεία για κάθε fund ξεχωριστά) και η απορρόφηση των χρημάτων:

³⁰ <http://www.fortunegreece.com/article/elikonos-jeremie-17-ekat-evro-gia-startups-ke-ochi-mono/>

³¹ <http://www.firstathens.com/>

Πίνακας 6 Απορρόφηση Venture Capital funds και προγράμματος JEREMIE

Πηγή: Αριθμητικά δεδομένα πληροφορητής Β – Υπουργείο Ανάπτυξης
Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Ο σχεδιασμός των VENTURE CAPITAL FUNDS όπως προαναφέρθηκε ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2011, μέσα στο 2012 τα funds βρήκαν τα χρήματα για την σύσταση τους και βγήκαν στην αγορά τον Φεβρουάριο του 2013.

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, τον Φεβρουάριο του 2013 ο προϋπολογισμός για επενδύσεις των seed capital (Openfund II & PJ Tech Catalyst) μέσω του προγράμματος ήταν €18,7εκ. (70% εν δυνάμει επενδυμένα από το JEREMIE) και άλλα €5,61 εκ. (30% εν δυνάμει επενδυμένα από ιδιώτες επενδυτές) δηλαδή συνολικά χρήματα επένδυσης €24,31εκ.

Τον Μάρτιο του 2015 τα funds ζήτησαν να γίνει αύξηση του ποσού αυτού κατά €3,19εκ., το οποίο όμως δεν έγινε δεκτό. Αντί του ποσού αυτού εγκρίθηκε η επιπλέον χορήγηση €2,45 εκ. χρήματα JEREMIE, αυξάνοντας τον συνολικό προϋπολογισμό στα €21,15εκ. (70% εν δυνάμει επενδυμένα από το JEREMIE) και στα €6,34 (30% εν δυνάμει επενδυμένα από ιδιώτες επενδυτές) δηλαδή συνολικά χρήματα επένδυσης €27,5εκ.

Όσον αφορά τα early stage (Elikonos & Odyssey) ο προϋπολογισμός ήταν €30,55 εκ JEREMIE και άλλα €9,17 εκ από ιδιώτες επενδυτές, συνεπώς το συνολικό ποσό της επένδυσης θα μπορούσε να κυμανθεί στα €39,71εκ.

Μέχρι την 31/07/2015, οι 52 επενδύσεις που έγιναν σε 49 επιχειρήσεις και για τα δύο είδη (seed capital και για early stage), στο 100% των επενδυμένων κεφαλαίων (70% JEREMIE και 30% ιδιώτες) ήταν €28.950.000 (δεν μπορούσαν να παρασχεθούν νούμερα για το κάθε είδος ξεχωριστά).

Όπως φαίνεται, το συνολικό ποσό που θα μπορούσε να επενδυθεί ήταν στα €67,21 εκ. που σημαίνει ότι υπάρχουν κονδύλια €38,26 εκ. που θα μπορούσαν να επενδυθούν. Αυτό σημαίνει ότι τα κονδύλια σε ποσοστό 56% έμειναν αναξιοποίητα.

Όπως προκύπτει από το παραπάνω ποσοστό, δεν υπήρξε μεγάλη απορρόφηση των κονδυλίων. Πράγμα που θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως αποτυχία των funds. Όμως εάν αναλογιστεί κανείς την ελληνική οικονομική και κυρίως την πολιτική κατάσταση που επικρατεί και επικρατούσε, είναι κατανοητό να επηρεαστούν και οι ιδιωτικές επενδύσεις, παρόλο που σε μεγάλο ποσοστό οι επενδυτές ήταν περισσότερο διεθνείς παρά εγχώριοι. Πράγμα λογικό, καθώς η πολιτική αστάθεια επιβάρυνε το οικονομικό κλίμα που επηρέασε και τις επενδύσεις.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τον πληροφορητή Α, είναι θετικό ότι εν μέσω όλων αυτών των οικονομικών και πολιτικών συμβάντων και του μικρού ορίζοντα επενδύσεων (μόνο 3 χρόνια) κατάφεραν και επενδύθηκαν σχεδόν τα μισά χρήματα του προϋπολογισμού. Αυτό δείχνει ότι σε μια σταθερότερη οικονομικά και πολιτικά περίοδο για την χώρα, υπάρχουν οι δυνατότητες, η θέληση και κυρίως οι νέες ιδέες για να στηριχτεί, ένα επόμενο αντίστοιχο πρόγραμμα.

Τέλος, οι νέες ιδέες που κατάφεραν να βρουν επενδυτές και να υλοποιηθούν μέσω των funds, δείχνουν τον δρόμο για το μέλλον, αφήνοντας ανοιχτό το παράθυρο για όσες ιδέες απορρίπτονται από τα τραπεζικά ιδρύματα λόγω υψηλού ρίσκου, διότι όπως προαναφέρθηκε, οι τράπεζες σαν μεγάλα ιδρύματα (και με εκείνη την εποχή μεγάλα ελλείμματα) επένδυναν σε ιδέες που είχαν λιγότερες πιθανότητες αποτυχίας

και λιγότερα ποσοστά κέρδους αλλά μεγαλύτερη ασφάλεια. Τα funds, είχαν την ευελιξία να επενδύσουν και σε ιδέες που μπορεί να είχαν μεγαλύτερο ποσοστό ρίσκου, αλλά μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους. Βέβαια, τα αποτελέσματα και αν ήταν σωστή ή όχι αυτή η πρακτική και από τις δύο μεριές, θα φανεί σε 10 χρόνια που θα γίνουν οι αποεπενδύσεις.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΕΙ ΤΟ JEREMIE ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 στρέφει την χρηματοδότησή της και στα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία. Αυτό συνεπάγεται τη σταδιακή μείωση των μη επιστρεπτέων χορηγήσεων και στοχεύει στις δανειακές μορφές επενδύσεων ώστε να πραγματοποιείται μόχλευση κεφαλαίων, τα οποία θα επαναχρησιμοποιηθούν για επενδύσεις μετά το 2020. Η μεταστροφή αυτή προς τα χρηματοδοτικά εργαλεία, οφείλεται στην ανάγκη για ορθολογικότερη δημοσιονομική διαχείριση, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η επιστροφή και επαναχρησιμοποίηση των κεφαλαίων αυτών, προωθεί την ανακύκλωση των δημοσίων κεφαλαίων και προσδίδει μία μακροπρόθεσμη προοπτική στη χρήση και αξιοποίησή τους. Ακόμη, τα χρηματοδοτικά εργαλεία, κινητοποιούν νέες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις οι οποίες θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς και στη μείωση των ανισοτήτων, που είναι και ο στόχος της πολιτικής συνοχής για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Μέχρι την στιγμή της συγγραφής της παρούσας, δεν έχουν αποφασιστεί, οι κανόνες χρηματοδότησης της επόμενης πρωτοβουλίας τύπου JEREMIE, πως θα ονομάζεται ακριβώς και πια θα είναι η μορφή της στην Ελλάδα. Το πιθανότερο είναι να είναι πιο ευέλικτο για να μπορεί να ξεπεράσει τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετώπισε το πρώτο πρόγραμμα.

Έχοντας ερευνήσει, τον κανονισμό της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ. 1303/2013 της 17 Δεκεμβρίου 2013, για την περίοδο 2014-2020 μπορούμε να κάνουμε κάποιες υποθέσεις για το πώς μπορεί να μοιάζει το επόμενο χρηματοδοτικό εργαλείο που θα αντικαταστήσει το JEREMIE. Το επόμενο εργαλείο θα ήταν χρήσιμο να επεκταθεί εκτός από τα 4 JEREMIE funds και μέσω άλλων κλάδων εκτός της τεχνολογίας και των επικοινωνιών.

Η δομή του οργάνου, θα μπορούσε να είναι παρόμοια με αυτήν του JEREMIE, με κάποιον ενδιάμεσο συν-επενδυτικό οργανισμό (όπως ήταν τώρα τα 4 Venture Capital funds) που θα επενδύει στο μετοχικό κεφάλαιο των ΜΜΕ, χρησιμοποιώντας ιδιώτες συν-επενδυτές (ανεξάρτητοι από τον ενδιάμεσο συν-επενδυτικό οργανισμό) ή κάποιο χρηματοπιστωτικό διαμεσολαβητή, μέσω της στήριξης από το ΕΤΕπ.

Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής θα είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που θα παίρνει όλες τις αποφάσεις επένδυσης / αποεπένδυσης. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός θα πρέπει να είναι οικονομικά και νομικά ανεξάρτητος από την διαχειριστική αρχή και οποιαδήποτε ταμεία (funds).

Ο ενδιάμεσος συν-επενδυτικός οργανισμός θα επιλεγθεί ή δημιουργηθεί με βάση τους κανόνες των Ευρωπαϊκών Διαθρωπικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η λειτουργία του θα καθορίζεται από το πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης που απαιτείται από το άρθρο 37 κανονισμού του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Οι στόχοι του θα είναι:

- Να επενδύει σε ΜΜΕ στα στάδια της ιδέας (seed stage), της ύπαρξης προϊόντος (early stage), στο στάδιο της επέκτασης της επιχείρησης ή για την δημιουργία νέων έργων/προϊόντων στην διείσδυση σε νέες αγορές από υφιστάμενες ή μη επιχειρήσεις, μέσω συμφωνιών συνεργασίας με συν-επενδυτές που θα γίνονται ανά έργο. Οι επενδύσεις αυτές θα πραγματοποιούνται στο όριο του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της 17ης Ιουνίου 2014.
- Να διαθέτει περισσότερα κεφάλαια σε ΜΜΕ, για την αύξηση του όγκου των επενδύσεων τους.

Η συμβολή του εργαλείου δεν θα αποκλείει το ενδεχόμενο ταυτόχρονης χρηματοδότησης από άλλους δημόσιους ή ιδιώτες επενδυτές. Τα ποσά και τα ποσοστά χρηματοδότησης, θα πρέπει να οριστούν και να είναι σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης του χρηματοοικονομικού εργαλείου σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Η ΕΔΕΤ θα παρέχει τα κεφάλαια στον ενδιάμεσο συν-επενδυτικό οργανισμό για την δημιουργία χαρτοφυλακίου για επενδύσεις στις ΜΜΕ. Ταυτόχρονα, ο συνεπενδυτικός οργανισμός θα συνεργάζεται με τους χρηματοπιστωτικούς ενδιάμεσους και τους υπόλοιπους συν-επενδυτές ανά συμφωνία. Εάν ο συν-επενδυτικός οργανισμός είναι κάποιο ταμείο, τότε τα κεφάλαια του ΕΔΕΤ θα μεταφερθούν στην αρχή διαχείρισης. Τέλος, δύναται το ταμείο να παρέχει και δικά του κεφάλαια. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις ισχύουν οι κανόνες του δημοσίου δικαίου.

Όσον αφορά στις κρατικές ενισχύσεις, η επένδυση του ενδιάμεσου συν-επενδυτικού οργανισμού, θα υλοποιείται όπως τα αντίστοιχα όργανα που χρήζουν κρατικών ενισχύσεων. Θα πρέπει να είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά και να μην χρειάζεται ειδική μεταχείριση. Πρέπει να πληροί όλους τους όρους συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της 17ης Ιουνίου 2014 και αφορά όλους τους εμπλεκομένους.

Ανάλογα με την επένδυση και το ρίσκο που αυτή έχει θα πρέπει να υπάρχει και ένα αντίστοιχο ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής που θα οριστεί από τον υπεύθυνο οργανισμό με σκοπό την διαφύλαξη του.

Για την παροχή κεφαλαίου στις ΜΜΕ, μέσω του ενδιάμεσου συν-επενδυτικού οργανισμού, πρέπει να πληρείται τουλάχιστον κάποιος από τους παρακάτω όρους:

- Δεν πρέπει να λειτουργεί σε οποιαδήποτε αγορά,
- Ο μέγιστος αριθμός χρόνων προ-λειτουργίας σε οποιαδήποτε αγορά να μην ξεπερνάει τα 7 .

Η διάρκεια του ενδιάμεσου συν-επενδυτικού οργανισμού θα είναι 10 χρόνια με την δυνατότητα παράτασης, δύναται να υπάρχει η συγκατάθεση της διαχειριστικής αρχής ως προς την παράταση. Η διάρκεια των επενδύσεων θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013. Κατά την διάρκεια της απεπένδυσης, του ενδιάμεσου συν-επενδυτικού οργανισμού η διαχειριστική αρχή θα κάνει μία ενδελεχή ανάλυση των ποσών των επενδύσεων. Τα χρήματα της αποεπένδυσης που

θα επιστρέφουν στον ενδιαμέσο συν-επενδυτικό οργανισμό θα ξαναχρησιμοποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 44 και 45 του κανονισμού 1303/2013.

Η ευθύνη της διαχειριστικής αρχής όσον αφορά το χρηματοδοτικό μέσο, θα ισχύει όπως ορίζεται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 480/2014.

Όσον αφορά στον χρηματοπιστωτικό διαμεσολαβητή (είτε είναι κάποιο fund είτε κάποιο ενδιαμέσος συν-επενδυτικός οργανισμός) θα πρέπει να είναι ένας ιδιωτικός οργανισμός εγκατεστημένος σε διεθνές, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο στα κράτη μέλη. Το εν λόγω όργανο, θα πρέπει να έχει σχετική νόμιμη άδεια για την παροχή ιδίων κεφαλαίων σε επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στα κράτη μέλη, όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ή σε οποιοδήποτε άλλο ίδρυμα που έχει άδεια για την παροχή χρηματοοικονομικών μέσων.

Η διαχειριστική αρχή κατά την επιλογή των ενδιαμέσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, θα πρέπει να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων συμβάσεων. Η επιλογή των ενδιαμέσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών θα είναι ανοικτή, διαφανής και χωρίς διακρίσεις με στόχο την θέσπιση κατάλληλων ρυθμίσεων επιμερισμού του κινδύνου.

Οι συν-επενδυτές θα πρέπει να είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε ιδιώτες ή / και δημόσιους επενδυτές και επενδύουν με δική τους ευθύνη και από ίδιους πόρους.

Τα κριτήρια εκλεξιμότητας θα είναι αντίστοιχα με αυτά του προηγούμενου προγράμματος. Δηλαδή θα πρέπει να είναι ΜΜΕ όπως αναφέρονται στον κανονισμό 2003/361/EC, δεν θα πρέπει να ανήκουν σε κάποιον απαγορευμένο τομέα όπως ίσχυε και για το JEREMIE, δεν θα πρέπει να εξαιρούνται από τα άρθρα 1,2 και 1,5 του κανονισμού 651/2014, θα πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο και θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στον κανονισμό 1303/2013.

Τα ποσά επένδυσης θα πρέπει να είναι σύμφωνα με την εκ των προτέρων ανάλυση που θα γίνει για την κάθε χώρα και θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το άρθρο 37 (2) του κανονισμού 1303/2013 και του κανονισμού 651/2014. Τέλος, σύμφωνα με τον άρθρο 21 (9) του κανονισμού 651/2014, η συνολική επένδυση (ιδιωτική και δημόσια) δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τα €15 εκ στο σύνολο της.

Τέλος, η οργάνωση του χρηματοδοτικού αυτού εργαλείου θα πρέπει να έχει ως σκοπό στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Θα πρέπει να βελτιωθεί στα σημεία που υπερτερούσε το προηγούμενο και τα προϊόντα που θα παρέχει, να είναι εξ αρχής προσαρμοσμένα για τις ανάγκες τις κάθε περιφέρειας. Στην νέα προγραμματική περίοδο πρέπει να γίνει καλύτερη ενημέρωση στα στελέχη των τραπεζών που διαχειρίζονται το πρόγραμμα. Πρέπει να ενημερωθούν με ημερίδες, συνέδρια και μέσω των επιμελητηρίων τους, οι εν-δυνάμει επενδυτές για τα προτερήματα της νέας μορφής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, μέσω των συγκεκριμένων εργαλείων. Πρέπει να γίνει μια καλύτερη ενημέρωση των εν-δυνάμει επιχειρηματιών για την λειτουργία των venture capital.

Στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, προβλέπεται για την επόμενη προγραμματική περίοδο, το ποσό που θα χρηματοδοτήσει τις ΜΜΕ καθώς και το ποσό που θα διατεθεί για χρηματοδοτήσεις μέσω των συγκεκριμένων εργαλείων, με έμφαση στην καινοτομία και στις νεοφυείς επιχειρήσεις. Το στοίχημα που πρέπει να κερδηθεί, για να υπάρξει αύξηση της περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας είναι ο τραπεζικός τομέας να επενδύσει στα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία με ορίζοντα την ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας. Πρέπει δηλαδή, να επενδύσουν στα στελέχη τους γνωρίζοντας τους τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και την συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Τα στελέχη των τραπεζών πρέπει να προωθήσουν τα εργαλεία στους πελάτες- επιχειρηματίες. Οι τράπεζες, πρέπει, κατά τις αιτήσεις για ενίσχυση από επιχειρηματίες, να βλέπουν και την αναπτυξιακή διάσταση της πρότασης και όχι μόνο τις εξασφαλίσεις που μπορεί να παρέχει ο επιχειρηματίας. Κατά την χρηματοδότηση, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την 5ετή συγκυρία της ύφεσης και την συγκέντρωση ζημιών που μπορεί να έχουν βιώσιμες επιχειρήσεις. Πρέπει να επενδύσουν σε καινοτόμες ιδέες ως ιδιώτες επενδυτές μέσω της δημιουργίας venture capitals προωθώντας και τον θεσμό στις τοπικές κοινωνίες. Οι τράπεζες σήμερα χρησιμοποιώντας, τα δικά τους εργαλεία, τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ και τα δικά τους ίδια κεφάλαια να γίνουν η πρωτοπορία για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και εν γένει την οικονομική ανάπτυξη της χώρας με περιφερειακή διάσταση και με σκοπό να αμβλύνουν τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών. Εκμεταλλευόμενες όπως οι ίδιες γνωρίζουν, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε περιφέρειας.³²

³² http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/

ΒΟΗΘΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEREMIE ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ;

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επεκτείνει την χρηματοδότηση των χρηματοδοτικών εργαλείων με όποια μορφή και ονομασία αυτά πάρουν στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Ένα από τα θετικά των χρηματοδοτικών εργαλείων είναι η δυνατότητα μόχλευσης των κεφαλαίων που λαμβάνουν από τα Διαθρωπτικά Ταμεία καθώς και η δυνατότητα ανανέωσης των πόρων αυτών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Σύμφωνα με τους Κουρτέση και Αυδίκο (2014), μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων και της περαιτέρω εφαρμογής τους μπορεί να ενισχυθεί η συνοχή, μέσω της αύξησης των συνολικών πόρων (δημόσιων και ιδιωτικών) που διατίθενται για την πολιτική συνοχής. Επίσης, η μακροχρόνια διάρκειά τους μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις στην πολιτική συνοχής, διότι ανακυκλώνουν και μοχλεύουν επαναλαμβανόμενα τα ίδια κεφάλαια.

Η εκτεταμένη χρήση τους όμως, ελλοχεύει κινδύνους για τον τομέα των επιχορηγήσεων. Οι Κουρτέσης και Αυδίκος (2014), αναφέρουν ότι η εκτεταμένη χρήση τους μπορεί να οδηγήσει στην εκτεταμένη δέσμευση ποσών σε τέτοια προγράμματα και σταδιακά να αντικατασταθούν οι δημόσιες ενισχύσεις με άλλες δανειακές μορφές χρηματοδότησης. Συνεχίζουν, αναφέροντας ότι χρειάζεται σημαντική ανάλυση στους τομείς που θα εφαρμόζονται τα εν λόγω εργαλεία, ώστε να διασφαλισθεί ότι οι τομείς που δεν προσελκύουν ιδιωτική χρηματοδότηση ή που δεν παράγουν έργα θα συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται.

Οι Κουρτέσης και Αυδίκος (2014) καταλήγουν, ότι πρέπει να υπάρξει λεπτομερής σχεδιασμός και εφαρμογή των κανόνων, για να αποφευχθούν οποιαδήποτε προβλήματα εμφανιστούν, κυρίως στο στάδιο των τελικών δικαιούχων (στην προκειμένη περίπτωση οι ΜΜΕ) που δεν είχαν εμφανιστεί πριν. Ένα τέτοιο πρόβλημα όπως αναφέρθηκε και στην ανάλυση, παρουσιάστηκε στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, και είχε να κάνει με τις δανειακές χορηγήσεις που παρείχαν οι ελληνικές τράπεζες όσον αφορά στο πρόγραμμα JEREMIE. Έχοντας οι ίδιες προβλήματα ρευστότητας και μεγάλα ελλείμματα στους ισολογισμούς τους, επέβαλαν αυστηρότερα κριτήρια εκλεξιμότητας και χρηματοδοτούσαν κυρίως επιχειρήσεις με θετικούς ισολογισμούς, παρά το γεγονός ότι οι περισσότερες νεοδρυθείς επιχειρήσεις παρουσίαζαν αρνητικούς ισολογισμούς λόγω της προηγούμενης δύσκολης πενταετίας.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία όμως έχουν συγκεκριμένους γεωγραφικούς περιορισμούς τα οποία αν δεν εντείνουν τις ανισότητες, τουλάχιστον δεν τις λαμβάνουν υπόψη, όπως φαίνεται από την Εικόνα 3. Στην Εικόνα 3 παρατηρείται, ότι η περιφέρεια Αττικής έχει συνολική δημόσια δαπάνη JEREMIE €70.5 εκ., με την Κεντρική Μακεδονία να ακολουθεί με €35 εκ., την Στερεά Ελλάδα με €11.5 εκ., την Δυτική Μακεδονία με €9 εκ. και τέλος, το Νότιο Αιγαίο με €4 εκ. Παρατηρείται ότι, η περιφέρεια Αττικής παίρνει €66.5 εκ. περισσότερα από την περιφέρεια Νοτίου

Αιγαίου. Η ανισότητα μεταξύ των δύο περιφερειών που παρατηρείται, είναι τεράστια. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία έχουν την δυνατότητα να μειώσουν τις ανισότητες εφόσον παρέχονται όμως τα απαραίτητα κεφάλαια ανά περιφέρεια. Ένα τόσο μεγάλο χάσμα δεν είναι φυσικό να μειωθεί. Πρέπει να δοθούν μεγαλύτερα και περισσότερα κίνητρα, μέσω των κονδυλίων, για να γίνουν επενδύσεις και στις απομακρυσμένες περιφέρειες που είναι ελλειπέστερες από τις μεγάλες, στις οποίες είναι συγκεντρωμένες όλες οι υπηρεσίες. Για να επιτευχθεί η πολιτική συνοχής και να μειωθούν οι ανισότητες, πρέπει να αυξηθούν κατά πολύ τα ποσά που παρέχονται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, άλλως το χάσμα και οι ανισότητες θα αυξάνονται. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία χρειάζονται την σωστή κατεύθυνση μέσω του πίνακα γεωγραφικών κατανομών.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία σε συνεργασία και με άλλα επενδυτικά προϊόντα, μπορούν να βοηθήσουν στην μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και στην επίτευξη συνοχής μεταξύ των περιφερειών. Όπως προαναφέρθηκε, τόσο στον σχεδιασμό του επόμενου χρηματοδοτικού εργαλείου, όσο και στην επόμενη προγραμματική περίοδο, οι τράπεζες θα συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων ως κύριοι ενδιαμέσοι φορείς, μαζί με τα venture capital funds. Θα πρέπει λοιπόν οι τράπεζες να ενθαρρύνουν τους εν δυνάμει επιχειρηματίες και να αυξήσουν τα περιθώρια ρίσκου που μπορούν να πάρουν. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία μέσω της μόχλευσης και ανακύκλωσης των κεφαλαίων, θα μπορούν να υποστηρίξουν περισσότερες ΜΜΕ αυξάνοντας περαιτέρω τους πόρους τους, δημιουργώντας μια αλυσίδα επενδυτικών πόρων, είναι όμως και θέμα κατανομής των πόρων και των κεφαλαίων όπως παρατηρήθηκε και στην εικόνα 3. Θα πρέπει οι δημόσιες δαπάνες, να είναι ισόποσα κατανεμηθέντες αν τις περιφέρειες για να επιτευχθεί η πολιτική συνοχής και να μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την εργασία, θα γίνει μία συνολική αποτίμηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος, όπως αυτά διαγράφονται κατά την έρευνα που περιλαμβάνεται στην παρούσα εργασία.

Έχοντας κάνει μία προεπισκόπηση της βιβλιογραφίας, έγινε κατανοητή η έννοια της πρωτοβουλίας JEREMIE και η σύνδεσή της με την περιφερειακή ανάπτυξη και την πολιτική συνοχής. Η πρωτοβουλία JEREMIE (και οι υπόλοιπες πρωτοβουλίες JESSICA, JASMIN, JASPER), διαφοροποιείται, ως χρηματοδοτικό εργαλείο, από την λογική των επιχορηγήσεων που τείνει να αντικαταστήσει. Η μεταστροφή αυτή προς τα χρηματοδοτικά εργαλεία οφείλεται στην ανάγκη για ορθολογικότερη δημοσιονομική διαχείριση των πόρων τόσο εθνικών όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα πλεονεκτήματα του JEREMIE, όπως η μόχλευση των κεφαλαίων, επιτρέπουν τη δυνητική αύξηση των δημοσίων πόρων που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν αργότερα. Μέσω της ανακύκλωσης των κεφαλαίων δίνεται η δυνατότητα σε περισσότερους επιχειρηματίες να επενδύσουν στις ιδέες ή στα προϊόντα τους. Τέλος, μέσω της διαχείρισης και παροχής κεφαλαίου, κινητοποιούνται ιδιωτικά και δημόσια κεφάλαια τα οποία μπορούν να χορηγηθούν σε επιχειρήσεις που ειδικά δεν θα είχαν την δυνατότητα σύστασης. Με την δυνατότητα αυτή που παρέχεται από το JEREMIE, επιτυγχάνεται σύγκλιση προς την πολιτική συνοχής, διότι το κράτος μπορεί να διαθέσει ορισμένους από τους μοχλευμένους δημόσιους πόρους με τέτοιο τρόπο ώστε να μειωθούν οι ανισότητες.

Επιπλέον, κατά την προσπάθεια κατανόησης της βιβλιογραφίας, δημιουργήθηκαν κάποια ερευνητικά ερωτήματα πάνω στα οποία στηρίχτηκε η έρευνα και η ανάλυση που παρατίθεται ανωτέρω. Οι περισσότερες πληροφορίες και τα αριθμητικά δεδομένα που ήταν αναγκαία για να απαντηθούν αυτά τα ερευνητικά ερωτήματα, συλλέχθηκαν μέσω των συνεντεύξεων που διενεργήθηκαν, μέσω του διαδικτύου και φυσικά της βιβλιογραφίας. Τα δεδομένα αναλύθηκαν κατά την ποσοτική μέθοδο και παρατέθηκαν σε πίνακες.

Ακολουθεί η αποτίμηση των συμπερασμάτων που προέκυψαν.

Το JEREMIE δεν είχε την αναμενόμενη εξέλιξη στα προϊόντα που παρείχε μέσω των τραπεζών. Έχοντας αναλύσει τα αριθμητικά δεδομένα και από τα τέσσερα τραπεζικά προϊόντα, παρατηρήθηκε ότι η ανταπόκριση στο προϊόν ήταν μικρότερη από το αναμενόμενο. Παρότι το JEREMIE σε συνεργασία με τις τράπεζες παρείχε χαμηλά επιτόκια στις επιχειρήσεις, η οικονομική κατάσταση της χώρας και η οικονομική αβεβαιότητα των τελευταίων χρόνων αποτέλεσαν τροχοπέδη στην εφαρμογή του. Σημαντική είναι η παρατήρηση, ότι, στην αρχή της οικονομικής κρίσης και στο 1^ο προϊόν, τα κονδύλια που επενδύθηκαν ήταν τα υψηλότερα αναλογικά με το 2^ο και το 3^ο προϊόν, που εφαρμόστηκαν ταυτόχρονα με την πολιτική λιτότητας. Επιπλέον, αναλογικά, το 1^ο προϊόν είχε μεγαλύτερη επιτυχία και από το 4^ο το οποίο έχει μεγαλύτερη διάρκεια, αλλά επηρεάζεται και εκείνο από την οικονομική και πολιτική αστάθεια.

Είναι εμφανές από τα δεδομένα, ότι στην αρχή της οικονομικής κρίσης, που δεν είχαν ακόμα φανεί τα σημάδια κόπωσης και φόβου από την κοινωνία, το JEREMIE ήταν αποδοτικότερο (λαμβάνομένου υπόψη, ότι ήταν η πρώτη φορά που τέτοιου είδους πρόγραμμα εφαρμόστηκε στην Ελλάδα), επίσης είναι εμφανές ότι σε ένα σταθερότερο περιβάλλον οικονομικά και πολιτικά, έχει αρκετές πιθανότητες επιτυχίας.

Καλό θα ήταν να σημειωθεί ότι η οικονομική κρίση επηρέασε και την λήψη αποφάσεων από τις τράπεζες, οι οποίες με την σειρά τους επηρέασαν την έγκριση δανείων, διότι ως ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ίδιες, και με ήδη αρκετά ελλείμματα στους ισολογισμούς τους, ήθελαν να είναι εξασφαλισμένες ως προς τα χρήματα που έδιναν. Η οικονομική κατάσταση των περισσότερων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ήταν κρίσιμη, με αποτέλεσμα η έγκριση των δανείων να είναι δυσκολότερη. Αυτό παρατηρείται ειδικότερα στο 2^ο πρόγραμμα, το οποίο αναφερόταν στα μικρό-δάνεια και κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες ήδη δυσκολεύονταν αρκετά, όπως επίσης και στο 3^ο που εφαρμόστηκε κατά την περίοδο που η οικονομική κρίση της χώρας ήταν σφοδρότερη. Οι τράπεζες βοήθησαν στην ανάπτυξη της χώρας σε μικρότερο βαθμό από ότι θα μπορούσαν, διότι η οικονομική κατάσταση δεν τους το επέτρεψε.

Το JEREMIE θεωρείται εν μέρη επιτυχημένο στην Ελλάδα, διότι εισήγαγε τα θεμέλια για τα επόμενα χρηματοδοτικά εργαλεία αλλά και γιατί μέσω της συνεργασίας του JEREMIE και των τραπεζών, έλαβαν δάνεια έστω και αυτές οι μικρές – μεσαίες επιχειρήσεις που ειδικά δεν θα λάμβαναν (καθώς δεν μπορούσαν να επωμιστούν το βάρος των υψηλών επιτοκίων), με αποτέλεσμα μερικές από αυτές να σταματούσαν να λειτουργούν. Φυσικά υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση, και τα αποτελέσματα ειδικότερα στο 1^ο και 4^ο προϊόν είναι ενθαρρυντικά, καθώς σε μία σταθερότερη οικονομικά αλλά και πολιτικά συγκυρία, με λιγότερη αβεβαιότητα το πρόγραμμα σίγουρα θα ευδοκίμοι.

Μερικοί από τους τρόπους βελτίωσης που αναφέρθηκαν και στο κομμάτι της σχεδίασης του επόμενου χρηματοδοτικού εργαλείου που θα αντικαταστήσει το υπάρχον, είναι η επένδυση του τραπεζικού τομέα στα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία με ορίζοντα κυρίως την ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, καθώς παραμένουν ιδιωτικά ιδρύματα με στόχο το κέρδος. Τα στελέχη των τραπεζών πρέπει να προωθήσουν τα εργαλεία στους πελάτες - επιχειρηματίες. Κατά την εξέταση των αιτήσεων για ενίσχυση από επιχειρηματίες, οι τράπεζες οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την αναπτυξιακή διάσταση της πρότασης και όχι μόνο τις εξασφαλίσεις που μπορεί να παρέχει ο επιχειρηματίας. Επιπλέον, κατά την χρηματοδότηση οφείλουν να συνυπολογίζουν την 5ετη συγκυρία της ύφεσης και την συγκέντρωση ζημιών που μπορεί να έχουν βιώσιμες επιχειρήσεις κλπ.

Όσον αφορά την αποτίμηση του προγράμματος JEREMIE μέσω των Venture Capital Funds, ούτε σε αυτόν τον τομέα υπήρχε η επιτυχία που αναμενόταν. Ενδεικτικά κονδύλια σε ποσοστό 56% δεν αξιοποιήθηκαν. Η χαμηλή απορρόφηση των κονδυλίων θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως αποτυχία των funds.

Ωστόσο, αναλογιζόμενος κανείς την ελληνική οικονομική και κυρίως την πολιτική κατάσταση που επικρατεί και επικρατούσε, ήταν επόμενο να επηρεαστούν και οι ιδιωτικές επενδύσεις, παρόλο που σε μεγάλο ποσοστό οι επενδυτές ήταν περισσότερο

διεθνείς παρά εγχώριο, γεγονός αναμενόμενο, καθώς η πολιτική αστάθεια επιβάρυνε το οικονομικό κλίμα και επηρέασε και τις επενδύσεις.

Θετικό είναι το γεγονός ότι εν μέσω όλων αυτών των οικονομικών και πολιτικών συμβάντων και του μικρού ορίζοντα επενδύσεων κατάφεραν και επενδύθηκαν σχεδόν τα μισά χρήματα του προϋπολογισμού. Αυτό δείχνει, ότι σε μια σταθερότερη οικονομικά και πολιτικά περίοδο για την χώρα, υπάρχουν οι δυνατότητες, η θέληση και κυρίως οι νέες ιδέες για να στηριχτεί, ένα επόμενο αντίστοιχο πρόγραμμα.

Τα JEREMIE Venture Capital Funds έχουν ποσοτικά και ποιοτικά πλεονεκτήματα. Ποσοτικά γιατί προσφέρουν όσους πόρους χρειάζονται για να γίνουν επενδύσεις με υψηλότερο ρίσκο που οι τράπεζες δεν θα χρηματοδοτούσαν και ποιοτικά διότι διοχετεύουν πόρους στην αγορά προς τόνωση της επιχειρηματικότητας, καταπολέμηση της ανεργίας κλπ. Στοχεύουν στην αλλαγή του τρόπου που γίνονται οι επενδύσεις στην Ελλάδα και δημιουργούν τις βάσεις για τις επόμενες επενδύσεις.

Οι περιορισμοί που προκύπτουν από τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων και επηρέασαν τα αποτελέσματα του εργαλείου ήταν: Πρώτον, ο χάρτης γεωγραφικών κατανομών που προβλέπει πως οι επενδύσεις πρέπει να γίνουν σε συγκεκριμένη αναλογία, σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας. Όπως παρατηρήθηκε στην Εικόνα 3, η περιφέρεια Αττικής είχε λάβει το μεγαλύτερο ποσοστό χρημάτων (το διπλάσιο από την δεύτερη – κεντρική Μακεδονία και κατά 17.5 φορές μεγαλύτερο από την περιφέρεια Νότιου Αιγαίου). Ο πίνακας γεωγραφικών κατανομών πρέπει να αλλάξει στο επόμενο χρηματοδοτικό εργαλείο και να δαπανηθούν περισσότερα κονδύλια στις αποκεντρωμένες και λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, παρά στις ήδη ανεπτυγμένες, για να μπορεί να επιτευχθεί η πολιτική συνοχής και μείωσης των ανισοτήτων. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία από μόνα τους δεν μπορούν να «αναστήσουν» περιφέρειες, χρειάζονται την κατάλληλη κατεύθυνση-χρηματοδότηση. Δεύτερον, ο σύντομος χρονικός ορίζοντας των επενδύσεων που έχουν διαθέσιμα τα JEREMIE funds, το οποίο οφείλεται στην κατασκευή του προγράμματος που λόγω των κανονισμών των διαρθρωτικών ταμείων λήγει στις 31/12/2015, το οποίο πρακτικά σημαίνει τρία χρόνια επενδυτικό ορίζοντα.

Εν κατακλείδι, τα χρηματοδοτικά εργαλεία σε συνεργασία και με άλλα επενδυτικά προϊόντα, με σωστό σχεδιασμό και βούληση, μπορούν να βοηθήσουν στην μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και στην επίτευξη συνοχής μεταξύ των περιφερειών. Συγκεκριμένα, οι τράπεζες με την παροχή ρευστότητας μέσω του προγράμματος συνέβαλαν στην περιφερειακή ανάπτυξη, όμως σε χαμηλότερο ποσοστό από το επιθυμητό. Ωστόσο, δεν πρέπει να παραγνωρίσουμε το γεγονός, ότι όντας ιδιωτικές επιχειρήσεις στοχεύουν αρχικά στην κερδοφορία και την εξασφάλιση των κεφαλαίων τους και έπειτα στην άρση των ανισοτήτων ή την ισόρροπη ανάπτυξη. Για αυτό, είναι σημαντικό, στο επόμενο χρηματοδοτικό εργαλείο, να υπάρξει βελτίωση του τρόπου που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες τα χρηματοδοτικά εργαλεία και να στραφούν περισσότερο προς την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Μέσω του χάρτη γεωγραφικών κατανομών και των εργαλείων που διαθέτουν θα πρέπει να αποτελέσουν τους πρωτοπόρους της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και εν γένει της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, με περιφερειακή διάσταση και με σκοπό να αμβλύνουν τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών, εκμεταλλευόμενες όπως οι ίδιες γνωρίζουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε περιφέρειας. Από την μεριά τους τα Venture Capital Funds βοήθησαν, μέσω της εισροής και ιδιωτικών κεφαλαίων.

Παρόλα αυτά οι περισσότερες επενδύσεις είχαν ως έδρα την Αττική, περιφέρεια για την οποία υπάρχουν συγκεντρωμένη γνώση και την πληροφορία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Antaki, C. and Rapley, M. (1996). ‘“*Quality of life*” talks: the liberal paradox of psychological testing’. Discourse and society, 7 (3), σελ 293-316
- Cohen, L. and Manion, L. (1992). *Research methods in education* (3rd edition). London: Routledge. σελ 307-308
- Eisner, W. E. (1991). *The enlightened eye, qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York: Macmillan. σελ 36, 217
- Kvale, S. (1996). *Interviews, an introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks: SAGE Publications. σελ 128
- Parahoo K. *Nursing research: Principles, process and issues*. 2nd ed. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2006
- Rubin, J. H. και Rubin, S. I. (1995). *Qualitative interviewing, the art of hearing data*. London: SAGE publications σελ 2-5
- Sarantakos S. *Social research*. 2nd ed. Basingstoke, Macmillan Press Ltd, 1998)
- Ανδρικοπούλου Ε. (1995) *Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Η εξέλιξη της περιφερειακής πολιτικής από τη συνθήκη της Ρώμης έως το Μάαστριχτ* Εκδόσεις θεμέλιο, Βιβλιοθήκη ευρωπαϊκών θεμάτων, σελ 16-17, 78-84
- Γιώτη-Παπαδάκη Ο., (2004) «*Ευρωπαϊκή Πολιτική ολοκλήρωση και Πολιτικές αλληλεγγύης*», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 117, 172, 208-209, 211
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, COM (87) 230.
- Κουρτέσης Αρτέμης, Αυδίκος Βασίλης (2014) *Η νέα πολιτική οικονομικής κοινωνικής και εδαφικής συνοχής 2014-2020: Μια πρώτη ανάλυση και κριτική*. σελ 26-28 <http://geographies.gr/>
- Κυριαζή, Ν., (1998). *Η κοινωνιολογική έρευνα – Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις σελ 122
- Ματζουκας Σ. 2007 *Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα Η επιστημολογία, οι μέθοδοι και η παρουσίαση*, Thames Valley University, Λονδίνο, Μ. Βρετανία
- Μούσης Ν., (2008) «*Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο οικονομία, πολιτική*», 12η αναθεωρημένη έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 215, 220
- Παρουσίαση 2014 «*Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής για ΜΜΕ*», παρουσίαση από – Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
- Πετράκος Γ.- Ψυχάρης Γ., (2004) «*Περιφερειακή πολιτική στην Ελλάδα*», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Φίλιας, Β. (1993). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*. Σελ 129
- Κανονισμός (ΕΕ), 11/07/2013 αριθμός 1083/2006
- Κανονισμός (ΕΕ), 17/12/2013 αριθμός 1303/2013
- Κανονισμός (ΕΕ), 17/06/2013 αριθμός 651/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 22/09/2014, αριθμός 1011/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 07/03/2014, αριθμός 215/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 03/03/2014, αριθμός 480/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 11/09/2014, αριθμός 964/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 25/02/2014, αριθμός 288/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 17/12/2013, αριθμός 1301/2013

- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 25/02/2014, αριθμός 184/2014
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 28/07/2014, αριθμός 821/2014
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης 01/09/2008, Αρ. Φύλλου 1751, τευχος δεύτερο
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης 26/10/2010, Αρ. Φύλλου 1694, τευχος δεύτερο
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης 3/12/2007, Αρ. Φύλλου 267, τευχος πρώτο
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης 26/10/2010, Αρ. Φύλλου 1694, τευχος δεύτερο

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Alpha Bank, 2015. *ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΩΣ ΕΥΡΩ 2.000.000*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=14309&la=1>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015]
- Alpha Bank, 2013 *JEREMIE - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=8218> [Τελευταία πρόσβαση 11 Δεκέμβρη 2015].
- Botonaki Eirini, European Investment Fund, *JEREMIE VC Funds supporting Greek entrepreneurship* [ONLINE] Διαθέσιμο https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/presentation_20151203_Athens_esif_Eirini_Botonaki.pdf [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- EUROBANK. 2015. *Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα JEREMIE*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <http://www.eurobank.gr/online/home/generic.aspx?id=1209&mid=545&lang=gr>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- European Investment Fund *JEREMIE: Νέος τρόπος χρησιμοποίησης των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτήσεις μέσω Ταμείων Χαρτοφυλακίου* [ONLINE] Διαθέσιμο http://www.eib.org/attachments/thematic/jeremie_leaflet_2012_el.pdf [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Tziralis George, (2015) *Workable raises \$27m in Series B round* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://theopenfund.com/blog/workable-series-b/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Tziralis George, (2015) *Forky raises €800k to bring delicious, quality food to your door in 15'* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://theopenfund.com/blog/forky-hyperfast-food-seed/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Elikonos JEREMIE Fund [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.firstathens.com/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- FORTUNEGREECE.COM (2013) *Elikonos Jeremie: 17 εκατ. ευρώ για startups και όχι μόνο* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.fortunegreece.com/article/elikonos-jeremie-17-ekat-evro-gia-startups-ke-ochi-mono/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- JEREMIE OPENDFUND II [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.theopenfund.com> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- JEREMIE OPENDFUND II *Workable: in a nutshell* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.theopenfund.com/portfolio/workable> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- JEREMIE OPENDFUND II, *Forky: In a nutshell* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.theopenfund.com/portfolio/forky> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].

- Odyssey Venture Partners Fund [ONLINE] Διαθέσιμο <http://odysseyvp.com/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- PJ TECH CATALYST FUND (2015) [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.pjtechcatalyst.com/index.html> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- PJ TECH CATALYST FUND, (2015) *Intale* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.pjtechcatalyst.com/company-2.html> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- PJ TECH CATALYST FUND, (2015) *Radiojar* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.pjtechcatalyst.com/company-4.html> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2014. *Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια JEREMIE για Γενική Επιχειρηματικότητα*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/el/business/co-funded-loans/subsidized-loans/jeremie-entrepreneurship-co-funded-loans>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2009. *Επιλογή Εθνικής για το πρόγραμμα Τζέρεμι*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/el/the-group/press-office/press-releases/epilogi-ete-gia-to-programma-jeremie>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2011. *Η Εθνική Τράπεζα ενισχύει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/press-releases/Pages/JEREMIE.aspx>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2012. *Προγράμματα ρευστότητας από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/press-releases/Pages/PROGRAMMATA-REFSTOTITAS-APO-ETE.aspx>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2013. *Η Εθνική Τράπεζα στηρίζει την Ελληνική Οικονομία*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/press-releases/Pages/ete-stririzei-oikonomia.aspx>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 2014. *Ομιλία του Προέδρου της Εθνικής Τράπεζας και Προέδρου της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, κ. Γεωργίου Ζανιά*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <https://www.nbg.gr/greek/the-group/press-office/e-spot/views-news/Pages/speech-chairman-nsrf.aspx>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή *JEREMIE: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις* [ONLINE] Διαθέσιμο http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/ [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή *JEREMIE: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις* [ONLINE] Διαθέσιμο http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#1 νούμερα # από 1 έως [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή *JEREMIE: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις* [ONLINE] Διαθέσιμο

- http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#2 [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή *JEREMIE: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις* [ONLINE] Διαθέσιμο http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#3 [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή *JEREMIE: Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις* [ONLINE] Διαθέσιμο http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/jeremie/#4 [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014) *Μέσα ειδικής στήριξης* [ONLINE] Διαθέσιμο http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/special-support-instruments/ [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
 - Πόγκας Δημήτριος (2015) Σε «νέα εποχή» το PJ Tech Catalyst Fund [ONLINE] Διαθέσιμο <http://startupper.gr/%CF%83%CE%B5-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AE-%CF%84%CE%BF-pj-tech-catalyst-fund/> [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
 - Σύνδεσμος Εταιρειών Συμβούλων Μάνατζμεντ Ελλάδος (2014) Χρηματοδότηση μέσω καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων στη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 [ONLINE] Διαθέσιμο http://www.sesma.gr/fileadmin/documents/Xrimatodotika_ergaleia_SESMA_PwC_SESMA_fin.pdf [Τελευταία πρόσβαση 13 Ιανουαρίου 2016].
 - Τράπεζα Πειραιώς, 2015. *Δράση «JEREMIE»: Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια Γενικής Επιχειρηματικότητας*. [ONLINE] Διαθέσιμο στο: <http://www.piraeusbank.gr/el/epiheiriseis-epaggelmaties/epiheirimatika-daneia/kefalaio-anaptyksis/jeremie-sinchrinatodotoumena-daneia>. [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].
 - Τράπεζα Πειραιώς, *Οι μη επιλέξιμες δαπάνες αφορούν* [ONLINE] Διαθέσιμο <http://www.piraeusbank.gr/el/epiheiriseis-epaggelmaties/epiheirimatika-daneia/kefalaio-anaptyksis/jeremie-sinchrinatodotoumena-daneia/xrimatodotika-proionta-den-theorountai-epileximes-oi-dapanes> [Τελευταία πρόσβαση 15 Δεκέμβρη 2015].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δικαιολογητικά Επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας:

1. Ισολογισμούς 3 οικονομικών χρήσεων.
2. Έντυπο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης.
3. Πρόσφατο ισοζύγιο (Β' βαθμίων).
4. Αντίστοιχο ισοζύγιο του προηγούμενου έτους (Β' βαθμίων).
5. Ισοζύγιο (Β' βαθμίων) με 31/12/χχ (τελευταίου Ισολογισμού).
6. Έντυπο Ε7 για την αμέσως προηγούμενη κλεισμένη διαχειριστική χρήση.
Σε περίπτωση που δεν απασχολείται προσωπικό θα προσκομίζεται Υπεύθυνη δήλωση η οποία θα αναφέρει ότι η επιχείρηση δεν απασχολούσε προσωπικό και κατ' επέκταση δεν υπέβαλε δήλωση Ε7.
7. Δήλωση οφειλών προς τις άλλες Τράπεζες (έντυπο Τράπεζας).
8. Δήλωση προσωπικής περιουσιακής κατάστασης του πιστούχου (έντυπα Ε9 & έντυπο Τράπεζας).
Αναφέρεται ως Δήλωση προσωπικής περιουσιακής κατάστασης των φορέων και των εγγυητών (έντυπο Ε9).
9. Φωτοαντίγραφο ταυτότητας του νόμιμου εκπροσώπου ή δανειολήπτη (σε περίπτωση Ατομικών Επιχειρήσεων)
10. Φωτοαντίγραφο της υποβληθείσας φορολογικής δήλωσης του δανειολήπτη σε περίπτωση Ατομικών Επιχειρήσεων ή των φορέων της επιχείρησης σε περίπτωση εταιρειών, για την τελευταία οικονομική χρήση.
11. Βεβαίωση έναρξης εργασιών, μόνο για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν έχουν κλείσει διαχειριστική χρήση
12. Νόμιμα παραστατικά επί πιστώσει, τα οποία δεν έχουν εξοφληθεί.
13. Βεβαίωση ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας κατά την εκταμίευση.
14. **ΕΝΤΥΠΑ JEREMIE** (προμηθεύονται από την Τράπεζα)
 1. «Check List JEREMIE»
 2. Αίτηση δανείου JEREMIE Τράπεζας Πειραιώς
 3. Δήλωση στοιχείων σχετικά με την ιδιότητα της ΜΜΕ
 4. Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας de minimis

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
Ποιότητα ζωής για όλους

Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία JEREMIE πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα, του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκληση και των ΠΕΠ Μακεδονίας-Θράκης, Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου και Αττικής, με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πηγή: ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ³³

³³ <http://www.piraeusbank.gr/~media/Gr/Epiheiriseis-Epaggelmaties/Files/Jeremie-documents.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 2

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δικαιολογητικά Επιχειρήσεων που τηρούν Βιβλία Β' κατηγορίας:

1. Έντυπο Ε3 των τριών (3) τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων.
2. Περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α. του τρέχοντος έτους, πλέον συγκεντρωτική προηγούμενου έτους.
3. Αντίστοιχες περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α. του προηγούμενου έτους.
4. Φωτοαντίγραφο της δήλωσης Ε5 της προηγούμενης οικονομικής χρήσης.
5. Έντυπο Ε7 για την αμέσως προηγούμενη κλεισμένη διαχειριστική χρήση.
Σε περίπτωση που δεν απασχολείται προσωπικό θα προσκομίζεται Υπεύθυνη δήλωση η οποία θα αναφέρει ότι η επιχείρηση δεν απασχολούσε προσωπικό και ως εκ τούτου δεν υπέβαλε δήλωση Ε7.
6. Δήλωση οφειλών προς τις άλλες Τράπεζες (έντυπο Τράπεζας).
7. Δήλωση προσωπικής περιουσιακής κατάστασης του πιστούχου (έντυπα Ε9 & έντυπο Τράπεζας).
8. Φωτοαντίγραφο ταυτότητας του νόμιμου εκπροσώπου ή δανειολήπτη (σε περίπτωση Ατομικών Επιχειρήσεων) και των εγγυητών.
9. Φωτοαντίγραφο της υποβληθείσας φορολογικής δήλωσης του δανειολήπτη σε περίπτωση Ατομικών Επιχειρήσεων ή των φορέων της επιχείρησης σε περίπτωση εταιρειών, για την τελευταία οικονομική χρήση.
10. Βεβαίωση έναρξης εργασιών, μόνο για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν έχουν κλείσει διαχειριστική χρήση.
11. Νόμιμα παραστατικά επί πιστώσει, τα οποία δεν έχουν εξοφληθεί.
12. Βεβαίωση ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας κατά την εκταμίευση.
13. **ΕΝΤΥΠΑ JEREMIE** (προμηθεύονται από την Τράπεζα)
 1. «Check List JEREMIE»
 2. Αίτηση δανείου JEREMIE Τράπεζας Πειραιώς
 3. Δήλωση στοιχείων σχετικά με την ιδιότητα της ΜΜΕ
 4. Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας de minimis

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
Ποιότητα ζωής για όλους

Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία JEREMIE πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα, του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκληση και των ΠΕΠ Μακεδονίας-Θράκης, Κρήτης και Νήσων, Αττικής, Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου και Αιτίας, με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πηγή: ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ³⁴

³⁴ <http://www.piraeusbank.gr/~media/Gr/Epiheiriseis-Epaggelmaties/Files/Jeremie-documents.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑ ALPHA BANK

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΦΑΚΕΛΟΥ JEREMIE (FRSP)- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΑΑ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	ΥΠΑΡΧΕΙ	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ
1	Φύλλο Ελέγχου-Check List, υπογεγραμμένο από τον πελάτη.		
2	Τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπει ο Κανονισμός Πιστοδοτήσεων (ενδεικτικά Ισοζύγια, Περιοδικές Δηλώσεις ΦΠΑ κ.λπ.).		
3	Προβλεπόμενα νομιμοποιητικά έγγραφα επιχείρησης (αναλόγως της νομικής μορφής).		
4	Αίτηση Δανείου JEREMIE IV (συμπληρώνεται και υπογράφεται το Υπόδειγμα Εντύπου ως είναι ανηρτημένο στο Alpha Bank Intranet).		
5	Βεβαίωση ενάρξεως εργασιών από τη Δ.Ο.Υ. με τυχόν μεταβολές.		
6	Αντίγραφο Ε3 της τελευταίας κλεισμένης Χρήσεως. Για νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν έχουν κλείσει διαχειριστική Χρήση, θα υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση ότι κατά την πρώτη κλεισμένη διαχειριστική Χρήση: α) Θα απασχοληθούν λιγότεροι από 250 εργαζόμενοι (σε ΕΜΕ) και β) Ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν θα υπερβεί τα Ευρώ 50 εκατ. ή το σύνολο του ισολογισμού δεν θα υπερβεί τα Ευρώ 43 εκατ.).		
7	Αντίγραφο Ε1 της τελευταίας φορολογικής δηλώσεως (όσον αφορά ατομικές επιχειρήσεις).		
8	Αντίγραφο Ε7 της επιχείρησης της τελευταίας κλεισμένης Χρήσεως ή: ▪ Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (Α.Π.Δ.) Ι.Κ.Α. (εφόσον δεν υφίσταται έντυπο Ε7) ή ▪ Υπεύθυνη δήλωση ότι δεν απασχόλησε προσωπικό κατά την διάρκεια της προηγούμενης Χρήσεως.		
9	Δημοσιευμένοι ισολογισμοί των τριών τελευταίων Χρήσεων με ανάλυση οικονομικών αποτελεσμάτων και με το αντίστοιχο προσάρτημα (υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από την επιχείρηση).		
10	Δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (Ως σχετικό Υπόδειγμα στο Alpha Bank Intranet).		
11	Τυχόν αποφάσεις εντάξεως σε επιχορηγούμενα προγράμματα κατά την τελευταία τριετία.		
12	Υπόδειγμα δηλώσεως σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ (Ως σχετικό Υπόδειγμα στο Alpha Bank Intranet).		
13	Συνοπτικό σχέδιο δράσεως ενισχυόμενης επιχείρησης, με το οποίο τεκμηριώνεται ο σκοπός λήψεως του δανείου και η επέκταση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης (σχετικό Υπόδειγμα Business Plan στο Alpha Bank Intranet).		
14	Ασφαλιστική ενημερότητα (σε ισχύ).		
15	Φορολογική ενημερότητα (σε ισχύ).		
16	Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 της επιχείρησης, ότι οι συνολικές δανειοδοτήσεις της μέσω Προγραμμάτων JEREMIE, και από το σύνολο του πιστωτικού συστήματος της χώρας, δεν θα υπερβούν το συνολικό ανώτατο όριο δανεισμού των Ευρώ 2.000.000, συμπεριλαμβανόμενου και του απούμενου δανείου.		
17	Παραστατικά τεκμηρίωσης δαπανών καλυπτόμενων από το χορηγούμενο δάνειο, ήτοι νόμιμα παραστατικά, όπως Τιμολόγια Πωλήσεως επί πιστώσει, συνοδευόμενα από τα αντίστοιχα Δελτία Αποστολής, Τιμολόγια ή Δελτία Παροχής Υπηρεσιών επί πιστώσει, ή άλλα έγκυρα παραστατικά δαπανών, καθώς και εξοφλητικές αποδείξεις ή άλλο έγκυρο παραστατικό, για τα ως άνω.		

³⁵ http://www.alpha.gr/files/aboutalphabank/Apaitoumena_Dikaiologhtika_062015.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

1. Πως λειτούργησε το JEREMIE 2007-2013 στην Ελλάδα;
 - Ήταν επιτυχημένο, πόσα κεφάλαια έχουν επενδυθεί;
 - Στοιχεία απορρόφησης των πόρων; Σε τι ποσοστό απορροφήθηκαν τα κονδύλια;
 - Τι ρόλο έπαιξαν οι 4 ελληνικές τράπεζες με τα δικά τους προϊόντα JEREMIE;
 - Είχαν επιτυχία; Η τα venture capitals ήταν πιο επιτυχημένα;
 - Υπάρχει ουσιαστική βοήθεια των τραπεζών καθώς οι περισσότερες επενδύσεις αφορούσαν υφιστάμενες επιχειρήσεις καθώς έπαιρναν μικρότερο ρίσκο; Υπάρχουν κάποια στοιχεία επ' αυτού;
 - Πως τα πήγαν τα 4 ελληνικά JEREMIE funds; Στοιχεία
 - Χάρτης γεωγραφικών κατανομών που προέβλεπε και τι ποσά επενδύσεων ανά περιοχή;
 - Τι είδους προβλήματα δημιουργήθηκαν κατά την διάρκεια του 2007-2013 που θα μπορούσαν να βελτιωθούν στο επόμενο εργαλείο;
 - Υπήρξε πραγματική ενίσχυση στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας;
2. Εισαγωγή best practices από EIF. Έχουν βρεθεί για τα τοπικά venture capital, αν ναι ποιες ήταν αυτές;
3. EIF συμμετέχει σε equity funds και χρηματοδοτεί με ιδίους πόρους μέσω EIB GROUP. Θα συνεχίσει και με την καινούρια προγραμματική περίοδο;
4. Η ex ante assessment έγινε με τα 3 volumes 2014-2020. Η ex ante assessment για την Ελλάδα τελείωσε; Τι έδειξε
5. Έχει αποφασιστεί αν θα υπάρξει κάποιο εργαλείο που θα αντικαταστήσει το υπάρχον JEREMIE;
 - Πως θα λειτουργήσει
 - Πόσα θα είναι τα κονδύλια
 - Οι τράπεζες θα παίζουν κάποιο ρόλο; Ποιες; Τι ρόλος θα είναι αυτός.
 - Ποια θα είναι τα κριτήρια εκλεξιμότητας;
 - Το EIF συμμετείχε και με ιδία κεφάλαια το 2007-2013, τώρα αν παραστεί ανάγκη θα παράσχει μεγαλύτερα ποσά;

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Ανδρέας Δασκαλάκης έχει σπουδάσει Διοίκηση Επιχειρήσεων (BSc Business and Management Studies) στο πανεπιστήμιο του Bradford της Αγγλίας. Στο παρελθόν, εργάστηκε στον τομέα των συμβουλευτικών υπηρεσιών και τα τελευταία δύο χρόνια εργάζεται στον τραπεζικό τομέα.